

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O STANJU POLJOPRIVREDE
U FEDERACIJI BiH ZA 2020.GODINU**

- Z E L E N I I Z V J E Š T A J -

SADRŽAJ

I. U V O D	3
II. UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA MINISTARSTVA	5
III. SEKTORSKA ANALIZA – POLJOPRIVREDA	6
A. PREGLED STANJA U BILJNOJ PROIZVODNJI	10
A.1. Merkantilna proizvodnja	10
A.2. Sjemenska proizvodnja	24
A.3. Mjere zemljišne politike	27
B. PREGLED STANJA U ANIMALNOJ PROIZVODNJI	31
B.1. Govedarstvo	31
B.2. Ovčarstvo	38
B.3. Kozarstvo	39
B.4. Svinjogojstvo	41
B.5. Pčelarstvo	43
B.6. Peradarstvo	46
B.7. Akvakultura	48
IV. ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI	51
V. MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI 57	
A. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji	57
B. Novčane podrške u animalnoj proizvodnji	66
VI. RURALNI RAZVOJ	81
VII. OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI	84
VIII. PREGLED UKUPNO ODOBRENIH I ISPLAĆENIH PODRŠKI	86
IX. KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI	87
X. REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR-KLIJENATA	88
XI. PREPORUKE	90

I. UVOD

Radi prezentovanja dostignuća u ovom sektoru, a na osnovu člana 52. Zakona o poljoprivredi ("Službene novine Federacije BiH" br. 88/07, 4/10, 27/12 i 7/13), Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) izrađuje izvještaj o stanju poljoprivrede u prethodnoj kalendarskoj godini pod nazivom "Zeleni izvještaj".

Ovaj izvještaj sadrži ocjenu stanja i privrednog položaja poljoprivrede, te prijedlog i način provođenja mjera poljoprivredne politike u narednom periodu. Poljoprivreda i prehrambena industrija Federacije BiH su veoma važne sa stanovišta društveno-ekonomskog razvoja naše zemlje. Važnost sektora prije svega ogleda se u njegovom ekonomskom značaju, odnosno relativno visokom udjelu sektora u stvaranju bruto domaćeg proizvoda. Dodatno, njegova ekonomska održivost, sposobnost za rast, omogućava izvozne pretpostavke u vremenu krize i određen ekonomski rast, što čini poljoprivredni sektor osnovnim "stabilizatorom" društva i ekonomije Federacije BiH. Trenutno u našoj zemlji, i uslovima u kojima živimo, poljoprivredna proizvodnja nudi realne pretpostavke za zapošljavanje stanovništva, pogotovo u ruralnim područjima.

Preduslovi za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji se ogledaju u povoljnim agroklimatskim uslovima, kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, velikom broju najrazličitijih poljoprivrednih kultura, tradicionalnim poljoprivrednim proizvodima, kvalitetom poljoprivrednih proizvoda koji su dostigli vrhunski nivo, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda, znanju i trudu poljoprivrednih proizvođača, nisu iskorišteni u potpunosti.

U skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, odnosno Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU, potrebna je dalja transformacija dosadašnje poljoprivredne politike iz jednog modela (poticaja proizvodnji) u mjere koje se ogledaju u tri stupa, a koje sadrže mjere tržišno-cjenovne politike, odnosno mjere direktnih plaćanja (I stup), strukturne mjere i mjere politike ruralnog razvoja (II stup) i mjere vezane za opće usluge u poljoprivredi (III stup).

Što se tiče direktnih podrški (I stup) u okviru Programa novčanih podrški za 2019. godinu nastavilo se sa primjenom Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 42/10), na osnovu kojeg su obuhvaćene podrške u sklopu mjera poticanja proizvodnje i plaćanja u sklopu mjera strukturne politike.

Iako su sredstva poticaja za poljoprivredu povećana na 87.000.000,00 KM, i dalje nisu bila u visini koja je propisana članom 3. stav (2) Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju (3-6% ukupnih prihoda i primanja Budžeta Federacije BiH), kao ni visini određenoj Srednjoročnom strategijom razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2015.-2019.g.

(zaključkom Vlade Federacije BiH produžena do kraja 2020. godine). Iz tog razloga izdvojena sredstva nisu bila dovoljna da se i ove godine u Program uvedu podrške za sve modele iz Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju i proizvodnje iz modela poticaja proizvodnji, iz Dodatka II. navedenog zakona.

Stavljena je u funkciju aplikacija koja se koristi kod realizacije novčanih podrški u poljoprivredi, čime su otklonjene određene poteškoće vezano za proces apliciranja i obrade zahtjeva, kako za poljoprivrednike (klijente), tako i za službenike općina, nadležnih kantonalnih ministarstava kao i Ministarstva. U cilju transparentnije raspodjele odobrenih sredstava, kontrole njihovog utroška, kao i preporuke Revizije iz prethodnog perioda, Ministarstvo se opredijelilo za izradu i primjenu softvera, aplikacije za obradu novčanih podrški u poljoprivredi, baziranog na Registru poljoprivrednih gazdinstava i Registru klijenata koji će u Federalni platni sistem uvesti sistemski rješenja uz veću efikasnost, efektivnost i ekonomičnost kao i transparentnost u obradi zahtjeva i isplate novčanih podrški. Ovaj sistem također omogućava izradu različitih analiza, izvještaja kao i monitoring realizacije propisanih mjera.

Imajući u vidu naprijed navedeno, neophodno je bilo pristupiti izradi novog Pravilnika koji bi na adekvatan način propisao način i uslove za ostvarivanje prava na novčanu podršku po modelu poticaja proizvodnji.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je preko svojih predstavnika u radnim grupama aktivno učestvuje u izradi godišnjeg izvještaja o realizaciji Strateškog plana ruralnog razvoja BiH 2018.-2021. godine.

Aktivnosti na realizaciji projekta EU4AGRI koji implementira sredstva iz IPA II za 2018. godinu, pri čemu će biti izvršena raspodjela oko 30 miliona eura. Glavnina sredstava iz ovog projekta (oko 16 miliona eura) trebala bi biti usmjerena u podršku investicijskim projektima za povećanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača i subjekata koji posluju sa hranom u okviru agroindustrije (povećanja obujma proizvodnje, jačanje proizvodnih kapaciteta i infrastrukture, uvođenje standarda kvalitete, prilagođavanje klimatskim promjenama, stavljanje u funkciju i održivo upravljanje poljoprivrednim zemljištem i sl., nastavljene su i u 2020. godini.

Sektor poljoprivrede u EU nalazi se na početku novog ciklusa programiranja poljoprivredne politike za razdoblje 2021.-2027. godina, a sukladno novom zakonodavstvu koje regulira izradu strateških dokumenata u Federaciji BiH, sva federalna ministarstva, a time i Federalno ministarstvo poljoprivrede treba izraditi novu sektorsku strategiju usklađenu sa spomenutim ciklusom EU politika. To je prilika za davanje dodatnog impulsa približavanju i usklađivanju sa EU politikama u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja što moramo učiniti sustavno, racionalno i s većom dozom odlučnosti nego do sada.

II. UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Poslovi iz djelokruga Ministarstva vrše se u okviru sljedećih 13 organizacionih jedinica:

1. Kabinet ministra;
2. Sektor za poljoprivredu i prehrambenu industriju;
3. Sektor za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe;
4. Sektor za poljoprivredna plaćanja;
5. Sektor za veterinarstvo;
6. Sektor za vode;
7. Sektor za šumarstvo i lovstvo;
8. Služba za upravljanje projektima;
9. Sektor za finansije i računovodstvo;
10. Sektor za pravne, kadrovske i opće poslove;
11. Služba za informaciono – komunikacijske tehnologije;
12. Jedinica za internu reviziju;
13. Federalna uprava za šumarstvo (FUŠ)

U Ministarstvu je sistematizovano 145 radnih mjesta, a popunjeno 94. Za izvršenje poslova i zadataka iz nadležnosti poljoprivrede i prehrambene industrije, ruralnog razvoja i plaćanja je sistematizirano 48, a zaposleno 35 službenika. U Sektoru za poljoprivredu i prehrambenu industriju je sistematizovano 22, a zaposleno 17 državnih službenika i namještenika, u Sektoru za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe sistematizovano je 10 radnih mjesta, a popunjeno 6, dok je u Sektoru za poljoprivredna plaćanja sistematizovano 16 radnih mjesta od toga popunjeno 13 radnih mjesta.

U zemljama okruženja, poljoprivredi kao važnoj grani privrede, dat je daleko veći značaj nego u Bosni i Hercegovini, a samim tim i u Federaciji BiH, što se ogleda između ostalog i brojem uposlenih službenika u ovom sektoru. Iz navedenog se može zaključiti da se zbog nedovoljnih administrativnih kapaciteta u Federaciji BiH dovodi u pitanje provođenje programskih aktivnosti Ministarstva kao i dalje ispunjavanje obaveza iz SSP-a koje su u njenoj nadležnosti.

III. SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA

3.1. Strateški ciljevi i prioriteti Ministarstva u skladu sa Srednjoročnom strategijom razvoja poljoprivrednog sektora u mandatnom periodu 2015. – 2019. godini (produžena do 2020. godine) su:

1. Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološkog nivoa, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta.
2. Osiguranje uslova za snažnije generiranje stabilnijeg dohotka u okviru poljoprivrednog sektora i unaprijeđenje kvalitete života u ruralnim sredinama.
3. Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama.
4. Prilagođavanje institucionalno-zakonodavnog okvira i poljoprivredne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije (CAP EU) uz uvažavanje stepena razvijenosti poljoprivrednog sektora Federacije BiH.

3.2. Program rada Ministarstva

Težište godišnjih programskih aktivnosti u 2020. godini bilo je usmjereno na realizaciju strateških i operativnih ciljeva koji su definisani u Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora 2015. - 2019. godini jer se većina ciljeva nije realizovala radi čega je pokrenut postupak da se za dvije godine produži period važenja postojeće Strategije za period 2020.-2021. (zaključkom Vlade Federacije BiH produžena do 2020. godine). Strategijom su definisana četiri strateška cilja i 36 operativnih ciljeva. Realizacija ovih ciljeva je nastavljena i tokom 2020. godine kao nastavak aktivnosti iz Plana rada za 2019. godinu, a prvenstveno obuhvaća provođenje aktivnosti na realizaciji sljedećih operativnih ciljeva:

- Ubrzavanje preuzimanja EU zakonodavstva - pravni okvir u oblasti poljoprivrede uskladiti sa EU standardima (izrada zakona);
- Smanjivanje razlika u uslovima poslovanja u odnosu na zemlje regiona, (Poticati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i prerade te ruralnog razvoja kroz novčane podrške);
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata u poljoprivredi, mehanizacije i opreme;
- Povećanje brojnosti i kvaliteta stočnog fonda;
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme u prehrambenoj industriji;
- Praćenje realizacije Strategije i izrada godišnjeg operativnog programa implementacije poljoprivredne strategije te pripremne radnje za donošenje nove Strategije;

- Regulatorno-organizaciono, materijalno-finansijsko, personalno i stručno jačanje poljoprivrednog savjetodavstva (Uspostava i razvoj poljoprivrednih savjetodavnih službi i izrada propisa u ovoj oblasti);
- Unaprijediti učinkovitost biljne proizvodnje (upravljanje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, biljna proizvodnja, sjeme i sadni materijal, zaštita zdravlja bilja, fitofarmaceutska sredstva i mineralna đubriva, realizacija akcionih planova, izrada izvještaja i informacija).

3.3. Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH

- Zakon o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12 i 7/13),
- Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19),
- Zakon o stočarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/04),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/09),
- Zakon o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/01 i 31/14),
- Zakon o poljoprivrednim savjetodavnim službama („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o vinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 55/12).
- Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“, broj 72/16).

Navedene zakone prate podzakonski akti koji su doneseni na osnovu istih.

3.4. Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2020. godini

Odluka o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (Službene novine Federacije BiH, br. 14/20, 16/20-isp, 23/20 i 96/20),

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“ broj 24/20),

Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja (Službene novine FBiH, broj 24/20),

Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta podrški (Službene novine Federacije BiH, br. 24/20, 27/20-isp. i 33/20).

3.5. Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije

- Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata (RPG I RK),
- Registar laboratorija za kontrolu kvaliteta poljoprivrednog sjemena,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sjemena, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sadnog materijala,
- Registar dorađivača poljoprivrednog sjemena,
- Registar uvoznika poljoprivrednog sjemena, sadnog materijala, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar pravnih i fizičkih lica za promet fitofarmaceutskim sredstvima,
- Registar distributera i uvoznika mineralnih đubriva,
- Registar mineralnih đubriva,
- Registar proizvođača, prerađivača, uvoznika i distributera biljki, biljnih proizvoda i reguliranih objekata (FITOREGISTAR),
- Registar uzgajivača uzgojno vrijednih životinja,
- Registar pčelara i pčelinjaka,
- Registar ergela,
- Registar subjekata iz oblasti prehrambene i duhanske industrije,
- Registar poljoprivrednih savjetodavaca,
- Registar poljoprivrednih savjetodavnih službi.

A. PREGLED STANJA U BILJNOJ PROIZVODNJI ZA 2020. GODINU

Poljoprivredna proizvodnja je vrlo značajna privredna djelatnost u Federaciji BiH i može predstavljati osnov razvoja privrede.

Pregledom stanja u biljnoj proizvodnji za 2020. godinu na području Federacije BiH, možemo konstatovati da za ratarsku, voćarsku i vinogradarsku proizvodnju, uzgoj industrijskog i ljekovitog i aromatičnog bilja, donekle i povrtlarsku proizvodnju, koje se odvijaju u potpunosti na otvorenom, najznačajniji faktor uspješnosti proizvodnje su klimatski uslovi koji vladaju tokom vegetacije, a i tokom stadija mirovanja tako da se smatraju odlučujućim faktorom za ostvarivanjem visokih i stabilnih prinosa, odnosno cjelokupne biljne proizvodnje. Pored temperature, koja u našim klimatskim uslovima može biti ekstremna (visoka ili niska) i na taj način negativno uticati na prinose, količina padavina i njihov raspored tokom vegetacijskog perioda, je najvažniji faktor koji utiče na visinu prinosa. Pomenuti uslovi u odnosu na prethodnu godinu bili su povoljniji. Na klimu nije moguće direktno uticati, te je ona ograničavajući faktor u proizvodnji i postizanju visokih i stabilnih prinosa. Primjenom odgovarajuće agrotehnike moguće je do određene granice ublažiti pojedine klimatske elemente, na čemu treba raditi u narednom periodu.

Biljna proizvodnja obuhvata gajenje svih važnih ratarskih, povrtnih, voćarskih i vinogradarskih kultura. Pregledom stanja u ovoj proizvodnji u 2020. godini u donosu na prethodnu godinu, obuhvaćene su zasijane i požnjevene površine, broj rodni stabala voća i trsova vinove loze, te ostvareni ukupni i prosječni prinosi.

Godišnji izvještaj o stanju biljne proizvodnje u prethodnoj godini radi se na osnovu saradnje sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede, Federalnim zavodom za statistiku i ostalim dostupnim službenim podacima dostavljenim iz službenih izvora podataka za ovu proizvodnju.

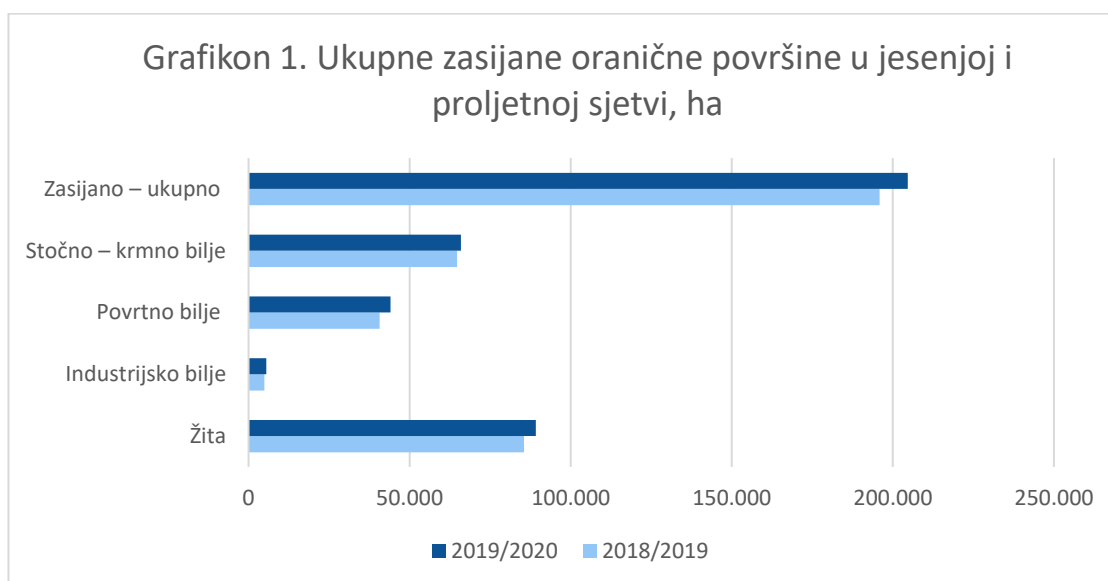
A.1. MERKANTILNA PROIZVODNJA

ZASIJANA ORANIČNA POVRŠINA

U Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu 2019./2020. godine došlo je do povećanja ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u odnosu na prethodni vremenski period (2018/2019) za 4,5%, što se može vidjeti iz datog usporednog prikaza zasijanih površina u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u 2018./2019. i 2019./2020. i na Grafikonu 1.

Promatrano po grupama usjeva u proljetnoj i jesenjoj sjetvi, bilježi se značajno povećanje zasijanih površina i to kod žita za 4,3 %, krmnog bilja za 1,9 %, povrtnog

bilja za 8,3%, a kod industrijskog bilja bilježimo uvećanje za 11,1% u odnosu na sjetvu u 2018./2019. godini.

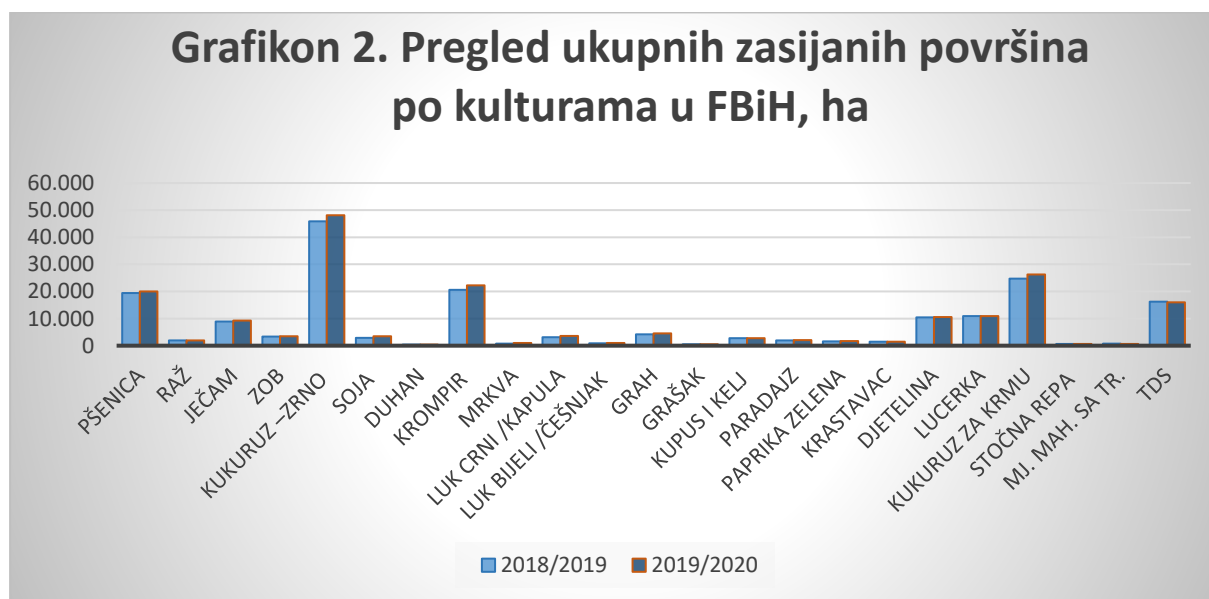
Iz datog pregleda sjetvenih površina po kulturama, te na osnovu podataka sadržanih u Tabeli 1. i predstavljenim u Grafikonu 2. zaključuje se da je u periodu 2019./2020. došlo do povećanja skoro svih zasijanih površina u odnosu na 2018./2019. godinu kod slijedećih kultura; soje za 22,5%, kukuruz-zrno za 4,8%, pšenice za 3,5%, kukuruz za krmu za 6,3%, duhana za 4,9%. Posebno veliko povećanje bilježimo kod svih povrtnih kultura. Ovo je rezultat djelovanja mjera Ministarstva i shvatanja značaja domaće poljoprivredne proizvodnje.

Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha

Poljoprivredna kultura	2018./2019.	2019./2020.	Indeks
Žita	85.517	89.173	104,3
Industrijsko bilje	4.956	5.504	111,1
Povrtno bilje	40.687	44.052	108,3
Stočno – krmno bilje	64.696	65.898	101,9
Zasijano – ukupno	195.856	204.627	104,5
Pšenica	19.359	20.040	103,5
Raž	1.981	1.966	99,3
Ječam	8.866	9.225	104,0
Zob	3.322	3.424	103,1
Kukuruz –zrno	45.868	48.087	104,8
Soja	2.875	3.523	122,5
Duhan	383	402	104,9
Krompir	20.580	22.226	108,0

Mrkva	808	939	116,2
Luk crni /kapula	3.147	3.582	113,8
Luk bijeli /češnjak	903	997	110,4
Grah	4.123	4.586	111,2
Grašak	514	535	104,1
Kupus i kelj	2.713	2.725	100,4
Paradajz	1.896	2.079	109,7
Paprika zelena	1.561	1.717	110,0
Krastavac	1.478	1.464	98,4
Djetelina	10.433	10.585	101,5
Lucerka	10.911	10.960	100,4
Kukuruz za krmu	24.731	26.280	106,3
Stočna repa	642	661	103,0
Mješavina mahunarki sa travama	794	611,4	76,9
TDS	16.174	16.003	98,9

Izvor: Federalni zavod za statistiku

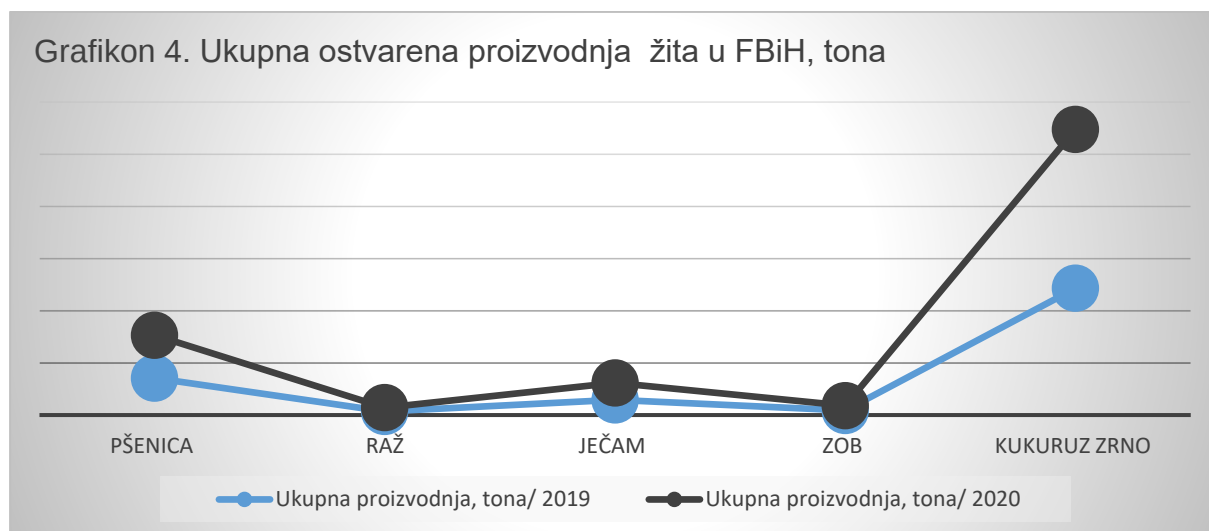
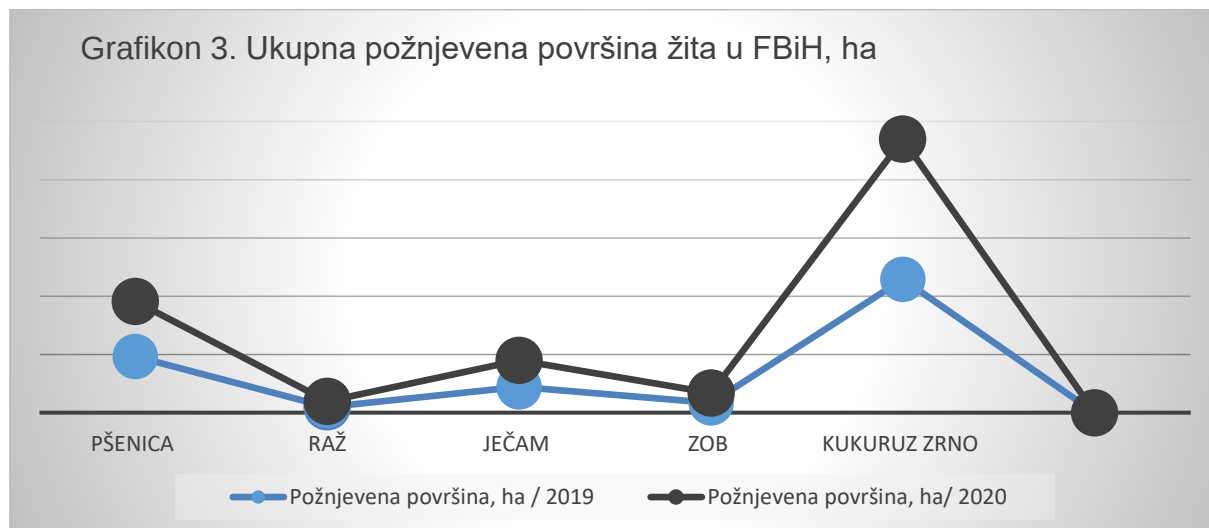
OSTVARENA PROIZVODNJA I PRINOSI USJEVA

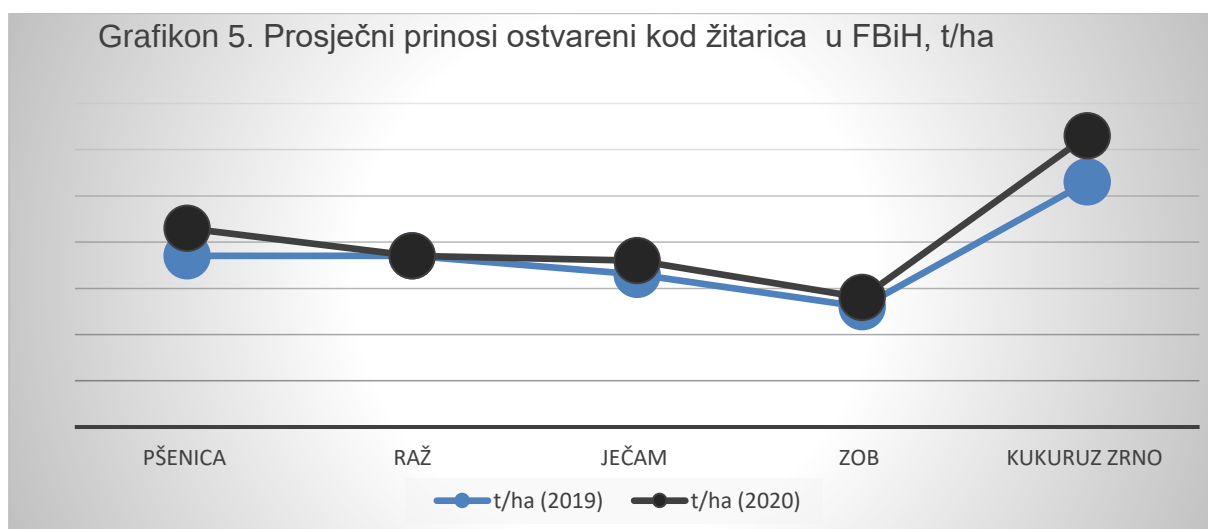
U Federaciji Bosne i Hercegovine ostvareni ukupni prinosi žita u 2020. godini su uvećani u odnosu na 2019. godinu. Povećanje ukupno proizvedenih količina žita (pšenica, zob, ječam i kukuruz-zrno) posljedica je povoljnih klimatskih uslova i preduzetih mjera Ministarstva u 2020. godini, pa je samim tim bio i veći prosječni prinos žitarica po jedinici površine.

Proizvedeno je 80.872 tona pšenice, što predstavlja uvećanje ukupne proizvodnje za 11,5%, a ostvareni prosječni prinos iznosio je 4,3 t/ha, što predstavlja uvećanje za

16,2% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječni prinos u 2020. godini je veći kod svih žita, osim raži gdje je ostvaren prošlogodišnji prinos.

Pregled požnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

Kod svih povrtnih kultura se bilježi povećanje ukupno proizvedenih količina i prosječnih prinosa osim paprike i kupusa. Što se tiče krmnog bilja, došlo je do znatnog povećanja prinosa u 2020.godini u odnosu na 2019. godinu.

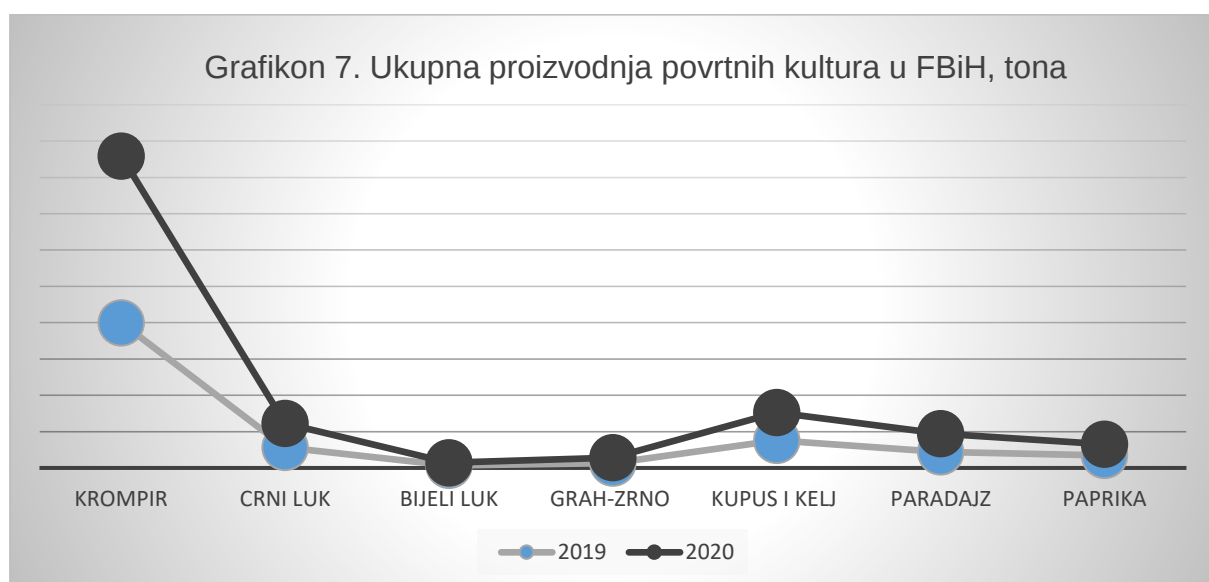
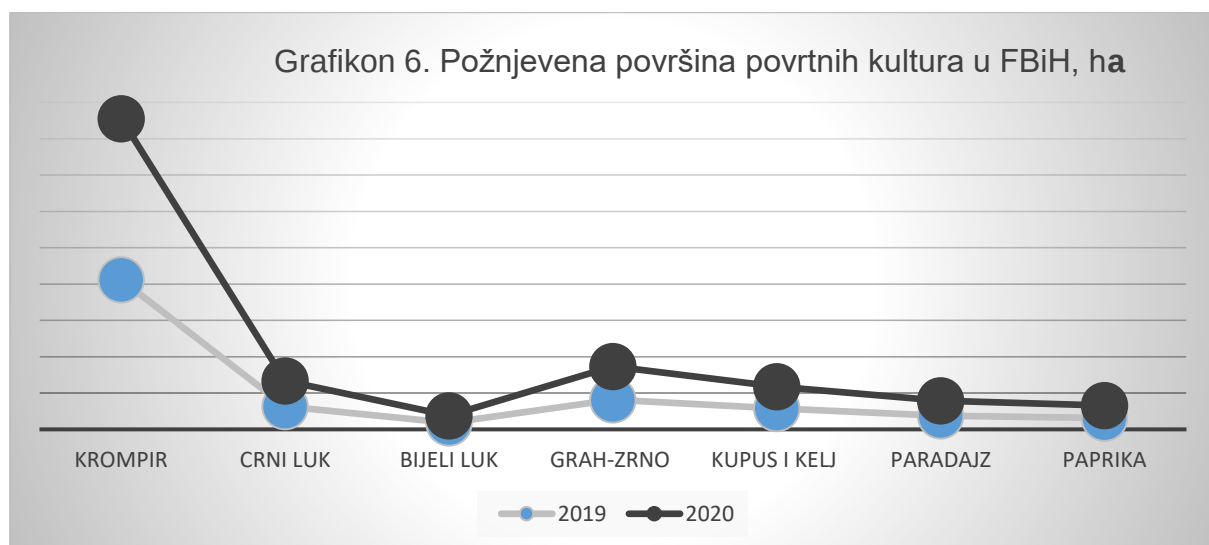
Pregled podataka o poželjevenim površinama, ostvarenim ukupnim prinosima i proizvodnji po jedinici mjere kod povrća, dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 6, 7 i 8, a pregled stanja kod proizvodnje krmnog bilja dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 9, 10 i 11.

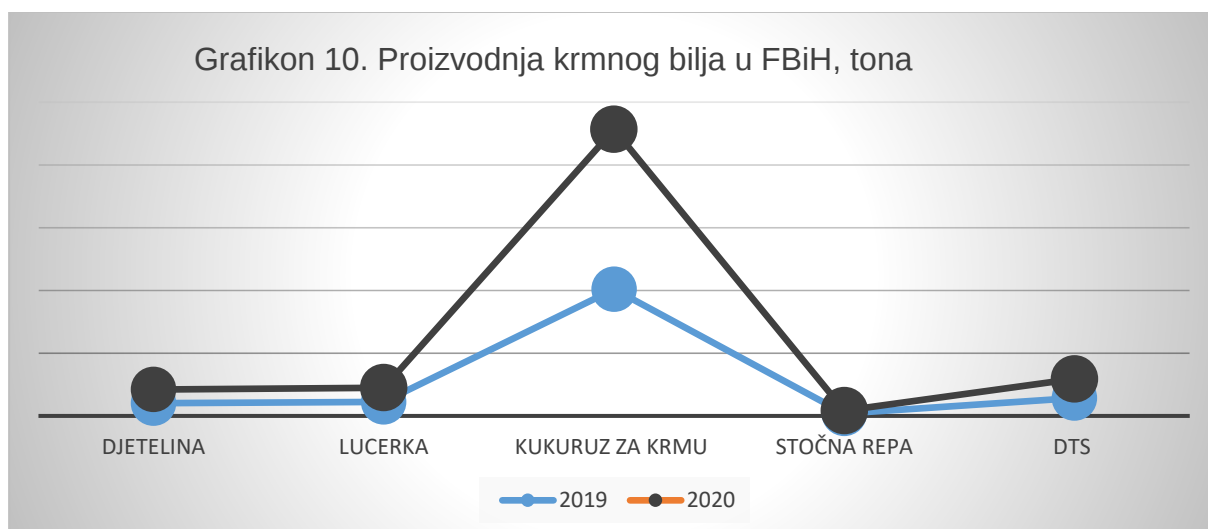
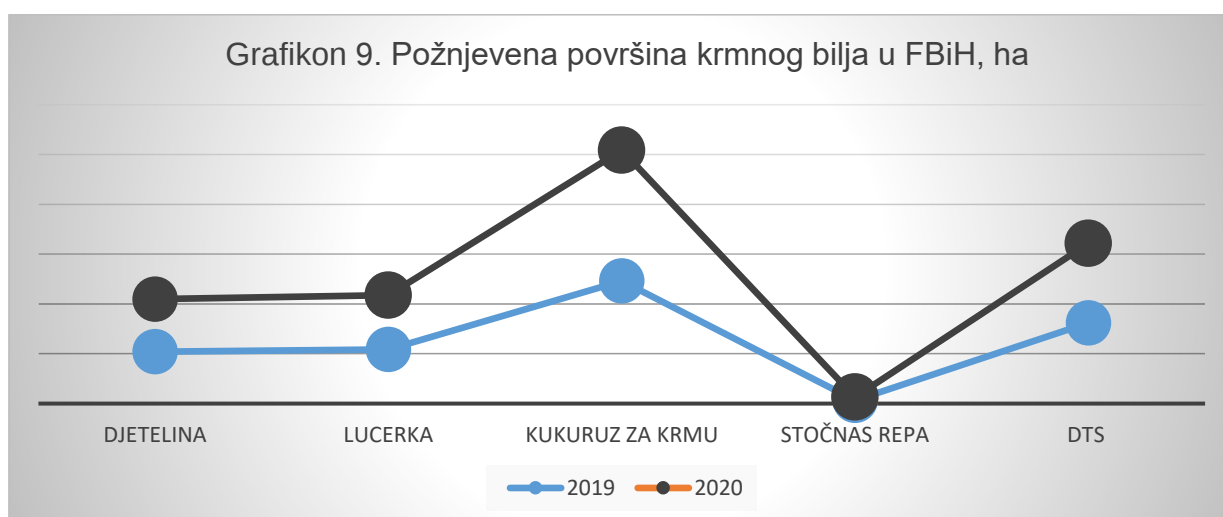
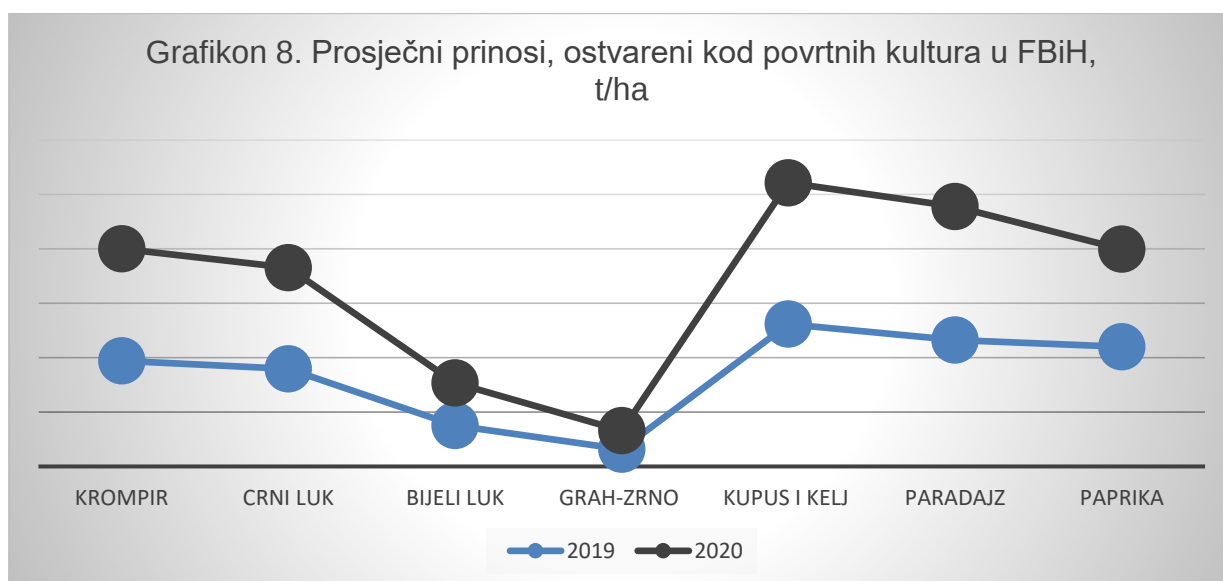
Tabela 2. Pregled poželjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2019. i 2020. godini u FBiH

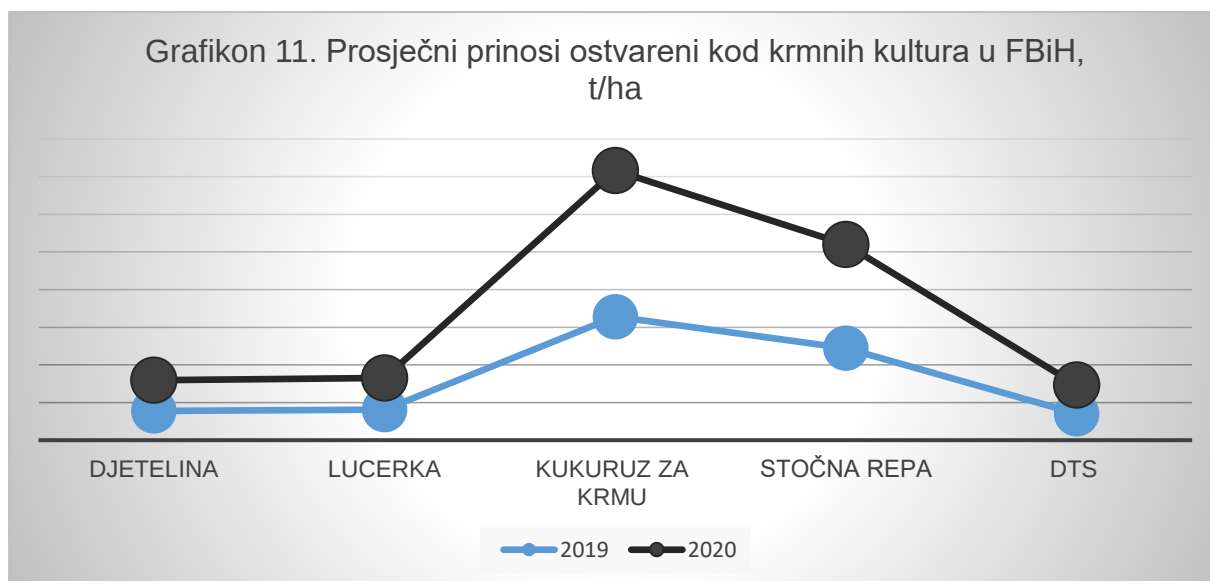
Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Indeks-prinos
Godina	2019.			2020.			2020/19
Pšenica	19.299	70.982	3,7	18.937	82.299	4,3	116,2
Raž	1.970	6.963	3,7	1.965	7.286	3,7	100,0
Ječam	8.861	29.122	3,3	9.146	32.652	3,6	109,0
Zob	3.305	8.628	2,6	3.423	9.617	2,8	107,6
Kukuruz zrno	45.807	243.093	5,3	48.065	304.646	6,3	118,8
Krompir	20.580	199.890	9,7	22.169	229.387	10,3	106,1
Crni luk	3.147	28.238	9,0	3.519	32.878	9,3	103,3
Bijeli luk	903	3.403	3,8	995	3.871	3,9	102,6
Grah-zrno	4.093	6.479	1,6	4.582	7.617	1,7	106,2
Kupus i kelj	2.888	37.778	13,1	2.713	38.703	13,0	99,2

Paradajz	1.896	22.013	11,6	2.039	25.056,9	12,3	106,0
Paprika	1.561	17.153	11,0	1.714	15.417	9,0	81,8
Djetelina	10.433	40.534	3,9	10.549	43.589	4,1	105,1
Lucerka	10.896	44.373	4,1	10.867	45.350	4,2	102,4
Kukuruz za krmu	24.612	403.754	16,4	26.257	509.204	19,4	118,2
Stočna repa	641	7.822	12,2	660	9.103,6	13,8	113,1
DTS	16.173	56.896	3,5	15.982	61.105	3,8	108,5

Izvor: Federalni zavod za statistiku

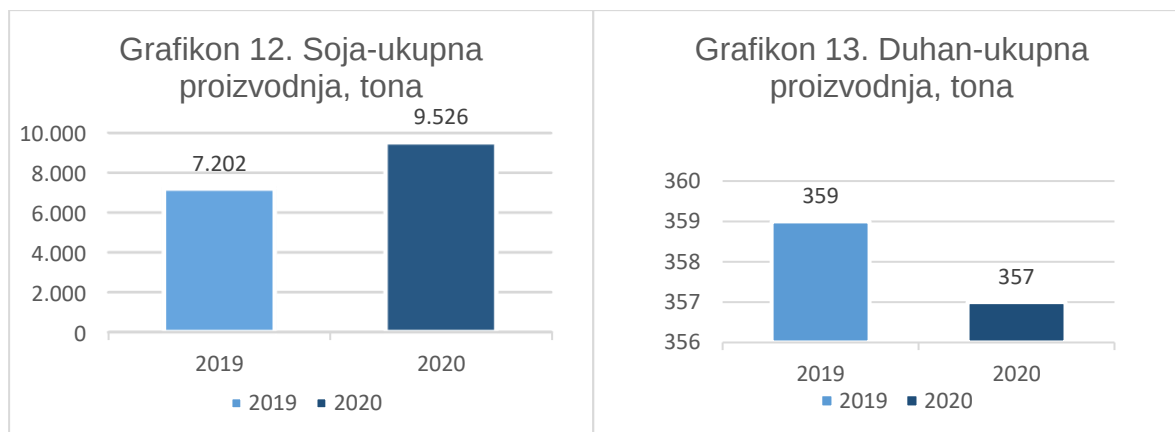

Pregled podataka o požnjevenim površinama za industrijsko bilje, te ostvarenih ukupnih i prosječnih prinosa, dat je u Tabeli 2.a., pregled ostvarene proizvodnje dat je u Grafikonima 12. i 13. Na osnovu podataka iz Tabele 2a. može se konstatovati da je u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2020. godini došlo do povećanja prosječnih prinosa soje u odnosu na 2019. godinu za 8%. Ukupna proizvodnja soje je povećana zbog povećanja površina i velike potražnje. Kod proizvodnje duhana je došlo do blagog povećanja površina pod duhanom ali i smanjenja ukupne proizvodnje.

Tabela 2.a Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2019. i 2020. godini

Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Prinos Indeks
	2019.			2020.			
Soja	2.867	7.202	2,5	3.479	9.526	2,7	108
Duhan	373	359	0,9	384	357	0,9	100

Izvor: Federalni zavod za statistiku

PROIZVODNJA LJEKOVITOG I AROMATIČNOG BILJA

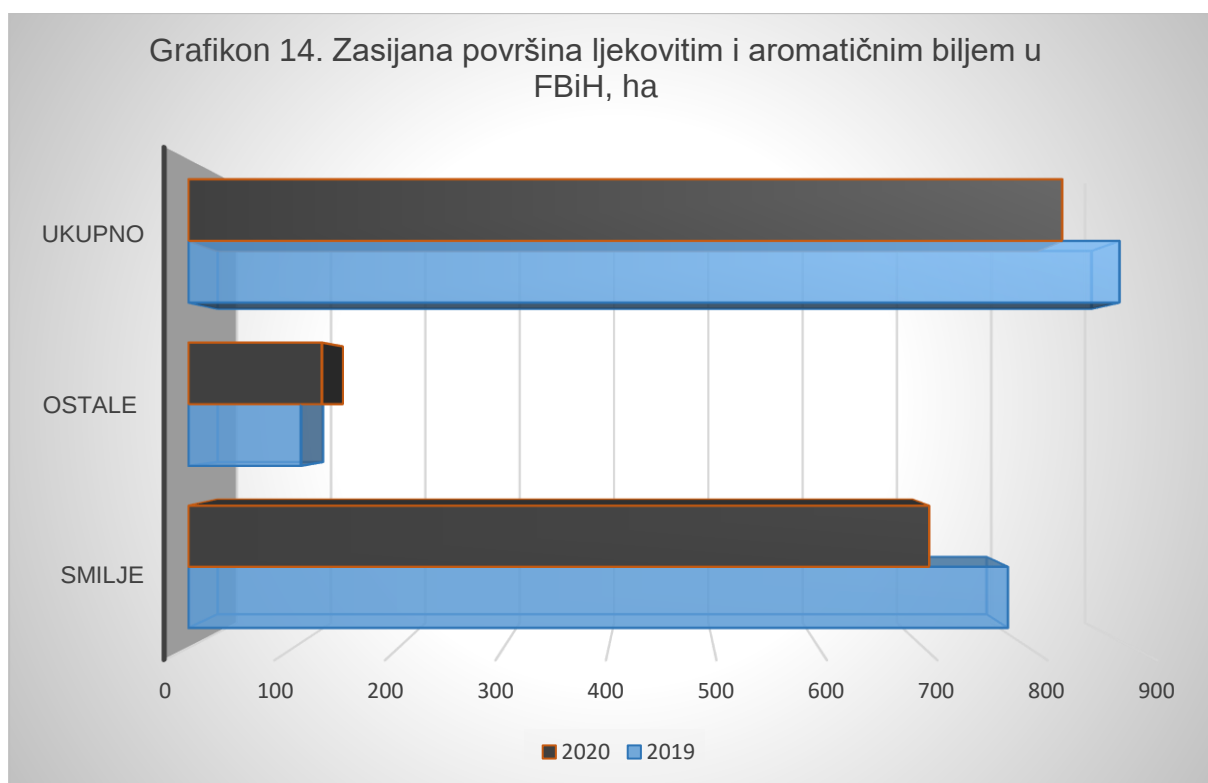
Uslijed višegodišnjeg poremećaja na svjetskom tržištu, došlo je do stagnacije u proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja.

U Tabeli 3. kao i u Grafikonu 14., predstavljeni su podaci zasijanih površina ljekovitim i aromatičnim biljem u 2019. i 2020. godini, iz kojih se može zaključiti da su u 2020. godini zasijane značajno manje površine u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 3. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha

Zasijana površina (ha)		
	2019	2020
Smilje	780	705
Ostale	107	127
Ukupno	887	832

Izvor: Federalni zavod za statistiku

VOĆARSKA I VINOGRADARSKA PROIZVODNJA

Ukupna proizvodnja i ostvareni prinosi voćnih vrsta u 2020. godini, u odnosu na prethodnu godinu, povećani su kod skoro svih vrsta voća, osim kajsije i breskve, gdje bilježimo smanjenje kod kajsije za 30,2% i breskve za 41,3%.

Ovakvom stanju u oblasti voćarstva značajno su doprinijeli povoljni klimatski uslovi u fenofazama razvoja u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu.

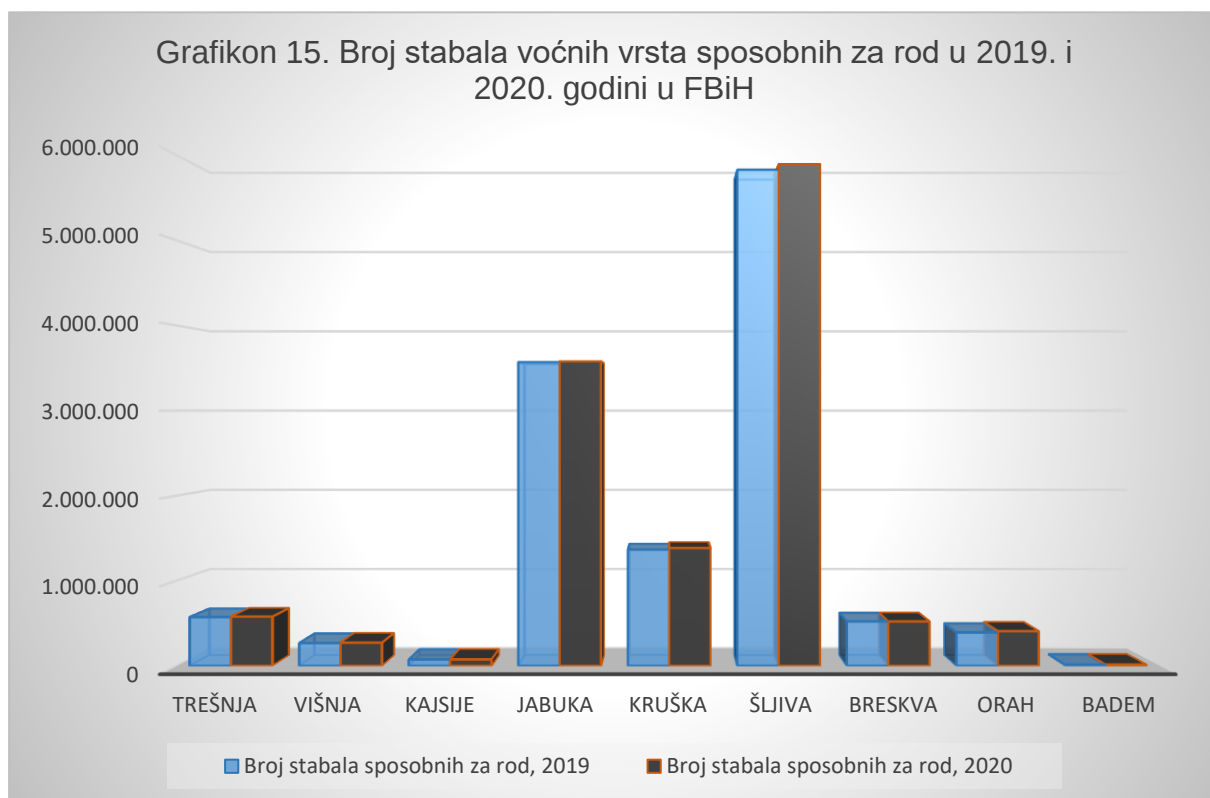
Podaci o broju rodni stabala, ostvarene proizvodnje i postignutih prinosa najvažnijih voćnih kultura u Federaciji BiH dat je u Tabeli 4., a pregled broja stabala sposobnih za rod, ostvarene proizvodnje voća i ostvarenih prosječnih prinosa dat je u grafikonima 15., 16. i 17..

Tabela 4. Pregled proizvodnje voća u 2019. i 2020. godini

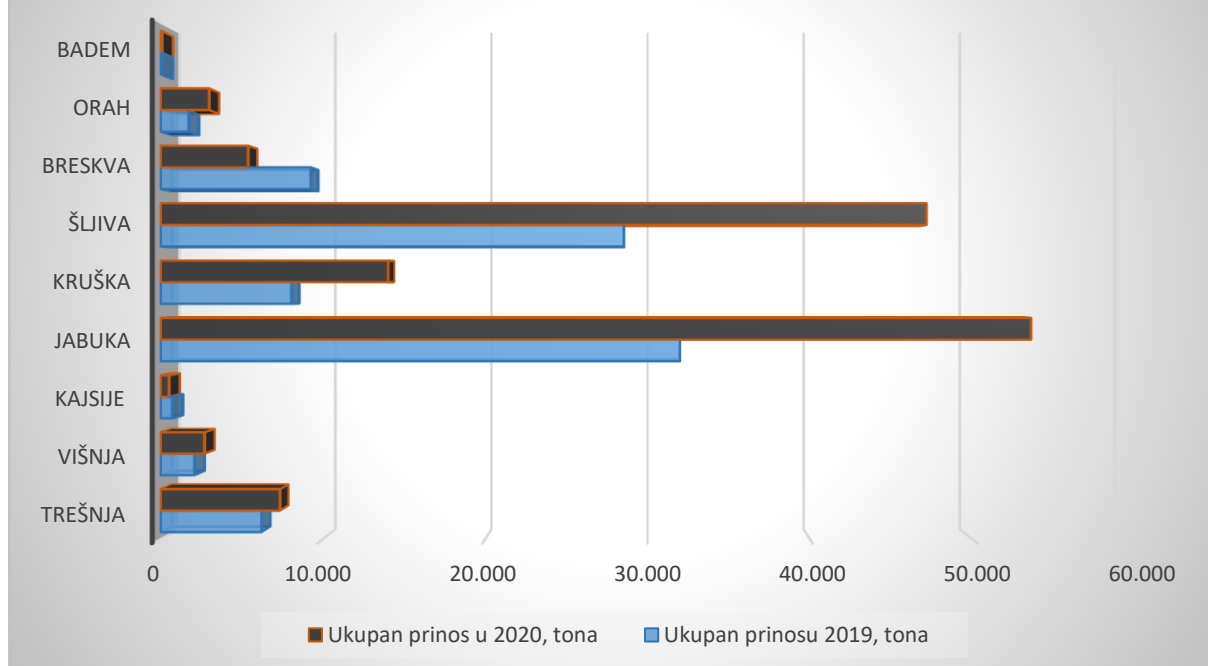
	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2019			2020			2020/19
Trešnja	573.050	6.221	10,8	577.950	7.352	12,7	116,9
Višnja	267.014	2.089	7,8	271.093	2.701	10,0	129,2
Kajsije	73.320	725	9,8	73.843	512	6,9	69,8
Jabuka	3.569.905	32.003	8,9	3.578.265	53.642	15,0	168,5

Kruška	1.366.415	8.059	5,9	1.384.801	14.021	10,1	171,1
Šljiva	5.828.276	28.529	4,8	5.893.365	47.190	8,0	166,6
Breskva	520.373	9.251	17,7	520.541	5.389	10,4	58,7
Orah	391.596	1.731	4,4	406.086	2.985	7,4	168,1
Badem	12.800	82,7	6,5	12.770	79	6,2	95,3

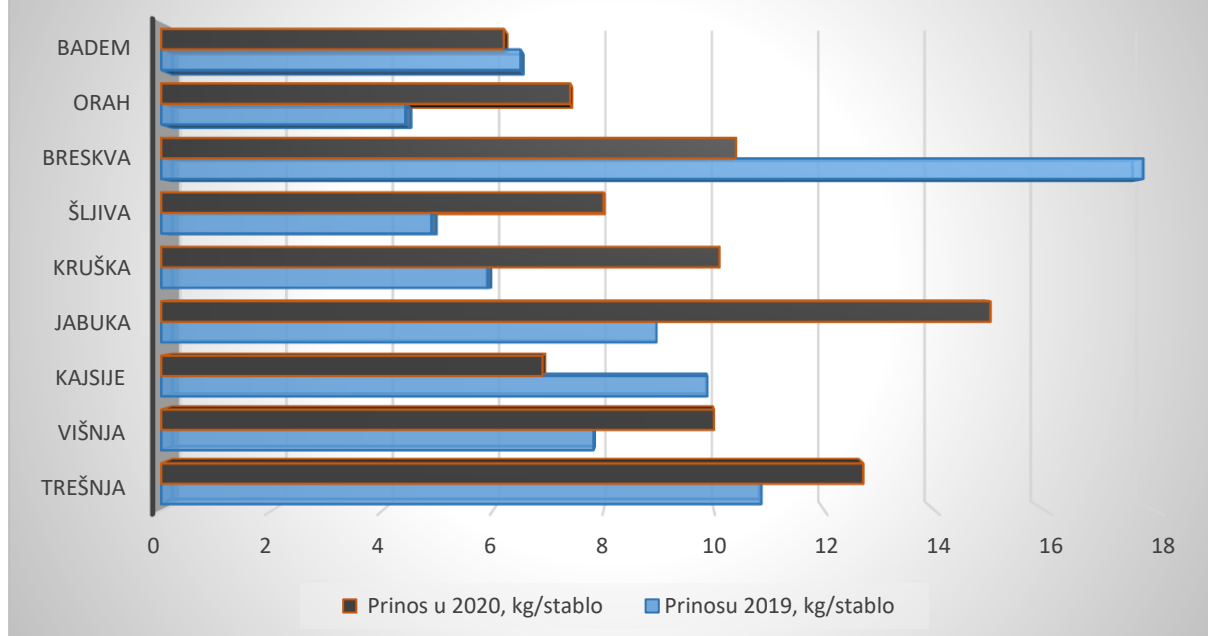
Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2019. i 2020. godini, tona

Grafikon 17. Prinos voća u 2019. i 2020. god, kg/stablo

PROIZVODNJA JAGODIČASTOG I BOBIČASTOG VOĆA

Nakon normalizacije stanja u proizvodnji i otkupu jagodičastog i bobičastog voća, posebno za malinu, zabilježeno je povećanje u proizvodnji.

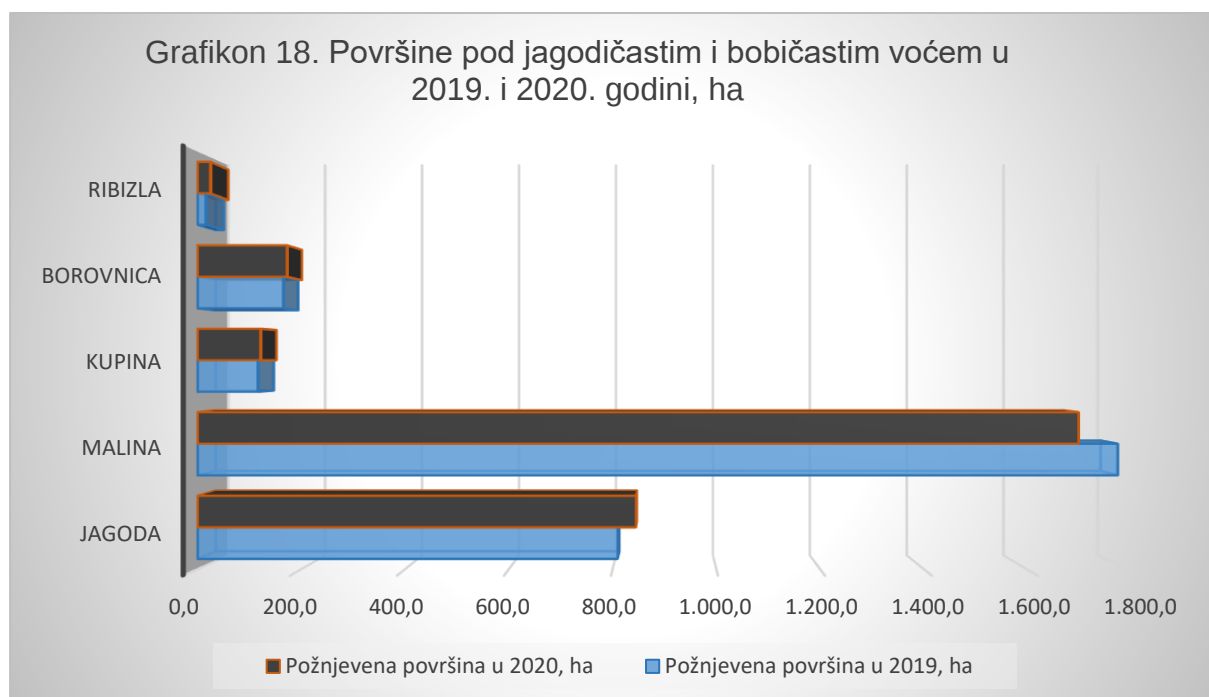
U Tabeli 4a. sadržani su podaci o požnjevenim površinama jagodičastog i bobičastog voća, iz kojih se vidi da u 2020. godini imamo smanjenje površine pod malinjacima za 4,3% u odnosu na 2019. godinu, dok su površine za ostale vrste u blagom porastu u odnosu na prošlu godinu, što se može vidjeti i iz grafikona 18., 19. i 20.

Povoljni klimatski uslovi u ovoj proizvodnji su imali dominantan uticaj na stanje prosječnih a samim tim i ukupnih prinosa, odnosno ostvarene proizvodnje kod jagodičastog i bobičastog voća.

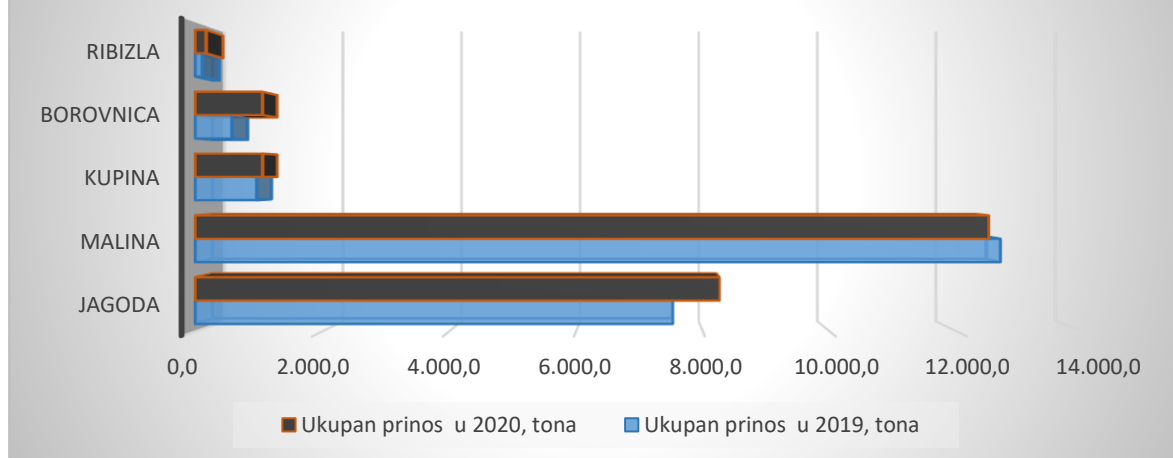
Tabela 4a. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2019. i 2020. godini.

	Požnjevena površina, ha	Prinos		Požnjevena površina, ha	Prinos		Indeks prinosa
		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha	
	2019			2020			2020/19
Jagoda	809,8	7.529,6	9,3	845,1	8.236,1	9,7	104,3
Malina	1.780,9	12.681,7	7,1	1703,2	12.499,2	7,3	102,8
Kupina	116,5	968,2	8,3	121,6	1.059,5	8,7	104,8
Borovnica	165,4	577,4	3,5	172,6	1.058,9	6,1	174,2
Ribizla	16,1	112,6	7,0	25,0	170,1	6,8	97,1

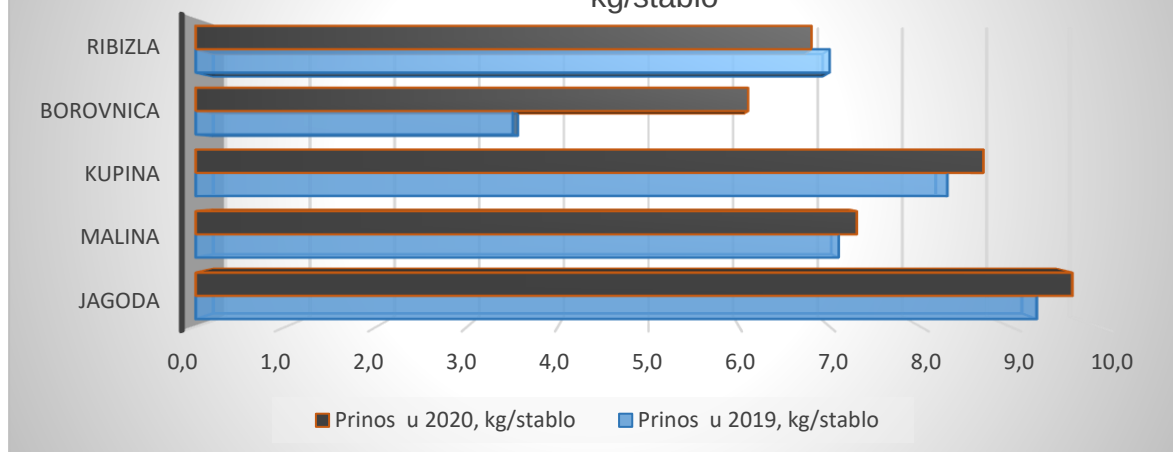
Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2019. i 2020. godini, tona

Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2019. i 2020. godini, kg/stablo

VINOGRADARSTVO

Tabela 4.b. Pregled proizvodnje grožđa u 2019. i 2020. godini

	Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Indeks prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/čokotu		Ukupan prinos, tona	kg/čokot	
	2019			2020			2020/2019
Grožđe	13.258.754	36.185	2,7	14.286.118	42.356	3,0	111,1

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Na osnovu analize podataka o proizvodnji grožđa u 2019. i 2020. godini, koji su sadržani u Tabeli 4.b., može se zaključiti da je u 2020. godini povećan broj čokota

sposobnih za rod za 7,7 %, i uvećana ukupno ostvarena proizvodnja grožđa za 17% u odnosu na 2019. godinu. Ovakvo stanje u vinogradarskoj proizvodnji je rezultat povoljnih klimatskih uslova za uzgoj grožđa.

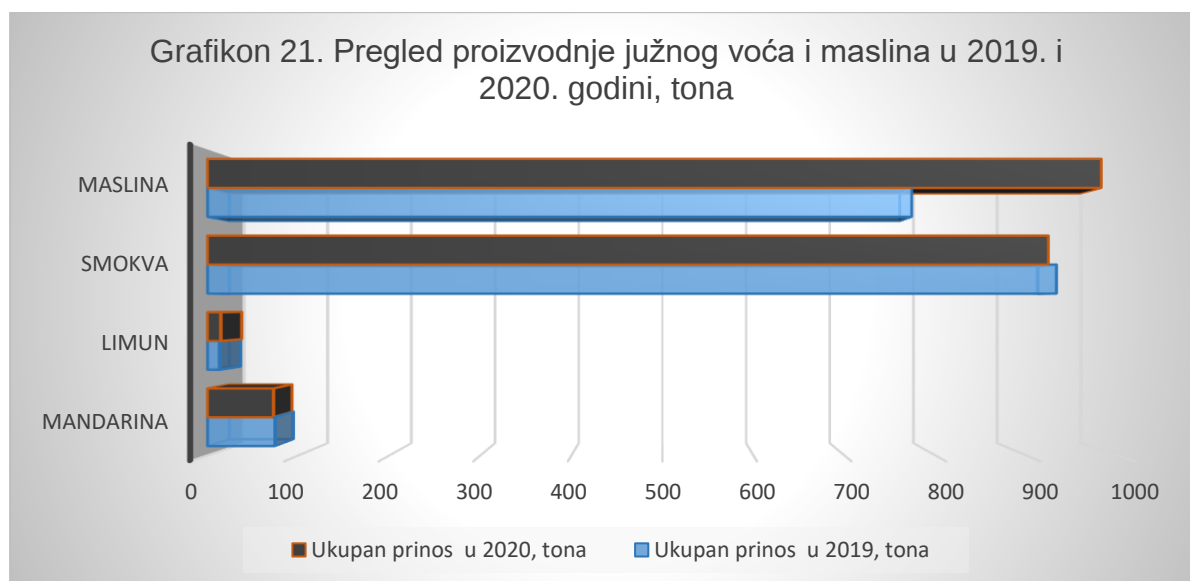
PREGLED STANJA U PROIZVODNJI JUŽNOG VOĆA I MASLINA

Stanje u oblasti proizvodnje južnog voća i maslina u Federaciji Bosne i Hercegovine, prikazano je u Tabeli 4.c. i Grafikonu 21.

Tabela 4.c. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2019. i 2020. godini

	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2019			2020			2020/19
Mandarina	3.500	74	21,1	3500	72,3	20,6	97,7
Limun	1.150	13	11,3	1150	14,3	12,5	110,0
Smokva	96.090	933	13,5	72600	924	12,7	99,0
Maslina	64.531	774	12	70800	982	13,9	126,8

Izvor: Federalni zavod za statistiku

A.2. SJEMENSKA PROIZVODNJA U FEDERACIJI BIH

Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH bilježi pad u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj pad je rezultat redovnog plodoreda kultura i problema vezanih za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta. Proizvodnja sjemena strnog žita je smanjena na 3.387,21 tone u odnosu na prethodnu godinu kada je proizvodnja iznosila 4.449,2 tona. Nakon zaustavljanja proizvodnje sjemenskog krompira u 2019. godini u 2020. godini došlo je do revitalizacije proizvodnje. Proizvodnja sadnica drvenastog voća je na nivou prošlogodišnje proizvodnje, a proizvodnja sadnica jagodičastog voća je zabilježila povećanje u odnosu na prethodnu godinu.

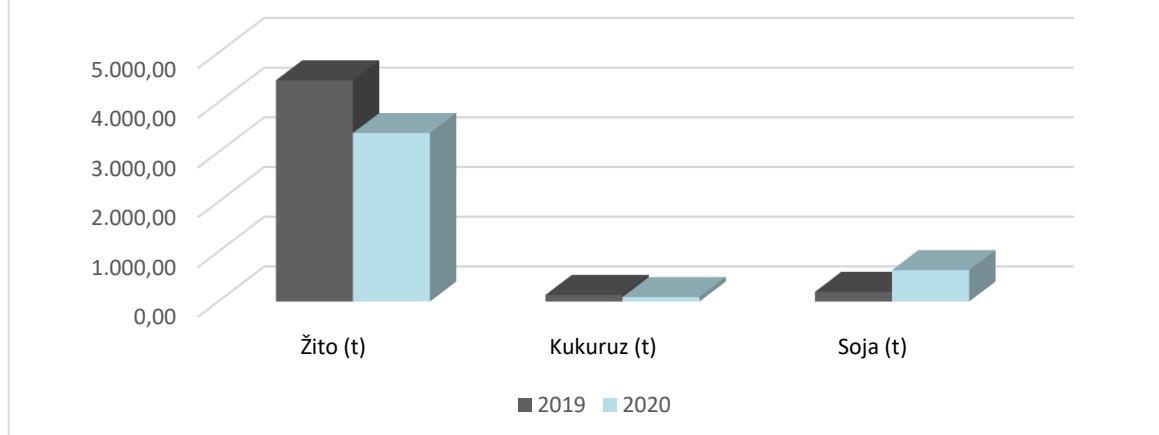
Kod proizvodnje presadnica povrća imamo približnu proizvodnju u odnosu na prethodnu godinu. Ova proizvodnja u potpunosti zadovoljava domaće potrebe, a velikim dijelom se i izvozi. U 2020. godini je izvezeno na strano tržište 5.397.837 komada presadnica. Također možemo konstatovati da je Federacija BiH prepoznatljiva po kvalitetu presadnica povrća u zemljama EU.

Tabela 5. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2019.- 2020. godina

Vrsta sjemena, sad. materijala i presadnica	2019.		2020.	
	Količina	Površina (ha)	Količina	Površina (ha)
Žito (t)	4.449,2	998,26	3.387,21	469,2
Kukuruz (t)	133	77,6	90,42	51
Soja (t)	195,1	97,3	630,9	319,54
Krompir (t)	/	/	53,75	10
Duhan (kg)	0,45 kg	0,02	/	/
Ukupno	4.777,2	1.173,1	4.449,2	849,74
Presadnice povrća (kom)	11.650.779	/	11.623.808	/
Drvenasto voće (kom)	368.033	/	368.209	/
Jagodasto voće (kom)	1.522.680	/	1.982.780	/
Vinova loza (kom) sa podlogama	204.450	/	124.400	/

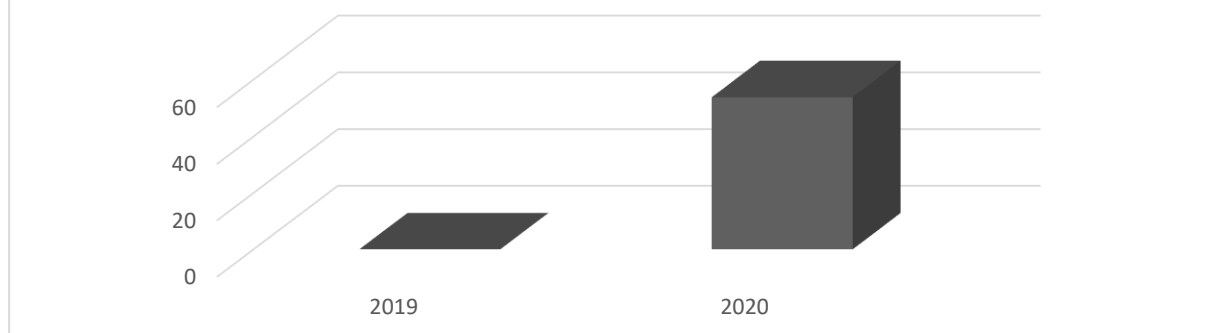
Izvor: Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo, Federalni agromediteranski zavod Mostar

Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje u 2019. i 2020. godini

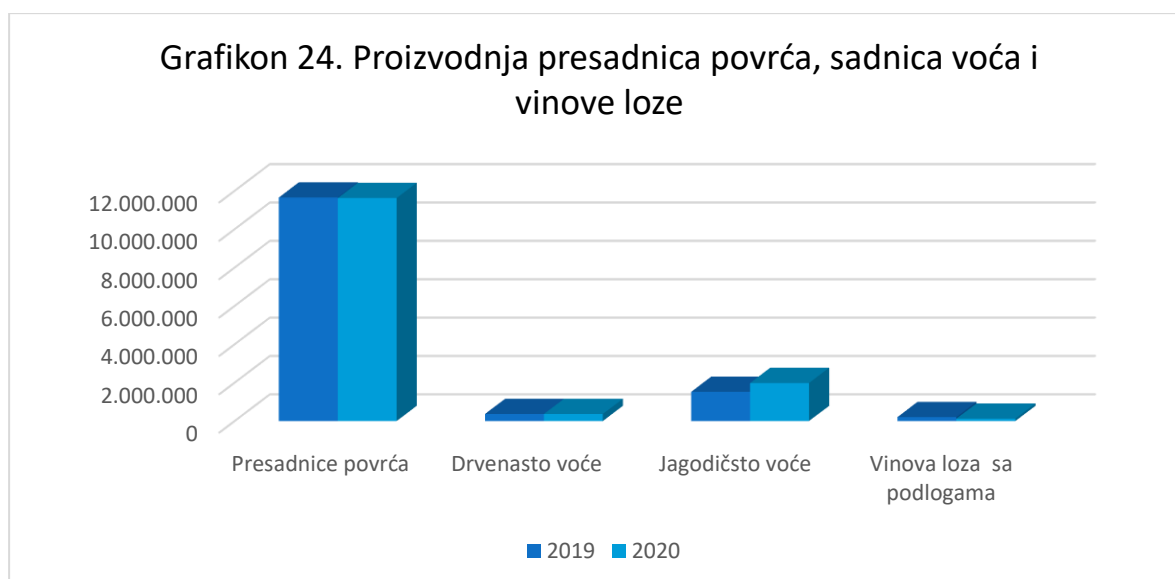

Proizvodnjom domaćeg deklarisanog sjemena smanjuje se potreba za uvoz istog, a s druge strane omogućava domaćim proizvođačima žitarica da dođu do kvalitetnijeg i jeftinijeg sjemenskog materijala. U 2020. godini došlo je do smanjenja proizvodnje sjemena žita u odnosu na prethodni period, ali bilježimo i povećanje proizvodnje sjemena soje, zbog redovne plodosmjene.

Grafikon 23. Proizvodnja sjemenskog krompira u 2019. i 2020. godini (t)

U Tabeli 5. i Grafikonu 23. vidljiva je obnova proizvodnje sjemenskog krompira u 2020. godini. Proizvodnja sjemenskog krompira je u padu u svim zemljama okruženja, a razlog je u veoma niskoj cijeni krompira iz EU.

Iz Grafikona 24. i Tabele 5. vidljivo je da je proizvodnja jagodičastog voća u porastu, a proizvodnja presadnica u istom nivou u odnosu na prethodnu godinu, a proizvodnja drvenastog sadnog materijala stagnira.

A.3. MJERE ZEMLJIŠNE POLITIKE

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo i neobnovljivi prirodni resurs koji je potrebno koristiti na način koji najviše odgovara prirodnim osobinama zemljišta i postojećim privredno ekonomskim i agrotehničkim uslovima.

Globalni trendovi u ovoj oblasti idu u smjeru povećanja cijene hrane i poljoprivrednog zemljišta tako da se radi o dobru koje postaje jedan od ključnih osnova održivog razvoja svake zemlje pa tako i Bosne i Hercegovine.

Ulazak Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju će u velikoj mjeri uticati na njenu poljoprivrednu politiku i politiku upravljanja zemljištem. U cilju reforme poljoprivredne politike u Federaciji BiH je donesena Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine (2015.-2019.). Vlada Federacije BiH je, na 255. sjednici održanoj 11.02.2021. godine u Mostaru, donijela Zaključak kojim je usvojila informaciju Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva o potrebi produženja važenja Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji BiH 2015.-2020. za još jednu godinu, odnosno do kraja 2021. godine.

Ministarstvo je zaduženo da, u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH, za Vladu Federacije BiH pripremi Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o pokretanju procesa izrade Strategije razvoja poljoprivrednog sektora za period 2021.-2027. godine, na osnovu koje će se pokrenuti i do kraja 2021. godine završiti aktivnosti na izradi nove poljoprivredne strategije.

Od ostalih dokumenata u upravljanju poljoprivrednim zemljištem koriste se: Strategija gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, Osnove uređenja zemljišta - Program navodnjavanja i Program okrupnjavanja posjeda u Federaciji BiH, Projekat višenamjenskog vrednovanja zemljišta u Federaciji BiH, Program ruralnog razvoja Federacije BiH (2018.-2021.) kao i drugi dokumenti koji ukazuju na potrebu posvećivanja posebne pažnje upravljanju osnovnim resursom poljoprivredne proizvodnje - poljoprivrednim zemljištem.

Ministarstvo i kantonalna resorna ministarstva dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države. Kantonalna ministarstva vode posebnu evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje je dato u zakup, koncesiju ili je promijenilo namjenu korištenja.

KORIŠTENJE, UREĐENJE I RASPOLAGANJE POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM

U Federaciji BiH korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem je obavezno vršiti u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/09).

Na osnovu zakonskih odredbi o poljoprivrednom zemljištu i dostavljenih podataka za 2019. i 2020. godinu od strane kantonalnih ministarstava zaduženih za implementaciju predmetnog Zakona, u dole navedenim tabelama dat je pregled korištenja, uređenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem.

KORIŠTENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Tabela 6. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2019. i 2020. godini

Kanton	2019.			2020.		
	Br. Investitora	Ukupna površina (m2)	Uplaćena sredstva (KM)	Br. Investitora	Ukupna površina (m2)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	510	348.759,00	690.923,31	363	330.126,00	628.185,88
PK	31	42.055,36	44.310,24	36	20.769,00	40.672,37
TK	68	141.532,80	457.496,43	60	170.467,93	502.341,36
ZDK	648	608.966,00	1.240.592,15	524	360.760,00	716.411,43
BPK	5	83.404,00	93.429,00	14	11.003,00	8.315,00
SBK	274	157.416,00	176.046,56	284	522.003,00	1.168.629,52
HNK	19	377.416,58	341.081,89	28	180.110,55	36.097,81
ZHK	1	22.820,00	10.771,20	0	0,00	0,00
KS	14	47.906,85	182.088,95	9	8.175,92	12.199,95
K 10	6	440.492,00	5.815,30	4	29.583,00	4.088,20
UKUPNO	1576	2.270.768,59	3.242.555,03	1322	1.632.998,40	3.116.941,52

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2019. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1576. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 2.270.768,59 m². Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 3.242.555,03 KM.

U 2020. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1322. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 1.632.998,40 m². Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 3.116.941,52 KM.

U 2020. godini u odnosu na 2019. godinu da se zaključiti da je došlo do smanjenja broja investitora i ukupne površine koja je promijenila namjenu.

UREĐENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Tabela 7. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2019. i 2020. godini

Kanton	2019.		2020.	
	Broj projekata	Uređena površina (ha)	Broj projekata	Uređena površina (ha)
USK	4	50,00	0	0,00
PK	0	0,00	0	0,00
TK	0	0,00	1	23,84
ZDK	1	12,90	0	0,00
BPK	0	0,00	0	0,00
SBK	0	0,00	0	0,00
HNK	0	0,00	0	0,00
ZHK	0	0,00	0	0,00
KS	0	0,00	0	0,00
K 10	0	0,00	0	0,00
UKUPNO	5	62,90	1	23,84

Izvor podataka: dostavljeni projekti od strane investitora

U 2019. godini sa područja Federacije BiH dostavljeno je ukupno 5 projekata za uređenje i zaštitu poljoprivrednog zemljišta i to od strane Unsko-sanskog i Zeničko-dobojskog kantona i ukupno je uređeno 62,90 ha.

Projekat uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta u 2020. godini koji se sufinansira iz namjenskih sredstava prikupljenih od promjene namjene poljoprivrednog zemljišta, zakupa i koncesije dostavio je Tuzlanski kanton (općina Čelić) - ukupno je uređeno 23,84 ha.

RASPOLAGANJE POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM

Tabela 8. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2019. i 2020. godini

Kanton	2019.			2020.		
	Broj zakupoprimaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)	Broj zakupoprimaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
PK	15	53,02	37.043,00	36	454,99	172.139,02
TK	33	230,79	15.978,34	30	142,89	24.356,51
ZDK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
BPK	1	8,82	5.242,55	0	0,00	0,00
SBK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
HNK	37	337,79	179.048,89	7	21,60	38.535,53
ZHK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
KS	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
K 10	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
UKUPNO	86	630,42	237.312,78	73	619,48	235.031,06

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2019. godini podatke su dostavila četiri kantona i to Posavski, Tuzlanski, Bosansko-podrinjski i Hercegovačko - neretvanski kanton. Ukupan broj zakupoprimaca / koncesionara na području Federacije BiH u 2019. godini je 86. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2019. godini iznosi 630,42 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 237.312,78 KM.

U 2020. godini podatke su dostavila tri kantona i to: Posavski, Tuzlanski i Hercegovačko-neretvanski kanton. Ukupan broj zakupoprimaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2020. godini je 73. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2020. godini iznosi 619,48 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 235.031,06 KM.

Napomena: Evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u skladu sa odredbama predmetnog Zakona i Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca i načinu vođenja evidencija o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 72/09) za 2020. godinu od deset resornih kantonalnih ministarstava podatke su dostavili Tuzlanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, a od općina: Jajce, Kladanj, Ravno, Teočak i Sapna.

OSTALE AKTIVNOSTI

1. Aktivnosti općina na području Federacije BiH oko donošenja Programa gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem za one općine koje to još uvijek nisu završile. Od ukupno 79 općina sa područja Federacije BiH Program gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem je dostavilo na uvid 30 općina. Općine koje još uvijek nisu usvojile Program gospodarenja u skladu sa predmetnim Zakonom ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države.
2. Izvještaj o kontroli plodnosti tla dostavili su Hercegovačko-neretvanski i Unsko-sanski kanton, dok ostalih osam kantona to nije učinilo.
3. Aktivnosti oko nastavka rada na Projektu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH sa predloženim naslovom: Stvaranje podsticajnog okruženja za podršku implementaciji LDN - (Land degradation neutrality), a kroz jačanje nacionalnih i lokalnih kapaciteta i uspostavljanje Sistema monitoringa i izvještavanja LDN-a u Bosni i Hercegovini.
4. Aktivnosti na zaštiti državnog poljoprivrednog zemljišta od strane svih nivoa vlasti koji trebaju štititi poljoprivredno zemljište kao prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa čiji značaj je ogroman, ali mu se u proteklom periodu nije pridavao značaj koji ono zaslužuje. Ovo Ministarstvo već duži vremenski period poduzima sve zakonom dopuštene radnje da se poljoprivredno zemljište zaštiti, a posebno poljoprivredno zemljište u vlasništvu države. S tim u vezi obavijestili smo Pravobranilaštva svih nivoa vlasti kao i inspekcije, te iste upoznali sa uočenim nepravilnostima po pitanju raspolaganja ovim zemljištem.
5. Većina aktivnosti na realizaciji Projekta razvoja sistema navodnjavanja (IDP) koji se finansirao sredstvima Svjetske banke okončana je do kraja 2019. godine, iako je projekat produžen do marta 2020. godine radi izvršenja preostalih planiranih aktivnosti. Projekat se sastojao od tri faze. Prva faza je obuhvaćala potprojeke u području Mostarskog Blata, Goražda i Foče Ustikoline, druga faza je uključivala projekte u Čapljini, Živinicama i Odžaku, a treća u Bihaću, Sanskom Mostu i Žepču.
6. Aktivnosti oko sprovođenja konvencije Ujedinjenih naroda za borbu protiv pustošenja i degradacije zemljišta u Bosni i Hercegovini (UNCCD) kroz provedbu Projekta podrške Bosni i Hercegovini za razvoj državnih akcionih programa u skladu sa desetogodišnjom strategijom UNCCD-a i procesom izvještavanja prema UNCCD-u.

B. PREGLED STANJA U ANIMALNOJ PROIZVODNJI U 2020. GODINI

Donošenjem Zakona o stočarstvu utvrđeni su okviri za institucijske strukture, nadležnosti, odgovornosti, linije izvještavanja, mehanizme koordinacije, procesa konsultacija, prava, obaveze i način provođenja mjera na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, kao i regulisanje odnosa u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, utvrđivanje mehanizma za optimalan pristup u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja i vođenje registara uzgoja, kao i registara uzgajivača na prostoru Federacije BiH.

B.1. GOVEDARSTVO

U Federaciji Bosne i Hercegovine govedarska proizvodnja je jako zastupljena i značajna i kao takva ima za cilj organizovati takve proizvodne sisteme koji će osigurati dovoljne količine kravljeg mlijeka i goveđeg mesa ne samo za potrebe naše zemlje, nego i osigurati viškove za mogući izvoz. Takva proizvodnja u sistemu održive govedarske proizvodnje treba pronaći ravnotežu između privrednih interesa, zaštite okoline i udovoljavanju socijalnim zahtjevima. Najvećim dijelom se oslanja na srednja i mala gazdinstva, a manjim dijelom na velike proizvodne jedinice.

Sadašnje stanje govedarske proizvodnje još uvijek nije na potrebnom nivou, a intencija je dostići zadovoljavajuće količine mesa i mlijeka.

Ograničavajući faktori između ostalog su:

- usitnjena imanja,
- mali broj grla na imanjima (3 do 10),
- neadekvatni uslovi držanja stoke,
- nepovoljni krediti za poljoprivredu kao niskoakumulativnu granu privrede,
- nerazvijena savjetodavna služba,
- needuciranost farmera u domenu govedarske proizvodnje, što se očituje u veoma niskom nivou proizvodnje po kravi.

U cilju podizanja konkurentnosti govedarske proizvodnje na ovako otvorenom tržištu i zadovoljavanju potreba za mlijekom i mesom naše zemlje, nužno je u govedarstvu uspostaviti nove proizvodne sisteme koji će se veličinom proizvodne jedinice (farme), nivoom proizvodnje, te primjenom tehnoloških procesa moći nositi sa proizvodnim sistemima zemalja iz okruženja.

Pored navedenog, ima i drugih faktora koji bitno utiču na sadašnje stanje i trendove u govedarskoj proizvodnji, a to su stanje u prerađivačkoj industriji mlijeka, u

mesoprerađivačkoj industriji i njihovoj međusobnoj povezanosti, što se ogleda kroz kvalitet mlijeka i mliječnih proizvoda kao i kvalitet mesa i mesnih proizvoda. Posebno je naglašen problem cjenovnih odnosa u otkupu sirovina.

Tabela 9. Brojno stanje goveda 2019.- 2020. godina

Godina	Ukupno goveda	Krave i steone junice
2019.	199.414.	143.405
2020.	195.356	139.235

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2020. godini došlo je do smanjenja brojnog stanja goveda u Federaciji BiH u odnosu na 2019. godinu.

Tabela 10. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2019. godini

Kantoni	Goveda (2019.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	14.880	2.419	652	3.002	16,1	11,2	7,5	13,1
PK	890	260	0	1.300	1,0	1,2	0,0	5,7
TK	29.783	8.392	0	10.767	32,2	38,8	0,0	46,8
ZDK	17.200	5.600	1.020	2.150	18,6	25,9	11,8	9,4
BPK	1.200	110	-	-	1,3	0,5	0,0	0,0
SBK	6.950	229	40	630	7,5	1,1	0,5	2,7
HNK	6.632	846	840	500	7,2	3,9	9,7	2,2
ZHK	2.325	312	510	823	2,5	1,4	5,9	3,6
KS	5.160	1.435	961	1.360	5,6	6,6	11,1	5,9
K10	7.569	2.001	4.654	2.452	8,2	9,3	53,6	10,7
UKU PNO	92.589	21.604	8.677	22.984	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Tabela 11. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2020. godini

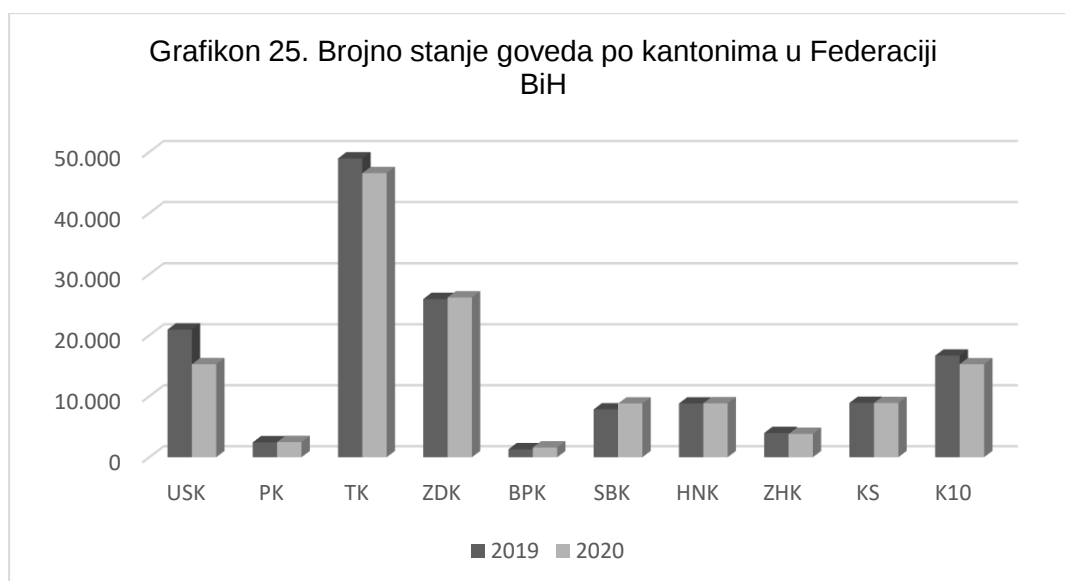
Kantoni	Goveda (2020.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	10.352	2.272	527	2.116	14,2	12,1	5,6	9,9
PK	910	280	-	1.300	1,3	1,5	0,0	6,1
TK	29.967	5.830	70	10.671	41,2	31,0	0,7	49,7
ZDK	17.000	5.500	1.500	2.220	2,3	29,2	15,9	10,3
BPK	1.385	150	-	70	1,9	0,8	0,0	0,3
SBK	7.860	295	105	559	10,8	1,6	1,1	2,6
HNK	6.120	800	1.316	619	8,4	4,3	13,9	2,9
ZHK	2.120	250	630	830	2,9	1,3	6,7	3,9
KS	4.994	1.468	980	1.461	6,9	7,8	10,4	6,8
K10	7.329	1.978	4.321	1.632	10,1	10,5	45,7	7,6
UKUPNO	88.037	18.823	9.449	21.478	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Tabela 12. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH

Kantoni	2019.	2020.
USK	20.953	15.267
PK	2.450	2.490
TK	48.942	46.538
ZDK	25.970	26.220
BPK	1.310	1.605
SBK	7.849	8.819
HNK	8.818	8.855
ZHK	3.970	3.830
KS	8.916	8.903
K10	16.676	15.260
UKUPNO	145.854	122.487

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

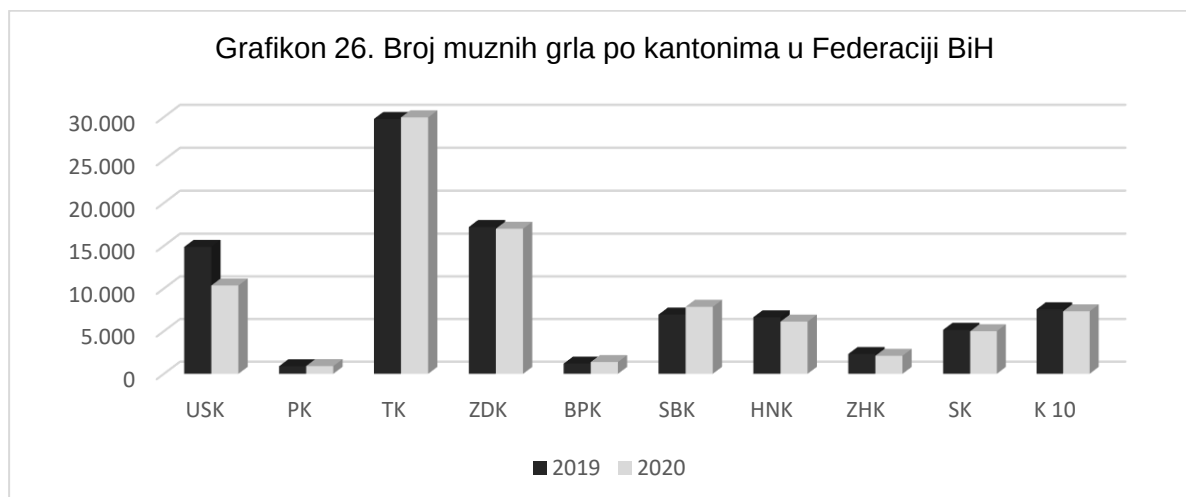

Zbog sve zahtjevnijeg tržišta za proizvodnju kvalitetnog mlijeka koja podrazumijeva primjenu standarda o kvaliteti sirovog i svježeg mlijeka, veći broj malih poljoprivrednih proizvođača koji ne mogu zadovoljiti propisane standarde (uslovi držanja, higijenski paket i sl.) ne isporučuju mlijeko za tržište zbog čega se prestaju baviti ovom proizvodnjom čime se smanjuje broj muznih grla. S druge strane velike farme, su uglavnom osavremenile svoje proizvodne kapacitete, tehnologiju proizvodnje, primjenjuju zootehničke mjere, te imaju visok stepen iskorištenosti genetskog potencijala grla i proizvodnost po grlu, dostižući proizvodnju po grlu na nivou evropskih farmi.

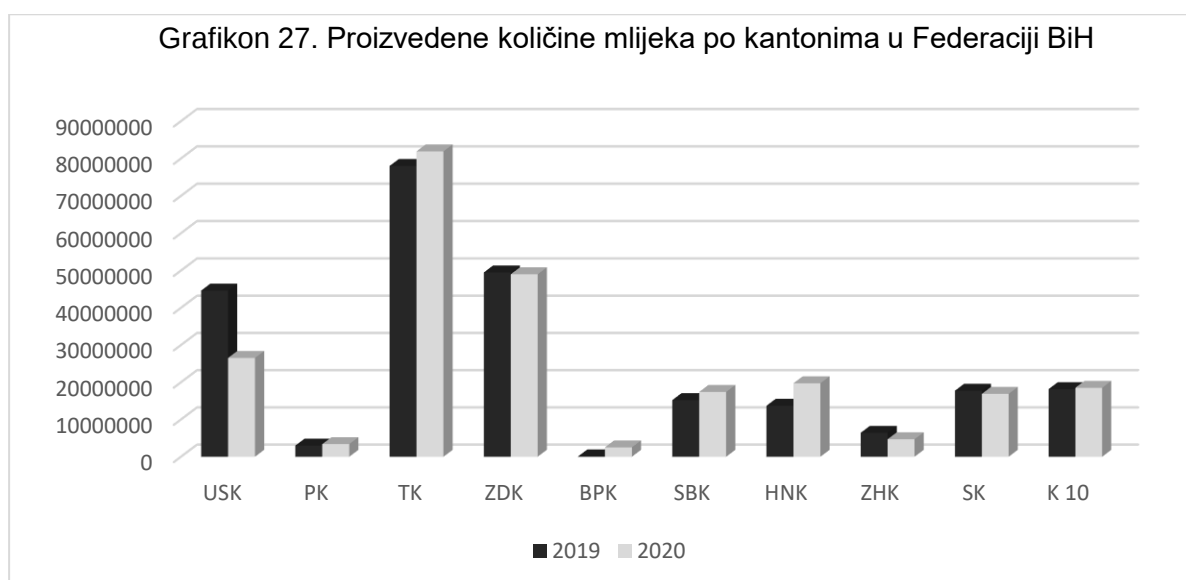
Tabela 13. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2019.- 2020. godina

Kanton	2019.				2020.			
	Muzna grla		Proizvodnja mlijeka		Muzna grla		Proizvodnja mlijeka	
	Broj krava	%	Litara	%	Broj krava	%	Litara	%
USK	14.880	16,1	44.632.350	18,1	10.352	11,8	26.539.695	11,0
PK	890	1,0	3.000.000	1,2	910	1,0	3.400.000	1,4
TK	29.783	32,2	77.993.707	31,6	29.967	34,0	81.903.697	34,0
ZDK	17.200	18,6	49.500.000	20,1	17.000	19,3	49.000.000	20,4
BPK	1.200	1,3	92.479	0,0	1.385	1,6	2.520.000	1,0
SBK	6.950	7,5	15.220.000	6,2	7.860	8,9	17.418.178	7,2
HNK	6.632	7,2	13.699.000	5,6	6.120	7,0	19.724.000	8,2
ZHK	2.325	2,5	6.430.000	2,6	2.120	2,4	4.710.000	2,0
SK	5.160	5,6	17.736.090	7,2	4.994	5,7	16.892.407	7,0
K 10	7.569	8,2	18.167.321	7,4	7.329	8,3	18.520.113	7,7
UKUPNO	92.589	100	246.470.947	100,0	88.037	100,0	240.628.090	100,0

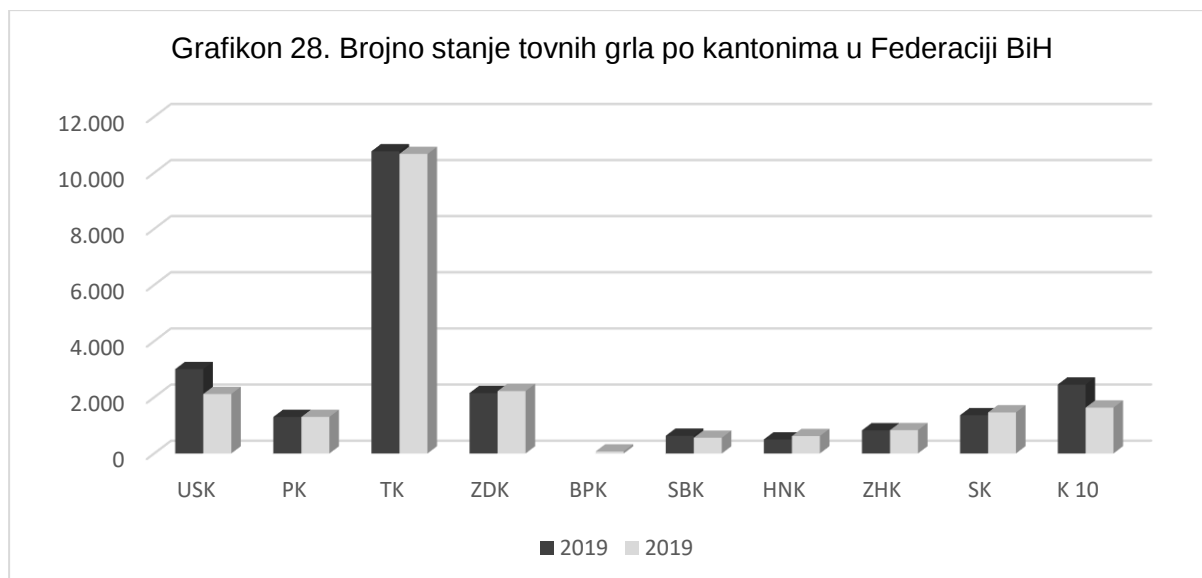
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Iz Tabele 13. i Grafikona 26. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja muznih grla. Prema navedenim podacima vidljivo je da se najveći broj muznih grla nalazi u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

Iz Tabele 13. i Grafikona 27. vidljivo je da je došlo do blagog smanjenja proizvodnje mlijeka u Federaciji BiH u 2020. u odnosu na 2019. godinu. Najveće količine proizvedenog mlijeka su u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

Iz Grafikona 28. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja tovnih junadi u 2020. u odnosu na 2019. godinu. Najveći broj tovnih junadi nalazi se u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

B.2. OVČARSTVO

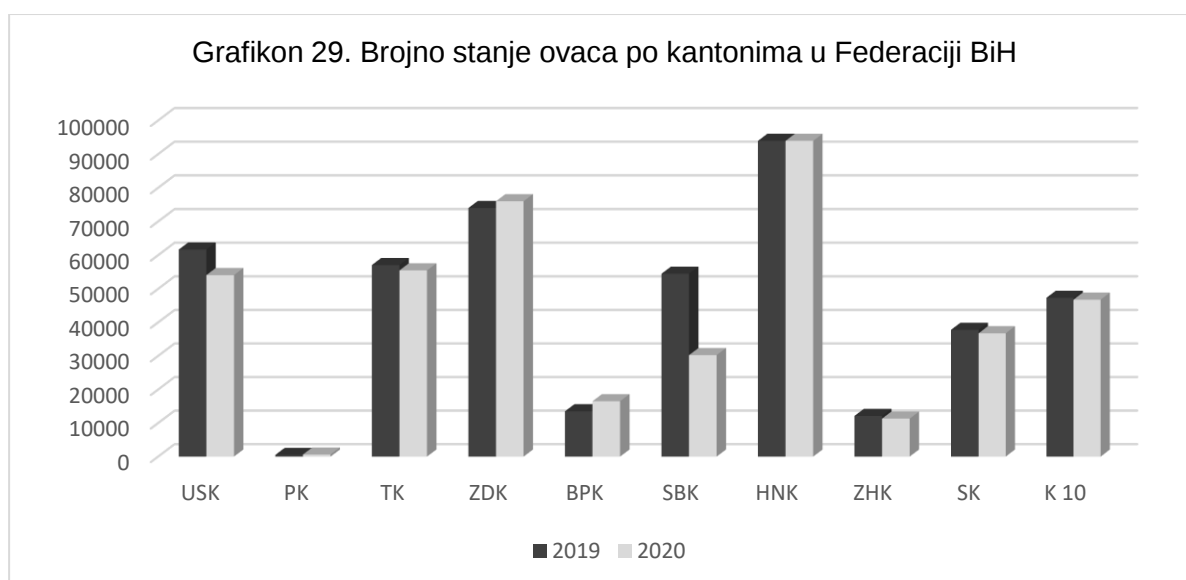
Ovčarstvo je veoma važna grana stočarstva koja je zastupljena najvećim dijelom u ruralnim područjima Federacije BiH, kao takva čini značajan izvor prihoda za stanovništvo, a ogleda se u proizvodnji mlijeka, autohtonih sireva i mesa. Pri tome se vlasnicima stada nude različite mogućnosti usmjeravanja proizvodnje prema većem ili manjem preferiranju mesa ili mlijeka, što, uz genetske usmjerenosti, ovisi o nekoliko važnih ekonomskih i socioloških faktora. Značajno je napomenuti da se sve veći broj proizvođača mlijeka odlučuje za proizvodnju domaćih autohtonih sireva, što u konačnici stvara veću dodatnu vrijednost i povećava dobit ove vrste proizvodnje.

Tabela 14. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2019.-2020. godina)

Kanton	Broj ovaca u 2019.g.	%	Broj ovaca u 2020.g.	%
USK	61.660	13,6	54.075	12,8
PK	500	0,1	600	0,1
TK	57.061	12,6	55.478	13,2

ZDK	74.000	16,4	76.000	18,0
BPK	13.500	3,0	16.500	3,9
SBK	54.483	12,0	30.232	7,2
HNK	93.950	20,8	93.950	22,3
ZHK	12.120	2,7	11.320	2,7
SK	37.777	8,4	36.752	8,7
K10	47.321	10,5	46.765	11,1
UKUPNO	452.372	100,0	421.672	100,0

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

Prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH došlo je do smanjenja brojnog stanja ovaca. U Zeničko-dobojskom kantonu je došlo do povećanja brojnog stanja ovaca dok je u ostalim kantonima došlo do smanjenja ili se zadržalo stanje od 2019. godine.

Najveći broj ovaca nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom, Zeničko-dobojskom i Tuzlanskom kantonu.

B.3. KOZARSTVO

U Federaciji BiH imamo značajan dio prirodnih resursa za uzgoj koza i to u različitim sistemima poput otvorenih i poluotvorenih pašnjaka, uzgoja u stajama i

kombinovanom uzgoju. Danas se u Federaciji BiH svi navedeni sistemi uzgoja koza mogu vidjeti u praksi.

Postoje moderne komercijalne farme sa visokim ulaganjima u objekte i opremu sa orijentacijom na proizvodnju mlijeka kao i komercijalne farme sa improvizovanim stajama koje obezbjeđuju minimum standarda sa osnovnom opremom.

U Tabeli 15. ispod je prikazano ukupno brojno stanje koza u Federaciji BiH, sa pregledom grla koja se muzu i proizvedenom količinom mlijeka po muznom grlu.

Tabela 15. Brojno stanje koza u 2019.- 2020. godina

Godina	Ukupno grla	Broj muženih koza	Količina mlijeka po muznom grlu (litra)
2019.	43.300	25.416	197
2020.	42.497	24.431	189

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku vidljivo je da je došlo do blagog smanjenja broja muznih grla koza, kao i smanjenje količina mlijeka po pomuženoj kozi.

Ministarstvo je prepoznalo ovaj vid proizvodnje kao veoma važnu granu u stočarstvu i godinama se ova proizvodnja značajno podržava uz povećanje podrške po litri mlijeka, kako bi se zadovoljile potrebe za kozjim mlijekom.

Uprkos podrškama Ministarstva, kozarstvo se nije značajno razvijalo i ako postoji organizovani otkup mlijeka i prodaja kozjeg mesa.

Tabela 16. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2019.-2020. godina

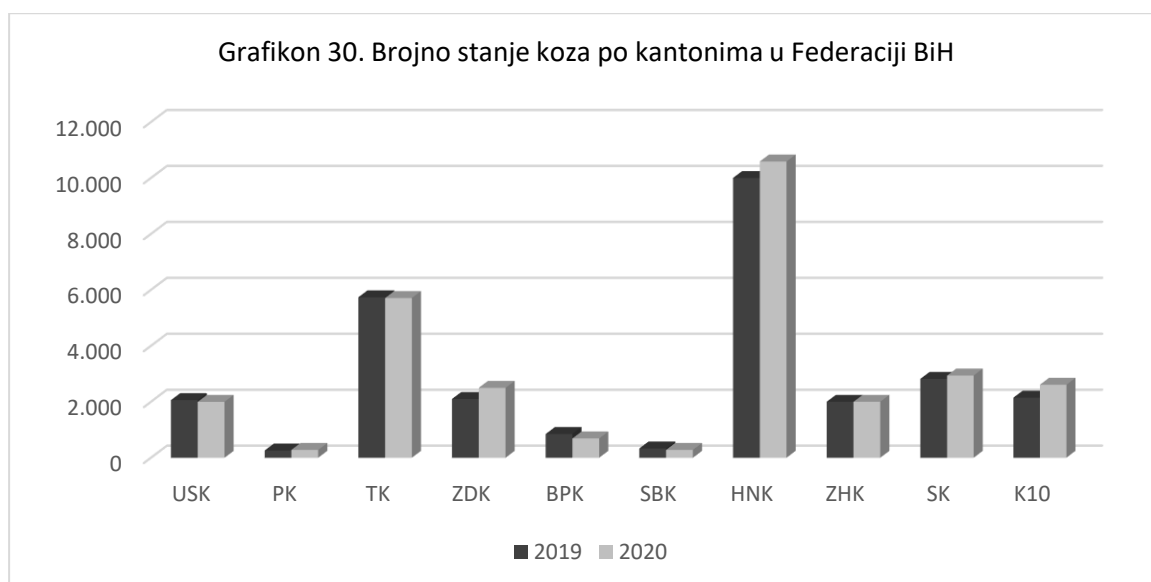
Kanton	Broj koza u 2019.	%	Broj koza u 2020.	%
USK	2.061	7,3	1.999	6,8
PK	260	0,9	280	0,9
TK	5.737	20,3	5.710	19,3
ZDK	2.100	7,4	2.500	8,4
BPK	850	3,0	691	2,3
SBK	334	1,2	280	0,9
HNK	10.000	35,3	10.590	35,8

ZHK	2.000	7,1	2.000	6,8
SK	2.821	10,0	2.939	9,9
K10	2.147	7,6	2.610	8,8
UKUPNO	28.310	100,0	29.599	100,0

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti obračun

Iz Tabele 16. i Grafikona 30., a prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede, vidljivo je da je u Federaciji BiH u 2020. godini došlo do blagog povećanja brojnog stanja koza u odnosu na 2019. godinu.

Najveći broj koza nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom i Tuzlanskom kantonu.

B.4. SVINJOGOJSTVO

Trenutno stanje u svinjogojskoj proizvodnji u Federaciji BiH nije na zadovoljavajućem nivou i ne osigurava dovoljnu proizvodnju svinjskog mesa za domaće potrebe. Razlozi za ovakvo stanje se mogu svesti na sljedeće faktore: potpuno liberalizirano tržište mesa u BiH, mali broj rasplodnih i tovnih grla na gazdinstvu, usitnjena imanja (malo obradive površine), neodgovarajući uslovi držanja, loš pasminski sastav, nedostatak uzgojno – selekcijskog rada u sektoru, nedostupnost povoljnih kreditnih linija, strukturnih i podrški ruralnom razvoju i dr.

U Federaciji BiH u područjima gdje se uzgajaju svinje prakticira se samo završna faza proizvodnog ciklusa odnosno tov svinja. Tov svinja se zasniva na uvezenoj prasadi i to s ciljem podmirivanja domaćeg tržišta. U mesoprerađivačkoj industriji domaća sirovina je zastupljena u veoma malom procentu, jer je većina sirovine iz uvoza. Ovaj način proizvodnje u svinjogojstvu se nastavio i u 2020. godini.

Tabela 17. Brojno stanje svinja 2019.- 2020. godina

Godina	Ukupno svinja	Krmače i suprasne nazimice
2019.	81.157	8.094
2020.	81.628	7.762

Izvor: Federalni zavod za statistiku

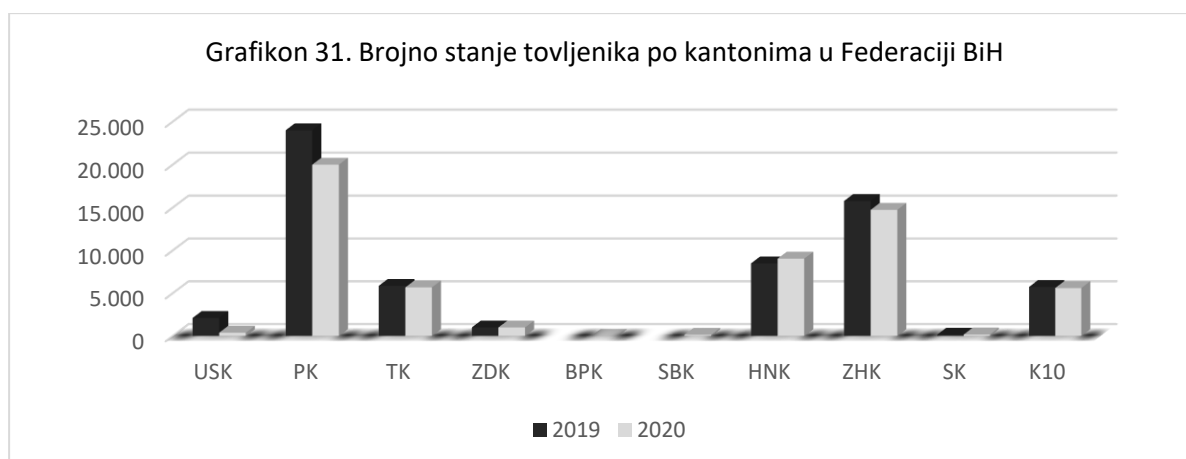
Prema statističkim podacima u 2020. godini došlo je do povećanja ukupnog broja svinja u odnosu na 2019. godinu, a smanjenja broja krmača i suprasnih nazimica u odnosu na 2019. godinu.

Tabela 18. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u F BiH 2019. – 2020.

Kantoni	2019. god.	2020. god.
USK	2.121	395
PK	24.000	20.000
TK	5.870	5.696
ZDK	1.000	1.000
BPK	-	19
SBK	-	150
HNK	8.500	9.050
ZHK	15.780	14.750
SK	164	182
K10	5.746	5.611
Ukupno	63.181	56.853

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 18. i Grafikona 31., a prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede vidljivo je da je u Federaciji BiH smanjen broj tovljenika u 2020. u odnosu na 2019. godinu. Najveći broj tovnih grla zabilježen je u Posavskom i Zapadnohercegovačkom kantonu.

B.5. PČELARSTVO

Najveći značaj pčelarstva, pored proizvodnje meda i ostalih pčelinjih proizvoda ogleda se u oprašivanju poljoprivrednog bilja, jer bi poljoprivredna proizvodnja bila nezamisliva bez pčela. U poređenju sa drugim industrijskim razvijenim zemljama, imamo izuzetno čistu i zdravu prirodu, što rezultira proizvodnjom kvalitetnog i zdravstveno ispravnog meda, kao i drugih pčelinjih proizvoda i matica.

Pčelarstvo je regulisano Zakonom o stočarstvu. U skladu sa navedenim Zakonom, u 2018.g. donesen je Pravilnik o pčelarstvu („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/18) kojim su definisani uslovi za bavljenje pčelarstvom, razmnožavanje pčela, lokacije pčelinjaka, paša pčela i njihova selidba, uspostavljanje katastra pčelinje paše, prodaja pčela, matica i pčelinjih proizvoda i uspostavljanje registra košnica i pčelara.

Početkom 2019. godine uspostavljen je Registar pčelara i pčelinjaka.

Tabela 19. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2019.- 2020. godina

Godina	Broj košnica	Ukupna proizvodnja meda/tona	Proizvodnja meda po košnici/ kg
2019.	242.099	1.814	7,5
2020.	254.061	1.456	5,7

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u Federaciji BiH u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu došlo je do povećanja broja pčelinjih zajednica i smanjenja proizvodnje meda po pčelinjoj zajednici i ukupnih količina meda.

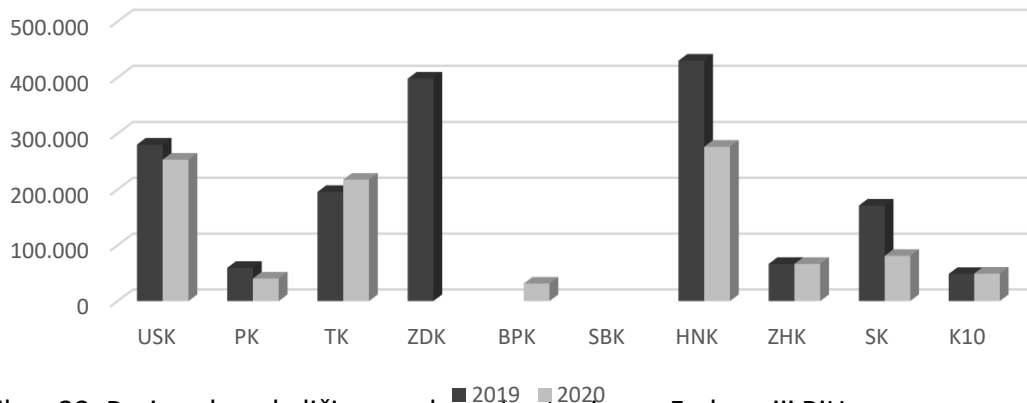
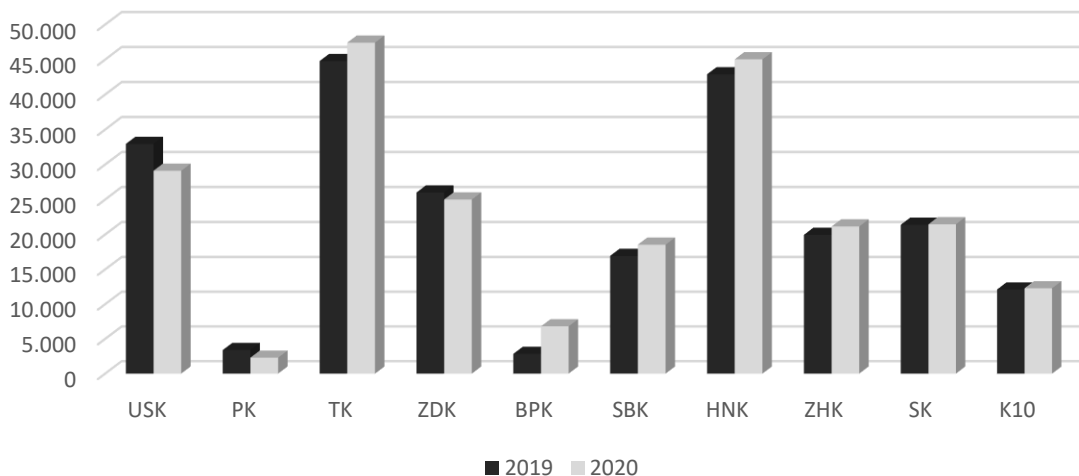
U Federaciji BiH imamo mali broj velikih proizvođača meda i pčelinjih proizvoda kao i onih koji se bave proizvodnjom i prodajom matica. Analizom je utvrđeno da pčelarstvo u većini slučajeva predstavlja dodatni izvor prihoda kod najvećeg broja pčelara, a isti med i druge proizvode prodaju izvan sistema. Da bi mogao prodavati svoj med, kao i druge pčelinje proizvode i matice na tržištu, proizvođač mora biti registrovan kao obrt, pravni subjekt ili farma i da ispunjava sve sanitarne uslove. Također mora vršiti i redovne analize kvalitete meda i provoditi zdravstvene mjere na pčelinjaku.

Tabela 20. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2019. – 2020. godina

Kanton	2019.				2020.			
	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%
USK	32.948	14,8	280.316	17,0	29.112	12,7	253.369	25,0
PK	3.400	1,5	59.500	3,6	2.300	1,0	40.250	4,0
TK	44.780	20,1	195.495	11,9	47.415	20,7	217.458	21,4
ZDK	26.000	11,6	398.000	24,1	25.000	10,9	-	0,0
BPK	2.850	1,3	-	0,0	6.810	3,0	31.200	3,1
SBK	16.952	7,6	-	0,0	18.550	8,1	-	0,0
HNK	42.890	19,2	430.000	26,1	45.033	19,7	276.320	27,2
ZHK	19.950	8,9	66.500	4,0	21.150	9,2	66.500	6,6
SK	21.393	9,6	171.138	10,4	21.465	9,4	80.947	8,8
K10	12.114	5,4	48.456	2,9	12.289	5,4	49.156	4,8
UKUP NO	223.277	100,0	1.649.405	100,0	229.124	100,0	1.015.200	100,0

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti proračun

Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH

Prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH u 2020. u odnosu na 2019. godinu došlo je povećanja broja pčelinjih zajednica, ali do smanjenja proizvodnje meda, što je vidljivo iz navedene tabele i grafikona.

Također je vidljivo da je najveći broj košnica lociran u tri kantona i to: Tuzlanskom, Hercegovačko-neretvanskom i Unsko-sanskom kantonu.

Najveća proizvodnja meda je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, Unsko-sanskom i Tuzlanskom kantonu gdje je došlo do povećanja proizvedenih količina meda.

Do smanjenja proizvodnje količine meda došlo je u svim kantonima izuzev Tuzlanskog.

B.6. PERADARSTVO

Peradarstvo, kao jedna od grana stočarstva, ima bitno mjesto u poljoprivrednoj proizvodnji. To proizlazi iz činjenice da je savremeno peradarstvo najintenzivniji oblik stočarstva i ima potpuno industrijsko značenje.

Važnost peradarstva očituje se prvenstveno u proizvodnji mesa i jaja, koja predstavlja jedan od najefikasnijih i najbržih načina dobivanja visokokvalitetnih animalnih proizvoda za ishranu ljudi.

Proizvodnja mesa peradi u Federaciji BiH zasniva se uglavnom na proizvodnji mesa pilića.

Proizvodnja pilećeg mesa (brojleri) je značajno zastupljena u Federaciji BiH i kao takva je konkurentnija u odnosu na druge proizvodnje. Naši proizvođači pilećeg mesa uz gotovo dostignute evropske uslove proizvodnje imaju dobre preduslove za bavljenje ovom proizvodnjom.

Tabela 21. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2019.- 2020. godine

Godina	Broj peradi/hiljada kljun	Broj koka nosilja/hiljada kljun
2019.	11.070	1.843
2020.	10.868	1.871

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 21. je vidljivo da je u Federaciji BiH u 2020. godini ukupan broj peradi smanjen u odnosu na 2019. godinu, ali je došlo do povećanja broja koka nosilja.

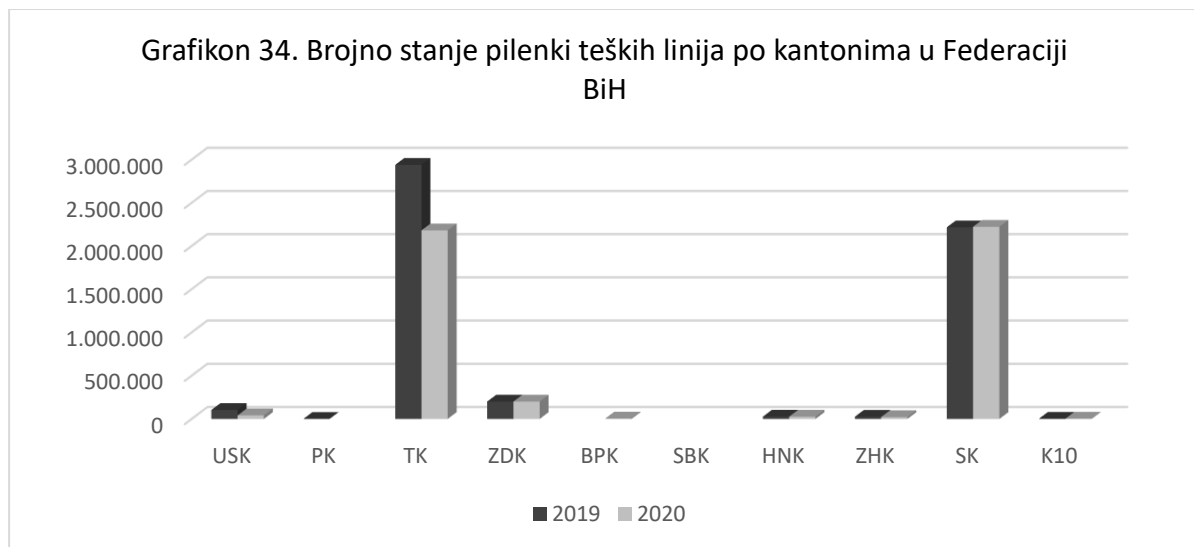
Tabela 22. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2019.- 2020. godina

Kantoni	2019.			2020.		
	Pilenke teške lin. /kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. Pilenke/kljun	Pilenke teške lin. /kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. Pilenke/kljun
USK	103.510	52.500	17.860	41.000	39.000	13.600
PK	0	14.000	25.000	-	-	80.000

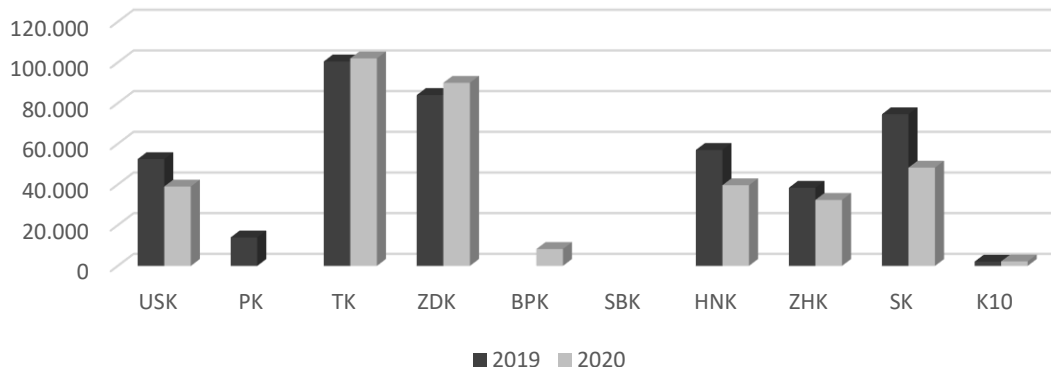
TK	2.939.300	100.500	229.200	2.181.000	102.000	122.800
ZDK	200.000	84.000	8.000	200.000	90.000	8.000
BPK	-	-	-	4.600	8.300	1.000
SBK	-	-	40.100	-	-	17.750
HNK	26.700	57.000	8.600	26.500	39.650	4.600
ZHK	25.150	38.430	22.150	21.150	32.450	21.150
SK	2.215.770	74.572	62.806	2.222.206	48.300	106.493
K10	2.218	2.100	6.712	2.319	2.208	7.210
UKUPNO	5.512.648	423.102	420.428	4.698.775	361.908	382.603

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

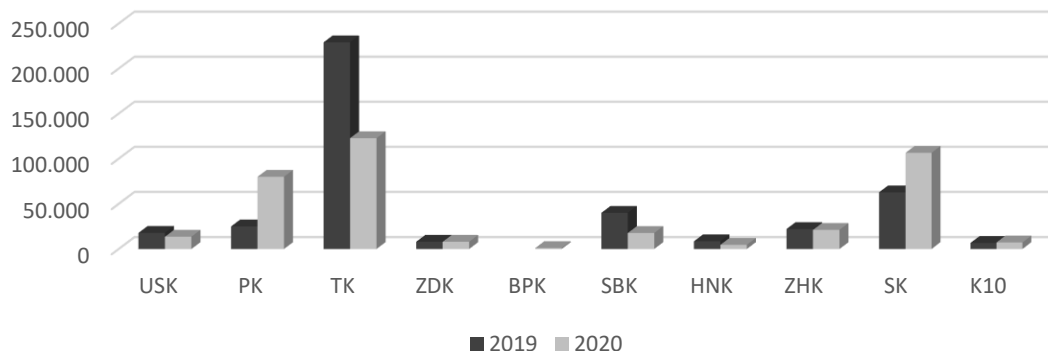
Iz Tabele 22. i Grafikona 34., 35. i 36. vidljivo je da je u 2020. godini u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja pilenki teških linija, smanjenja broja pilenki lahkih linija i smanjenja broja 18-sedmičnih pilenki.

Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lahkih linija po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH

B.7. AKVAKULTURA

U oblasti akvakulture, odnosno uzgoja ribe i drugih vodenih organizama, u Federaciji Bosne i Hercegovine je u 2020. godini došlo do značajnog pada proizvodnje u odnosu na raniji period. U 2020. godini proizvodnja slatkovodne ribe manja je za 6,3 % (oko 126 tona) a proizvodnja morske ribe i drugih vodenih organizama manja je 39,6% (oko 89 tona) u odnosu na 2019. godinu.

U ovoj godini je registrovana proizvodnja u akvakulturi u 20 objekata, što je za preko 40% manje registrovanih objekata u odnosu na 2019. godinu (35 objekata).

U kvalitativnom smislu, u slatkovodnoj akvakulturi došlo je do znatnog povećanja proizvodnje konzumne kalifornijske pastrmke (*Oncorhynchus mykiss*) i smanjenja proizvodnje konzumne potočne pastrmke (*Salmo trutta*) i konzumne potočne zlatovčice (*Salvelinus fontinalis*).

U proizvodnji mlađi potočne pastrmke za potrebe poribljavanja otvorenih voda nije bilo većih odstupanja od dosadašnje proizvodnje i ona je u 2020. godini iznosila između 3,5 i 4 miliona jedinki pastrmke. Najveći udio (oko 90%) čini mlađ potočne pastrmke, a znatno manje mlađ ostalih salmonidnih vrsta riba: mekousne pastrmke (*Salmo obtusirostris*), glavatice (*Salmo marmoratus*) i mladice (*Hucho hucho*).

U uzgoju morskih riba i drugih akvatičnih organizama (prvenstveno dagnje i kamenice) došlo je do značajnog pada proizvodnje u 2020. godini. Ukupna proizvodnja morske ribe u 2020. godini iznosila je oko 130 tona i manja je za oko 90 tona u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja školjki, dagnje i kamenice, nije registrovana u 2020. godini.

U pogonu za preradu ribe (firma „Žuvela“- Stolac) obim proizvodnje se nije značajnije mijenjao u odnosu na prethodni period. U tvornici riblje hrane („Bosfish“ – Hadžići) u 2020. godini obustavljena je proizvodnja riblje hrane.

Sagledavši sve navedeno, može se zaključiti da su pandemija i epidemiloške mjere primijenjene u suzbijanju pandemije, u velikoj mjeri uticali na pad proizvodnje u akvakulturi.

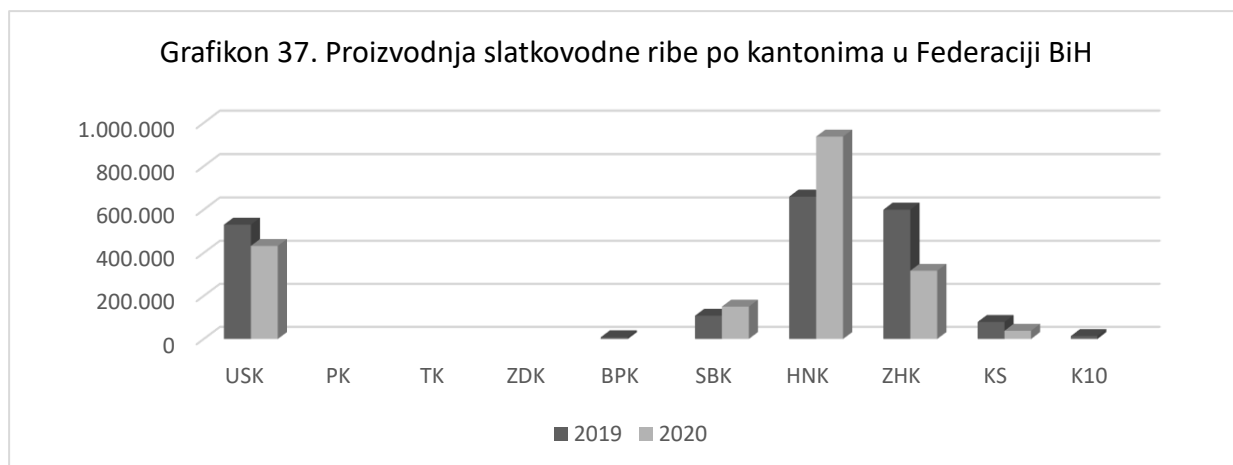
Tabela 23. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2019. -2020. godina

Kantoni	2019.			2020.		
	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta
USK	530.819	0	2	431.988	0	2
PK	0	0	0	0	0	0
TK	0	0	0	0	0	0
ZDK	0	0	0	0	0	0
BPK	8.000	0	1	0	0	0
SBK	108.125	0	2	150.106	0	6
HNK	660.000	220.000	15	936.671,24	130.874,63	10
ZHK	600.000	0	2	316.775	0	1
SK	79.000	0	2	38.153,5	0	1
K10	13.431	0	11	0	0	0
Ukupno	1.999.375	220.000	35	1.873.693,74	130.874,63	20

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 23. i Grafikona 37. vidljivo je da je došlo do smanjenja proizvodnje slatkovodne i morske ribe u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu. Povećanje proizvodnje slatkovodne ribe zabilježeno je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu

gdje je lociran i najveći broj ribnjaka, ali je došlo do smanjenja količine proizvedene morske ribe. Povećanje proizvedene količine ribe zabilježeno je i u Srednjoj bosanskom kantonu.

Napomena: Za općinu Cazin u animalnoj proizvodnji nisu dostavljeni podaci

IV. ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI

1.1. PROIZVODNJA I KAPACITETI

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i prerađevina od mesa, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića). U 2020. godini u okviru mjera ruralnog razvoja podržana su ulaganja u izgradnju i opremanje kapaciteta za preradu primarnih poljoprivrednih proizvoda. Ova mjera treba da doprinese povećanju otkupa domaćih primarnih poljoprivrednih proizvoda i jačanja domaćih lanaca vrijednosti. 12 klijenta koji se bave preradom i proizvodnjom prehrambenih proizvoda dobili su ukupno 1.641.860,49 KM za navedenu svrhu.

Tabela 24. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda.

Oblasti industrijske proizvodnje	<u>XII 2020.</u> θ 2019.	<u>XII 2020.</u> XII 2019.	<u>I-XII 2020.</u> I-XII 2019.
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	111,8	107,2	99,0
2. Proizvodnja pića	79,7	76,7	85,3
3. Proizvodnja duhanskih proizvoda	51,8	14,1	54,8

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 24. vidljivo je da je ukupna proizvodnja prehrambenih proizvoda u 2020. godini manja za 1% u odnosu na 2019. godinu, proizvodnja pića je manja za 15% a proizvodnja duhanskih proizvoda za 45,2%.

Tabela 25. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2020. godini

Proizvodi	Jed. mjere	2019.	2020.	Indeks 2020./2019
Svježe, zamrznuto meso i kobasice	tona	63,937	67,477	1.06
Riba i proizvodi od ribe	tona	366	2,290	6.26
Mlijeko i mliječni proizvodi	tona	153,876	166,543	1.08
Brašno i proizvodi od brašna	tona	255,513	260,282	1.02
Tjestenina	tona	3,365	3,228	0.96
Čokolada i konditorski proizvodi	tona	1,604	1,076	0.67
Kafa, čaj, začini, supe	tona	8,395	8,479	1.01
Proizvodi od voća i povrća	tona	4,898	3,590	0.73
Alkoholna pića, vino, pivo	tona	49,030	42,551	0.87
Vode i osvježavajuća pića	tona	302,811	276,306	0.91

Cigarete za pušenje (miliona kom.)	mil. kom	556	386	0.69
------------------------------------	----------	-----	-----	------

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

U Tabeli 25. prikazana je proizvodnja (količinski) pojedinih grupa proizvoda iz oblasti prehrambene industrije i duhanske industrije u 2020. i 2019. godini. Ukupna proizvodnja mesa i mesnih prerađevina u 2020. godini je ostala na istom nivou kao i 2019. godine. U 2019. godini nisu navedeni podaci o proizvodnji konzervirane srdele tako da ukupna proizvodnja ribe u 2020. godini u ukupnom zbiru veća preko 600%. Proizvodnja mliječnih proizvoda je ostala ista kao i 2019. godine, također i proizvodnja brašna od pšenice dok je proizvodnja brašna od ostalih žitarica povećala se 300%. Podaci o proizvodnji vina ne prikazuju stvarno stanje iz razloga što se odnose na samo nekoliko većih proizvođača vina, što prema podacima ovog Ministarstva čini oko jedne trećine ukupne proizvodnje vina. Pored toga, u statističkim podacima nema podataka o proizvodnji crnih vina koja čine nešto manje oko 40% ukupne proizvodnje vina. Ukupna proizvodnja prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, gazirane i negazirane vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića je manja za 9% u odnosu na 2019. godinu iako imamo neiskorištene kapacitete. Uvoz mineralne vode u Federaciju BiH je iznosio 13,1 mil KM dok je uvoz osvježavajućih bezalkoholnih pića bio 102,5 mil. KM.

Tabela 26. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2020. godini

Grana prehrambene industrije	Jed. mjere	Proizvodnja u 2020.	Kapacitet /godišnji	Iskorištenost kapaciteta %
Mlinska industrija	t	211,481	302,150	69.99
Prerada mlijeka	000 lit	191,317	400,000	47.83
Prerada mesa	t	69,767	169,000	41.28
Prerada voća i povrća	t	3,590	15,000	23.93
Sokovi od voća i povrća	000 lit	36,634	136,510	26.84
Proizvodnja keksa i vafla	t	12,100	22,400	54.02
Proizvodnja vode	000 lit	93,498	464,500	20.13
Proizvodnja bezalkoholnih pića	000 lit	182,808	365,100	50.07
Proizvodnja piva	000 lit	38,591	150,000	25.73
Proizvodnja vina	000 lit	3,878	26,400	14.69
Proizvodnja cigareta	t	386	7,000	5.51

Podaci o proizvodnji u 2020. godini – Izvor: Federalni zavod za statistiku

Podaci o kapacitetima – Izvor: FMPVŠ - Odsjek za prehrambenu industriju

U 2020. godini povećala se iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2019. godinu u slijedećim granama prehrambene industrije: mlinska industrija za 1,48 %, mljekarama za 1,82% i mesnoj industriji za 3,24%.

Kada se govori o iskorištenosti kapaciteta u prehrambenoj industriji ostaje činjenica da Federalni zavod za statistiku nema podatke o proizvodnji za sve subjekte iz oblasti prehrambene industrije, te je pretpostavka da je ostvarena proizvodnja veća, nego što prikazuju podaci u Tabeli 26.

1.2. POKRIVENOST UVOZA IZVOZOM

Tabela 27. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2020. godini

Proizvod	Proizvodnja (kg/lit)	Izvoz (KM)	Uvoz (KM)	Pokrivenost uvoza izvozom %
Mlijeko i vrhnje	138.075.472	52,084,982	31,390,512	165.93
Sir	3.999.743	7,641,558	69,194,928	11.04
Maslac	190.060	2,145,388	13,426,746	15.98
Brašno (pšenično)	168.057.278	8,036,362	11,378,832	70.63
Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao	291.155	3,318,938	105,129,522	3.16
Tjestenina	3.228.716	1,510,313	16,718,643	9.03
Pivo	38,333,593	889,209	102,321,453	0.87
Vino	3.878.059	4,571,240	11,369,322	40.21
Prirodne mineralne i izvorske vode	77.291.371	4,435,782	13,159,414	33.71
Bezalkoholna pića	182.808.221	30,723,232	102,510,671	29.97
Meso - govedina	14.433.161	30,723,232	114,129,028	26.92
Meso - svinjetina	1.370.454	0	23,252,052	0.00
Meso – ovčetina, kozetina	511.609	11,734	255,289	4.60
Meso - peradi	13.064.779	9,955,564	17,354,718	57.37
Sokovi od voća i povrća	36.634.012	555,172	10,104,998	5.49
Džem, marmelada	913.816	1,724,153	3,963,377	43.50
Cigarete (mil. kom)	386	4,114,359	62,928,586	6.54

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku i Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Iz Tabele 27. može se vidjeti da je kod mlijeka i pavlake pokrivenost uvoza izvozom na zavidnom nivou i iznosi 165,93% (u 2019. godini 108,64%) Iako je u 2020. godini proizvodnja brašna ostala na istom nivou kao i prethodne godine, smanjio se uvoz za oko 2 mil KM te je pokrivenost uvoza izvozom povećana sa 58,12% na 70,63% u 2020. godini.

Najmanja pokrivenost uvoza izvozom, ispod 10%, zabilježena je kod čokolade, tjestenine, piva, voćnih sokova i cigareta. U 2020. godini nije bilo izvoza svinjskog mesa, a izuzetno je velik i uvoz piva, gdje je pokrivenost uvoza izvozom 0,87%, iako imamo neiskorištene vlastite kapacitete za proizvodnju ovih proizvoda.

Za proizvodnju vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića imamo velike prirodne resurse i prerađivačke kapacitete. Zbog velikog uvoza vode, pokrivenost uvoza izvozom za vodu iznosi 33,71 %, dok kod proizvodnje bezalkoholnih pića iznosi 29,97 %.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) i ostalih proizvoda (TG 1-97 CT BiH) iz Federacije BiH i Bosne i Hercegovine – Index 2020/2019

Tabela 27a. Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela izvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2020/2019	
Tarifna oznaka	Vrijednost u KM za 2019.g.	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2019.g.	Vrijednost u KM za 2020.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	7.758.289.944	6.980.931.912	11.869.543.315	10.825.454.757	0,89	0,91
TG 1-24 CT BiH	366.425.443	441.735.939	851.681.256	907.713.456	1,20	1,06

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Uvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) i ostalih proizvoda (TG 1-97 CT BiH) u Federaciju BiH i Bosnu i Hercegovinu- Index 2020/2019

Tabela 27b. Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela uvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2020/2019	
Tarifna oznaka	Vrijednost u KM za 2019.g.	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2019.g.	Vrijednost u KM za 2020.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	14.030.262.447	11.825.244.576	19.876.736.098	17.212.576.769	0,84	0,86
TG 1-24 CT BiH	2.020.566.684	1.952.398.223	3.230.250.155	3.078.409.357	0,96	0,95

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Iz tabela 27a. i 27b. je vidljivo da je izvoz kako poljoprivredno-prehrambenih tako i svih proizvoda, iz Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine veći u 2020. u odnosu na 2019. godinu.

Također, kako u Federaciji Bosne i Hercegovine, tako i u Bosni i Hercegovini, uvoz poljoprivredno-prehrambenih i ostalih proizvoda u 2020. godini u odnosu na 2019. je smanjen.

1.3. KRETANJE CIJENA POJEDINIH PREHRAMBENIH PROIZVODA

Tabela 28. Kretanje cijena prehrambenih proizvoda

Prehrambeni proizvodi	Mart 2021.	Mart 2021.
------------------------------	-------------------	-------------------

	Decembar 2020.	Mart 2020.
Hrana i bezalkoholna pića	2,9	1,5
Hrana	3,1	1,8
Hljeb i žitarice	0,6	1,4
Riža	-3,7	-3,5
Tjestenina	0,2	1,0
Brašno i ostali proizvodi od žitarica	0,8	1,7
Meso	4,6	3,8
Juneće i teleće meso	2,4	2,3
Svinjsko meso	1,8	-2,6
Janjeće meso	1,1	1,9
Pileće meso	15,1	13,4
Riba	0,6	-1,7
Svježe mlijeko	-0,4	-1,4
Jogurt	0,5	0,0
Sirevi	0,8	1,4
Jaja	1,2	7,7
Ulje	6,9	11,8
Maslac	-1,1	-4,2
Voće	8,2	-0,1
Povrće	6,5	-6,0
Šećer	0,9	2,6
Bezalkoholna pića	0,9	-0,5
Kafa	0,7	-0,6
Čaj	0,2	0,1
Mineralna voda	1,0	-0,6
Gazirana pića	1,1	-1,0
Voćni sokovi	1,5	0,1

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 28. možemo vidjeti da je zabilježen pad cijena u martu 2021. godine u odnosu na mart 2020. godine kod slijedećih proizvoda: riže, svinjskog mesa, ribe, svježeg mlijeka, maslaca, voća, povrća, bezalkoholnih pića, kafe, mineralne vode i gaziranih pića.

1.4. ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST

Tabela 29. Prosječan broj zaposlenih u prehrambenoj industriji u 2019. i II mjesecu 2020. godine

Oblasti industrijske proizvodnje	Ø-2019.	Ø-2020.	II 2021.	<u>II 2021.</u> <u>Ø-2020.</u>
Broj zaposlenih u Federaciji BiH	531.483	520.162	517.693	99,5
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	13.995	13.719	13.514	98,5
Proizvodnja pića	1.483	1.450	1.370	94,5

Proizvodnja duhanskih proizvoda	203	162	159	98,1
---------------------------------	-----	-----	-----	------

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Prosječan broj zaposlenih u 2020. godine na području Federacije BiH je 520.162 osoba. U poređenju sa godišnjim prosjekom broja zaposlenih u 2019. godini na području Federacije BiH došlo je do smanjenja broja zaposlenih za 3,0%.

Krajem decembra/prosinca 2020. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 323.244 nezaposlenih osoba, što predstavlja povećanje za 266 lica ili 0,1% u odnosu na novembar/studen 2020. godine.

1.5. PLAĆE

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom u 2020. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 956 KM. U toku mjeseca novembra 2020. godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 0,5% u odnosu na oktobar 2020. godine. U periodu IX 2020 – XI 2020. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila je 962 KM. U odnosu na isti period prethodne godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 3,3%.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za 2020. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 1.472 KM.

Tabela 29a. Visina prosječnih plaća

Iznos plaće u Federaciji BiH po djelatnostima	Neto plaće (KM)			Bruto plaća (KM)		
	IX-2020.	XI-2020.	I-2021.	IX-2020.	XI-2020.	I-2021.
Federacija B i H	956	934	974	1.472	1.436	1.511
Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	912	884	904	1.389	1.345	1.393
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	623	617	652	931	924	979
Proizvodnja pića	982	997	1.008	1.518	1.552	1.581
Proizvodnja duhanskih proiz.	939	930	1.073	1.441	1.426	1.661

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

V. MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI

U skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Vlada Federacije BiH na prijedlog Ministarstva donosi Odluku o usvajanju Programa novčanih podrški. Transfer za poljoprivredu realizovan je na osnovu Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“, br. 14/20,16/20-ispravka i 23/20).

Ukupna vrijednost Programa u 2020. godini je iznosila **87.000.000,00 KM**, od čega je realizovano **83.547.847,09 KM** odnosno **96%**.

Programom su planirane novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji i to:

- novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od 10.586.309,47 KM i
- novčane podrške u animalnoj proizvodnji u iznosu od 55.592.143,98 KM, s tim da su realizovane, odnosno odobrene novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od 10.533.099,95KM, a u animalnoj proizvodnji u iznosu od 55.241.822,95 KM.

S tim u vezi u 2020. godini su propisane mjere poticaja proizvodnji kako slijedi:

1. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji

Tabela 30. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2020. godini po vrstama poticaja

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu	Odobreno u KM
A/1-1	Br.	Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih kultura, voćarskih kultura, grožđa i maslina		
	1.	Proizvodnja hljebnih žita (pšenica i raž)	2.772.716,45	2.763.984,45
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale)	679.702,94	679.702,88
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	1.964.926,18	1.949.469,82
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	1.670.251,17	1.669.927,17
	5.	Proizvodnja heljde	6.577,88	6.577,88
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	198.133,60	198.133,60

	7.	Proizvodnja povrća	652.248,64	629.208,64
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	936.167,90	935.314,20
	9.	Proizvodnja voća	447.385,70	442.582,30
	10.	Proizvodnja duhana u listu -Virdžinija, Berlej i Hercegovački ravnjak	11.555,00	11.555,00
A/1-2		Proizvodnja sjemena		
	11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica	945.935,06	945.935,06
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta	173.366,60	173.366,60
	13.	Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,00
	14.	Proizvodnja sjemena krompira (sjeme I sortne reprodukcije)	0,00	0,00
A/1-3		Proizvodnja sadnog materijala		
	15.	krošnjastog voća	70.177,95	70.177,95
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00
	16a	malina i kupina	0,00	0,00
	16b	jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00
	17.	Deklarirane sadnice vinove loze	56.573,10	56.573,10
		Ukupno A/1-1, A1-2, A1-3 (PROIZVODNJA 2020.)	10.585.718,17	10.532.508,65
A/1-4		Nerealizirane podrške		
	18.	Nerealizirani zahtjevi klijenata iz prethodnih godina po modelu poticaja proizvodnji za biljnu proizvodnju, kojima zbog vršenja dodatne kontrole i nadzora nije isplaćena novčana podrška po Programu novčanih podrški	591,30	591,30
		UKUPNO A/1	10.586.309,47	10.533.099,95

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Tabela 31. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
A/1-1		Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih, voćarskih i vinogradarskih kultura											
	1.	Proizvodnja hljebnih žita (pšenica i raž)	0,00	462.719,30	84.246,10	9.611,10	1.915.946,37	38.072,70	140.532,10	106.069,54	4.952,34	1.834,90	2.763.984,45
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale)	0,00	156.781,88	1.222,00	14.037,40	81.625,06	26.656,90	199.906,83	151.802,90	39.247,51	8.422,40	679.702,88
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	0,00	209.358,20	60.502,41	61.796,00	57.635,44	99.569,00	643.955,46	679.759,96	122.616,15	14.277,20	1.949.469,82
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	0,00	128.835,00	0,00	0,00	1.483.766,48	0,00	24.875,70	32.449,99	0,00	0,00	1.669.927,17
	5.	Proizvodnja heljde	0,00	2.660,00	0,00	2.280,00	0,00	0,00	0,00	1.637,88	0,00	0,00	6.577,88
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	0,00	0,00	55.178,50	9.240,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	133.715,10	198.133,60
	7.	Proizvodnja povrća	0,00	32.914,64	165.544,80	3.080,00	0,00	20.336,00	15.500,00	0,00	4.289,20	387.544,00	629.208,64
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	0,00	1.650,00	706.369,20	0,00	0,00	0,00	0,00	1.900,00	0,00	225.395,00	935.314,20
	9.	Proizvodnja voća	8.931,60	0,00	381.951,00	0,00	11.690,00	19.840,00	4.900,00	2.570,00	11.399,70	1.300,00	442.582,30
	10.	Proizvodnja duhana u listu -Virdžinija, Berleji	0,00	0,00	0,00	0,00	11.555,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.555,00

		Hercegovački ravnjak											
A/1-2		Proizvodnja sjemena	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica	0,00	476.486,00	0,00	0,00	469.449,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	945.935,06
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta	0,00	0,00	0,00	0,00	173.366,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	173.366,60
	13.	Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	14.	Proizvodnja sjemena krompira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A/1-3		Proizvodnja sadnog materijala	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	15.	krošnjastog voća	0,00	0,00	2.394,45	0,00	15.482,70	9.850,50	42.450,30	0,00	0,00	0,00	70.177,95
	17.	Deklarirane sadnice vinove loze	0,00	0,00	56.573,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56.573,10
A/1-4		Nerealizirane podrške	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	18.	Nerealizirani zahtjevi klijenata iz prethod. godina po modelu poticaja proizvodnji- biljna proiz., kojima zbog vršenja dodatne kontrole i nadzora nije isplać. poticaj	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	591,30	0,00	0,00	0,00	591,30
		SVEGA A/1	8.931,60	1.471.405,02	1.513.981,56	100.044,50	4.220.516,71	214.325,10	1.072.711,69	976.190,27	182.504,90	772.488,60	10.533.099,95

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

1.1. Efekti novčanih podrški u biljnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji u 2019/2020. godinu izraženi su kroz broj hektara obuhvaćenih plaćanjem i iznosom poticaja po kulturama.

Obračun efekata poticaja vrši se na osnovu svih zaprimljenih i odobrenih zahtjeva za 2019, odnosno 2020. godinu, dakle analizom efekata obuhvaćeni su svi odobreni i isplaćeni zahtjevi u 2020. godini.

Nadležna kantonalna ministarstva su u skladu sa članom 27. Zakona o novčanim podrškama („Službene novine FBiH“ broj 42/10 i 99/19) izvršila utvrđivanje činjeničnog stanja na terenu za sve odobrene zahtjeve za biljnu proizvodnju (3.312) odnosno 100%.

Efekti poticaja u biljnoj proizvodnji bilježe trend rasta i trend smanjenja što zavisi od pojedinačnih proizvodnji. Tako je zabilježen najveći rast u 2020. u odnosu na 2019. godinu kod proizvodnje uljarica i to od 58%, zatim je zabilježeno povećanje kod proizvodnje voća za 37%. Blagi rast proizvodnje je zabilježen kod proizvodnje grožđa i maslina od 8% i kod proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta od 3%, dok kod proizvodnje stočnog žita i krmnog bilja imamo jako mali rast od 1%.

Pad efekata poticaja ostvaruju nažalost sljedeće proizvodnje i to: proizvodnja heljde za 86%, proizvodnja duhana za 74%, proizvodnja povrća za 21%, proizvodnja hljebnog žita za 17% i ljekovitog i aromatičnog bilja za 16%, a proizvodnja sjemena strnih žitarica opala je za 7%.

Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala krošnjastog voća su u padu za oko 40 %, s tim da su efekti kod proizvodnje sadnica jagodičastog voća potpuno negativni, jer u ovoj proizvodnji nije ostvaren poticaj u 2020. godini. Negativan efekat poticaja zabilježen je i kod proizvodnje sjemena krompira.

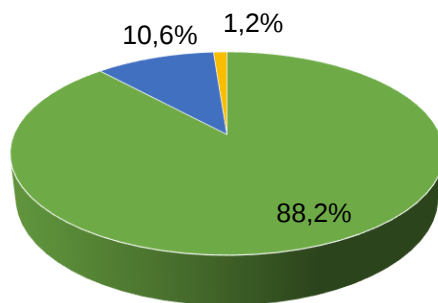
Tabela 32. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2019/2020 godini

BILJNA PROIZVODNJA	2019. godina				2020. godina				Indika tor poveć anja/ smanj enja efekat a potic aja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici i mjere - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Potican a količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere za fizička lica (KM)	
Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina									
Proizvodnja hljebnih žita (pšenica i raž)	3.011.416,47	5.671,2	531	531	2.763.984,45	4.684,7	590	590	83%

Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale)	667.933,37	2.171,1	325	255	679.702,88	2.184,6	330	260	101%
Proizvodnja krmnog bilja	1.923.197,05	7.325,5	279	219	1.949.469,82	7.382,0	280	220	101%
Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	909.143,76	2.355,3	386	386	1.669.927,17	3.710,9	450	450	158%
Proizvodnja heljde	45.195,48	128,7	372	292	6.577,88	18,5	380	300	14%
Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	233.389,23	484,2	552	438	198.133,60	405,6	560	450	84%
Proizvodnja povrća	726.621,51	475,4	1.860	1.460	629.208,64	375,0	2.000	1.600	79%
Proizvodnja grožđa i maslina	727.543,88	869,2	837	0	935.314,20	935,3	1.000	0	108%
Proizvodnja voća	281.328,92	323,4	870	0	442.582,30	442,6	1.000	0	137%
Proizvodnja duhana u listu (Virdžinija i Berley, Hercegovački ravnjak klasa I-IV)	45.089,10	37,8	1.395	1.095	11.555,00	9,8	1.400	1.100	26%
Proizvodnja sjemena									
Proizvodnja sjemena strnih žitarica (pšenica, ječam, raž, zob i heljda)	1.009.326,02	1.085,3	930	0,00	945.935,06	1.006,3	940	0	93%
Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta	156.152,95	167,9	930	0,00	173.366,60	173,4	1.000	0	103%
Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,0	1.953	0,00	0,00	0,0	2.000	0	0%
Proizvodnja sjemena krompira (sjeme I sortne reprodukcije)	3.162,00	2,0	1.581	0,00	0,00	0,0	1.700	0	0%
Proizvodnja sadnog materijala									
Deklarisane sadnice krošnjastog voća	110.571,67	269.687,0	0,41	0,00	70.177,95	155.951	0,45	0	58%
Deklarisane sadnice jagodičastog voća	0,00	0	0,27	0,00	0,00	0,00	0,30	0	0%
Deklarisana sadnica jagoda frigo sadnica	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0	0%
Deklarisane sadnice vinove loze	90.200,00	220.000,0	0,41	0,00	56.573,10	125.718	0,45	0	57%
UKUPNO	9.940.271,41				10.532.508,65				

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

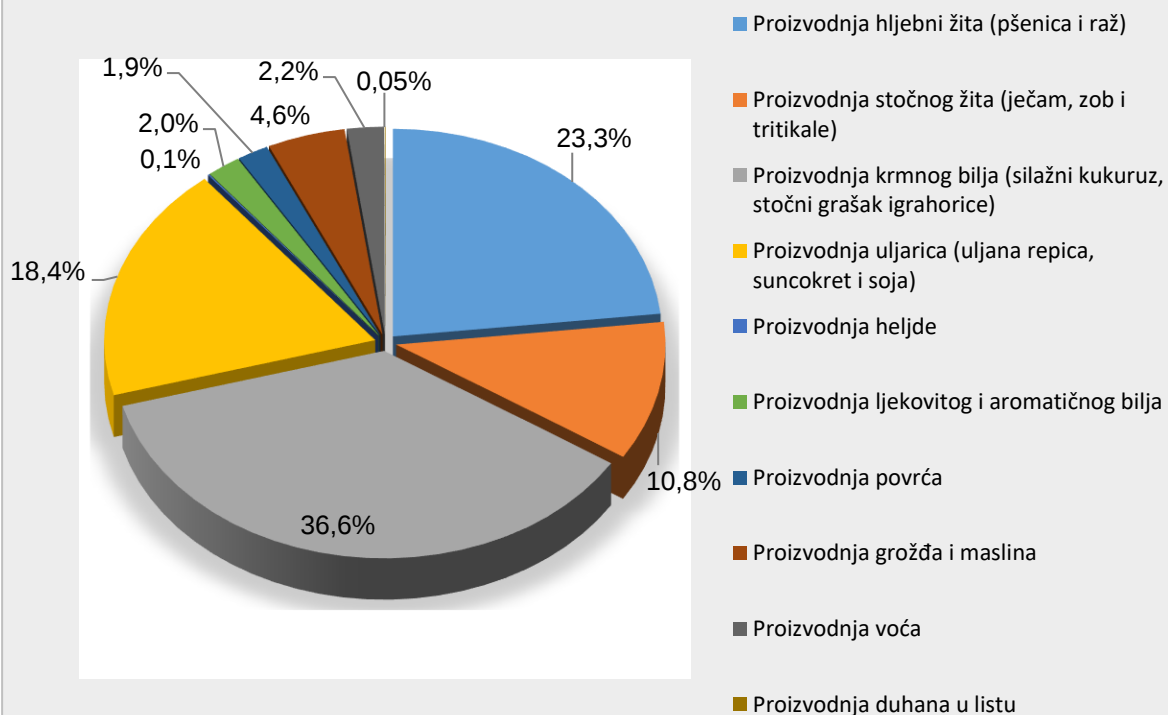
Grafikon 38. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji u 2020. god. (%)

- Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina
- Proizvodnja sjemena
- Proizvodnja sadnog materijala

Najveći udio u novčanim podrškama u biljnoj proizvodnji u 2020. godini, kao što se vidi iz prethodnog grafikona, je u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina i to 88,2%, dok je za proizvodnju sjemena i sadnog materijala izdvojeno svega 11,8%.

Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2020. godini (%)

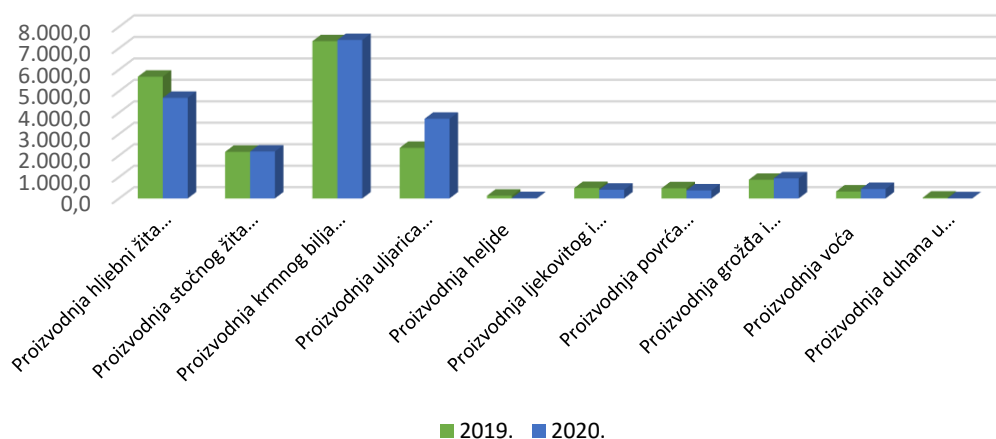
U 2020. godini od ukupno poticanih površina u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina najzastupljenija je proizvodnja pod

krmnim kulturama i to na površini od 7.382 ha, odnosno 36,6%, potom na drugom mjestu je proizvodnja hljebnih žita na površini od 4.684,7 ha, odnosno 23,3%, zatim proizvodnja uljarica na površini od 3.710,9 ha, odnosno 18,4% i proizvodnja stočnog žita na površini od 2.184,6 ha (10,8%).

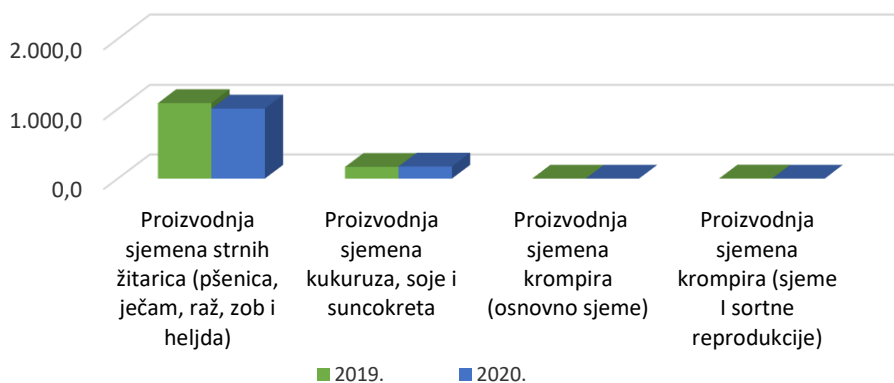
U ukupnim površinama koje su poticane u biljnoj proizvodnji navedene kulture imaju ukupno procentno učešće od 89,2%. Sve ostale kulture učestvuju sa samo 10,8 % u ukupnim poticanim površinama u biljnoj proizvodnji.

Ukupne površine zasijane gore navedenim kulturama u 2019. godini bile su 20.013 ha, a u 2020. godini 20.149 ha, što čini neznatno povećanje efekata poticaja za date kulture i to samo za 1%.

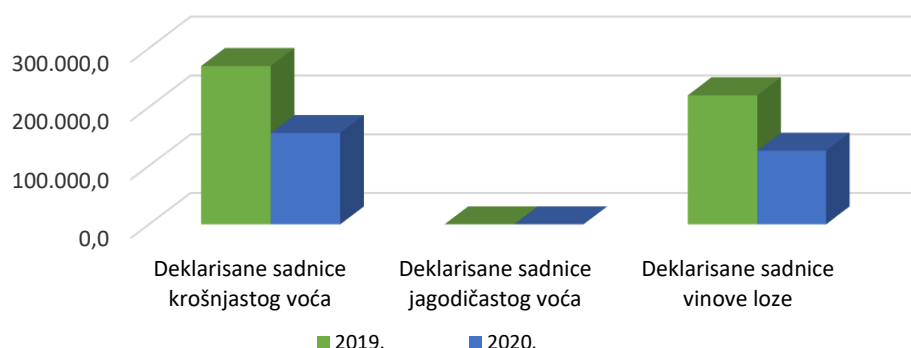
Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2019/2020.godini (ha)

Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2019/2020 (ha)

Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala poljoprivrednog bilja u 2019/2020 (kom)

Efekti poticaja u proizvodnji sjemena izraženi kroz zasijanu površinu u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu su rezultirali da se proizvodnja zadržala na istom nivou, tako kod proizvodnje sjemena kukuruza, soje i suncokreta bilježi se blagi pad od 7 %, dok kod proizvodnje sjemena strnih žitarica zabilježen je mali rast od svega 3%.

U 2020. godini poticaj za proizvodnju sjemena krompira proizvođači nisu ostvarili zato što proizvedeni krompir planiran za sjeme nije zadovoljio propisane fitosanitarne uslove.

U proizvodnji sadnog materijala efekti poticaja u 2020. u odnosu na 2019. godini, izraženi kroz broj komada sadnica, imaju značajno smanjenje, tako da je kod deklariranih sadnica krošnjastog voća zabilježeno smanjenje proizvodnje za 42%, a kod proizvodnje sadnica vinove loze to smanjenje je iznosilo 43%, dok poticaje za proizvodnju sadnica jagodičastog voća nisu ostvarili proizvođači u protekle dvije godine.

1. Novčane podrške u animalnoj proizvodnji

Tabela 33. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2020. godini po mjerama

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu	Odobreno u KM
A/2-1	Br.	Govedarska proizvodnja		
	1.	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	37.548.275,22	37.496.482,68
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.673.030,00	2.663.640,00
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	149.040,00	149.040,00

	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	1.881.600,00	1.863.540,00
	4.	Uzgoj goveda u sistemu krava - tele	2.957.880,00	2.957.550,00
A/2-2		Ovčarska i kozarska proizvodnja		
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	153.023,15	153.023,15
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	316.519,20	316.519,20
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	3.500.270,00	3.422.325,00
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	148.510,00	140.095,00
A/2-3		Svinjogojaska proizvodnja		
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja	1.822.100,00	1.822.100,00
	10.	Uzgoj rasplodne stoke - krmača	57.360,00	57.360,00
A/2-4		Peradarska proizvodnja		
	11.	Uzgoj 18-sedmičnih pilenki	30.129,30	30.129,30
	12.	Uzgoj matičnog jata - pilenki teške roditeljske linije	233.277,60	233.277,60
	13.	Uzgoj matičnog jata - pilenki lake roditeljske linije	0,00	0,00
A/2-5		Pčelarska proizvodnja		
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	720.816,00	717.714,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja		
	15.	Proizvodnja/uzgoj slatkovodne ribe	2.220.539,67	2.220.539,67
	16.	Proizvodnja/uzgoj morske ribe	151.388,84	151.388,84
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja		
	17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	128.385,00	14.000,00
	17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu		109.300,00
	18.	pas tornjak		585,00
		Ukupno A/2-1, A/2-2, A/2-3, A/2-4, A/2-5, A/2-6, A/2-7 (PROIZVODNJA 2020)	54.692.143,98	54.518.609,44

A/2-8	19.	Nerealizovani zahtjevi klijenata iz prethodnih godina po modelu poticaja proizvodnji za animalnu proizvodnju, kojima zbog vršenja dodatne kontrole i nadzora nije isplaćena novčana podrška po Programu novčanih podrški	900.000,00	723.213,51
		UKUPNO A/2	55.592.143,98	55.241.822,95

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Tabela 34. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH za 2020. godinu

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
A/2-1		Govedarska proizvodnja											
	1.	Proizvodnja kravljeg mlijeka	25.070,79	5.210.312,21	1.265.978,21	1.845.945,64	746.245,35	4.677.742,18	8.396.204,84	10.090.437,65	4.621.710,44	616.835,37	37.496.482,68
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	0,00	482.160,00	12.600,00	317.760,00	160.650,00	204.780,00	665.970,00	230.130,00	424.410,00	165.180,00	2.663.640,00
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8.640,00	0,00	39.600,00	100.800,00	149.040,00
	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	840,00	775.740,00	102.060,00	100.380,00	39.480,00	118.860,00	234.360,00	282.660,00	128.520,00	80.640,00	1.863.540,00
	4.	Uzgoj goveda u sistemu krava - tele	0,00	2.218.620,00	176.460,00	73.500,00	0,00	39.510,00	29.820,00	116.910,00	151.620,00	151.110,00	2.957.550,00
A/2-2		Ovčarska i kozarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	0,00	50.531,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97.891,20	4.600,00	153.023,15
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	0,00	116.419,60	98.853,20	24.291,60	0,00	0,00	0,00	0,00	12.824,00	64.130,80	316.519,20

	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	48.530,00	906.140,00	519.700,00	213.300,00	0,00	781.970,00	62.700,00	258.275,00	566.775,00	64.935,00	3.422.325,00
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	4.325,00	40.915,00	30.850,00	6.055,00	0,00	3.000,00	4.570,00	1.675,00	17.000,00	31.705,00	140.095,00
A/2-3		Svinjogojska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja od prasadi iz domaćeg uzgoja	0,00	271.140,00	44.460,00	0,00	359.024,00	2.200,00	0,00	0,00	30.096,00	1.115.180,00	1.822.100,00
	10.	Uzgoj rasplode stoke-kрмаča	0,00	1.280,00	1.080,00	0,00	40.680,00	7.280,00	1.440,00	0,00	3.680,00	1.920,00	57.360,00
A/2-4		Peradarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	11.	Uzgoj 18-sedmičnih pilenki	0,00	0,00	0,00	1.800,00	8.652,30	5.325,00	8.952,00	1.500,00	3.900,00	0,00	30.129,30
	12.	Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	65.277,60	0,00	168.000,00	0,00	233.277,60
A/2-5		Pčelarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	8.412,00	14.220,00	49.416,00	44.799,00	3.090,00	108.720,00	24.537,00	200.307,00	138.279,00	125.934,00	717.714,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO

	15.	Uzgoj slatkovodne ribe	0,00	0,00	588.001,69	45.250,33	0,00	117.727,04	0,00	518.385,05	0,00	951.175,56	2.220.539,67
	16.	Uzgoj morske ribe	0,00	0,00	151.388,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	151.388,84
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	17.	Uzgoj bosanskog brdskog konja i domaćeg magarca	0,00	0,00	3.850,00	7.000,00	1.750,00	0,00	0,00	0,00	700,00	700,00	14.000,00
	17a	Uzgoj bosanskog brdskog konja i domaćeg magarca u tipu	1.200,00	4.000,00	0,00	2.900,00	200,00	3.800,00	0,00	14.750,00	22.150,00	60.300,00	109.300,00
	18.	Uzgoj psa tornjaka	0,00	400,00	0,00	0,00	0,00	105,00	0,00	80,00	0,00	0,00	585,00
A/2-8		Nerealizirani zahtjevi	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	19.	Nerealizirani zahtjevi klijenata iz prethodnih godina po modelu poticaja proizvodnji, nije isplaćena novčana podrška	0,00	271.458,25	41.616,00	71.187,00	0,00	72.207,72	146.583,18	11.692,76	107.588,60	880,00	723.213,51
		SVEGA A/2	88.377,79	10.363.337,01	3.086.313,94	2.754.168,57	1.359.771,65	6.143.226,94	9.649.054,62	11.726.802,46	6.534.744,24	3.536.025,73	55.241.822,95

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

1.1. Efekti novčanih podrški u animalnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u animalnoj proizvodnji u 2019/2020. godini izraženi su kroz broj grla, kljunova, košnica pčela, litara mlijeka, obuhvaćenih plaćanjem po jedinici mjere i iznosom poticaja po vrsti animalne proizvodnje.

Obračun efekata poticaja urađen je na osnovu svih odobrenih i isplaćenih zahtjeva iz 2019. i 2020. godine, odnosno u godinama kada su klijenti ostvarili proizvodnju i svoje pravo na podršku. Napominjemo da svi odobreni zahtjevi nisu i isplaćeni, jer je određen broj zahtjeva poslan na kontrolu Federalnoj upravi za inspekcijske poslove da u saradnji sa kantonalnom poljoprivrednom inspekcijom izvrši dodatnu kontrolu. Međutim upitno je da li će se inspekcijskim pregledom utvrditi neka nepravilnost i i da li će isti biti isplaćeni, tako da su se u ovoj analizi uzeli podaci o isplaćenim zahtjevima, a što je u skladu sa Informacijom o odobrenim transferima za poljoprivredu, koja se svake godine dostavlja Vladi Federacije BiH.

Efekti poticaja u animalnoj proizvodnji pokazuju da je zastupljen značajan rast gotovo u svim vrstama proizvodnji ili je proizvodnja ostala na istom nivou u odnosu na prethodnu godinu, s tim da izuzetno značajan rast proizvodnje imamo kod pčelarske proizvodnje gdje je zabilježeno povećanje za više od 200%. Također imamo zabilježen značajan rast kod uzgoja rasplodnih ovaca, ali u ovom slučaju dobivena je nerealna slika, jer je to posljedica slanja zahtjeva na kontrolu Federalnoj upravi za inspekcijske poslove, gdje će se tek nakon kontrole dobiti realni podaci.

Pad efekata poticaja ostvaruju nažalost sljedeće proizvodnje: tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja i od teladi iz uvoza, zatim kod uzgoja 18-sedmičnih pilenki i kod uzgoja morske ribe.

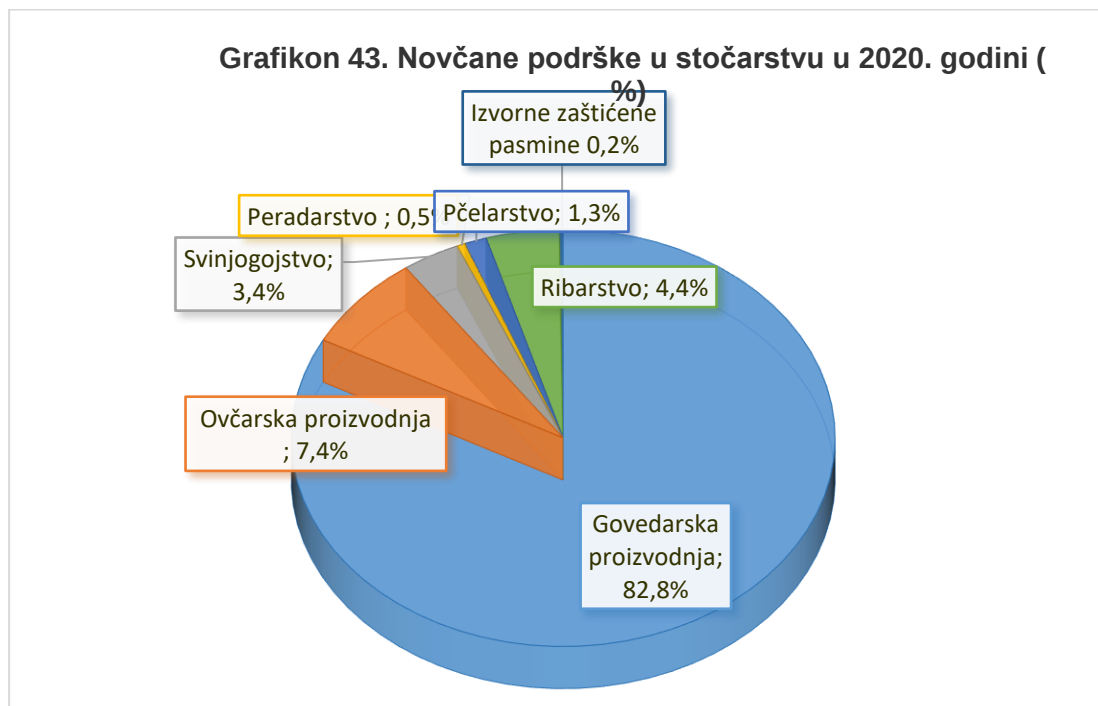
Tabela 35. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji 2019/2020 godinu

ANIMALNA PROIZVODNJA	2019. godina				2020. godina				Indikator povećanj a/smanje nja efekata poticaja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za pravna lica i obrtne (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za pravna lica i obrtne (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg -za fizička lica (KM)	
Govedarska proizvodnja									
Proizvodnja kravljeg mlijeka	34.234.794,80	127.105.594	0,28	0,26	37.496.482,68	135.455.735	0,29	0,26	106,6%
Proizvodnja goveđeg mesa- tov junadi od teladi iz domać. uzgoja	3.102.650,00	7.860	418	328	2.663.640,00	6.744	420	330	85,8%

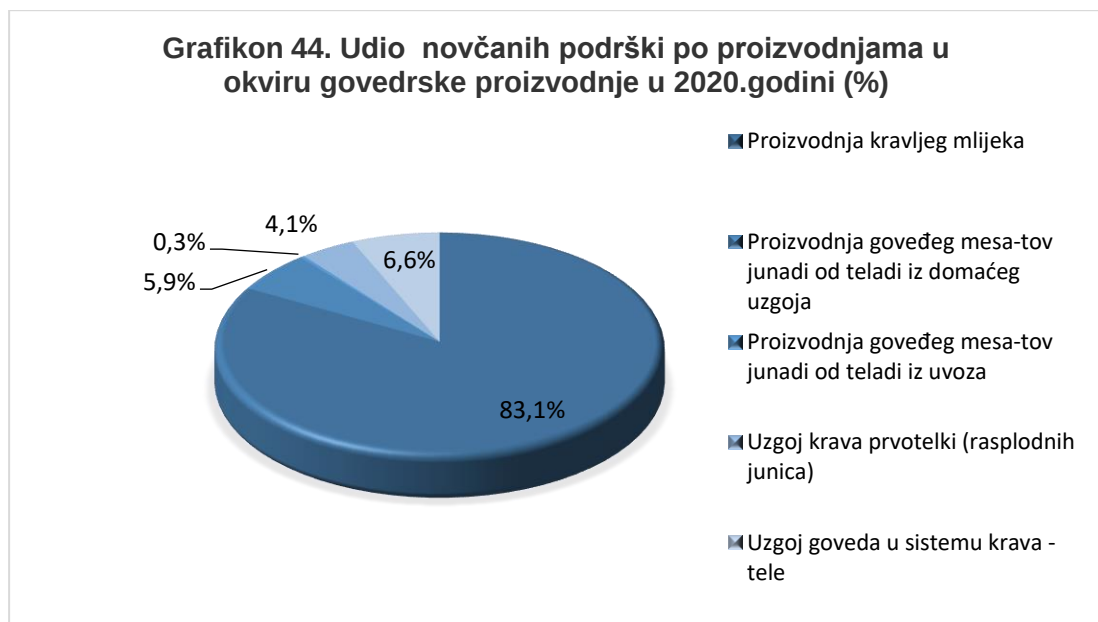
Proizvodnja goveđeg mesa-tov junadi od teladi iz uvoza	188.616,00	813	232	182	149.040,00	621	240	190	76,4%
Uzgoj krava prvotelki (rasplodnih junica)	1.514.832,00	3.624	418	0	1.863.540,00	4.437	420	0	122,4%
Uzgoj goveda u sistemu krava -tele	2.309.869,30	5.578	418	328	2.957.550,00	7.114	420	330	127,5%
Ovčarska i kozarska proizvodnja									
Proizvodnja svježeg ovčjeg mlijeka	87.704,00	313.444	0,28	0,27	153.023,15	386.313	0,40	0,35	123,2%
Proizvodnja svježeg kozjeg mlijeka	223.896,00	800.982	0,28	0,27	316.519,20	800.023	0,40	0,35	99,9%
Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	2.077.708,70	79.519	32,00	25	3.422.325,00	120.880	40,00	25	152,0%
Uzgoj rasplodne stoke (koze)	98.060,00	3.592	32,00	25	140.095,00	4.345	40,00	25	121,0%
Svinjogojiska proizvodnja									
Proizvodnja svinjskog mesa-tov svinja	1.690.152,00	30.264	56,00	44	1.822.100,00	30.527	60,00	44	100,9%
Uzgoj rasplodnih krmača	43.110,00	315	140,00	110	57.360,00	383	160,00	120	121,6%
Peradarska proizvodnja									
Uzgoj 18-sedmičnih pilenki	39.300,80	140.360	0,28	0	30.129,30	100.431	0,30	0	71,6%
Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	222.343,00	191.675	1,16	0	233.277,60	194.398	1,20	0	101,4%
Uzgoj pilenki lahke roditeljske linije	0,00	0	1,16	0	0,00	0	1,20	0	0,0%
Pčelarska proizvodnja									
Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	344.405,00	30.287	14,00	11	717.714,00	102.783	15,00	6	339,4%
Ribarska proizvodnja									
Uzgoj slatkododne ribe	2.076.772,60	1.790.321	1,16	0	2.220.539,67	1.850.450	1,20	0	103,4%
Uzgoj morske ribe	200.257,60	172.636	1,16	0	151.388,84	126.157	1,20	0	73,1%
Izvorne zaštićene pasmine životinja									
Uzgoj bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca	69.500,00	309	250,00	200	0,00	0	0,00	0	0,0%
a) bosanski brdski konj domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	0,00	0	0,00	0	14.000,00	40	400,00	350	0,0%

b) bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	0,00	0	0,00	0	109.300,00	469	250,00	200	0,0%
Uzgoj psa tornjaka	480,00	12	40,00	35	585,00	15	40,00	35	125,0%
UKUPNO	48.524.451,80				54.518.609,44				

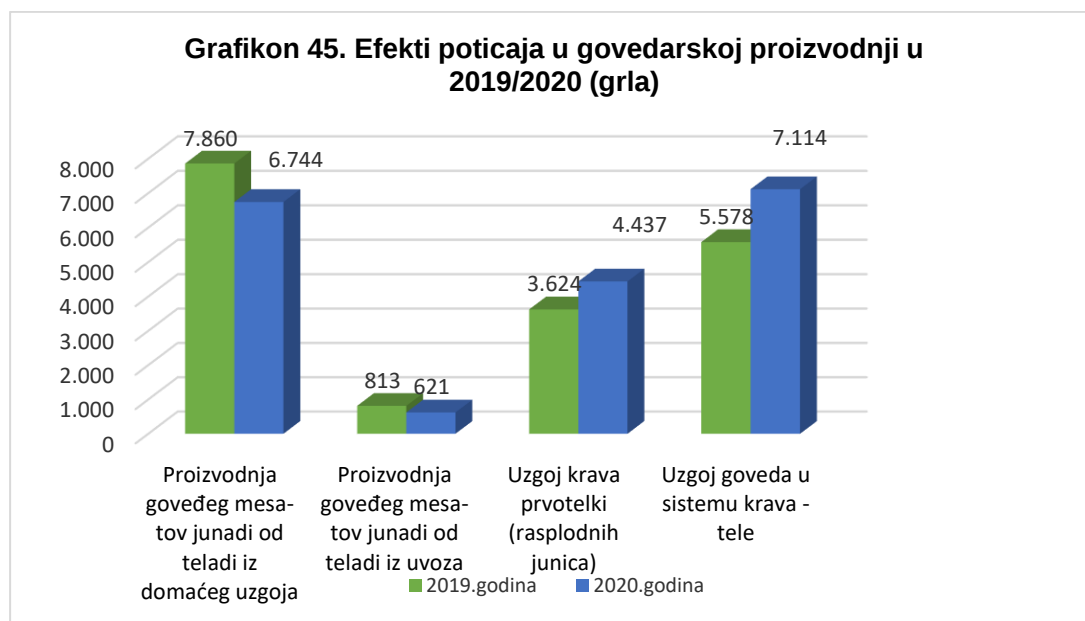
Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Od toga učešće pojedinih proizvodnji u govedarstvu je kao u grafikonu koji slijedi:

Iz gore prikazanih grafikona vidi se da dominantno učešće u poticaju za animalnu proizvodnju u 2020. godini ima govedarstvo sa 82,8%, a u okviru govedarske proizvodnje najzastupljeniji su poticaji u proizvodnji mlijeka – 83,1%. Pored navedenog značajno je istaći da je u 2020. godini samo za mjeru proizvodnja kravljeg mlijeka isplaćeno oko 45% sredstava od ukupno isplaćenih novčanih podrški za poljoprivredu i ruralni razvoj.

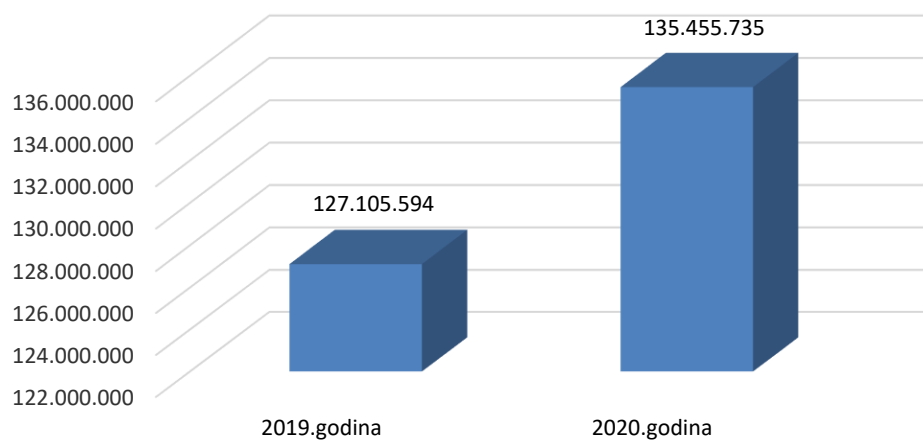

Efekti poticaja u govedarstvu u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu izraženi kroz broj grla imaju značajan rast kod uzgoja krava prvotelki za 22,4%, odnosno 3.624 grla junica u 2019. godini povećan je na 4.437 junica u 2020. godini, kao i kod uzgoja goveda u sistemu krava tele gdje je povećan broj za 1.536 grla, odnosno 27,5% .

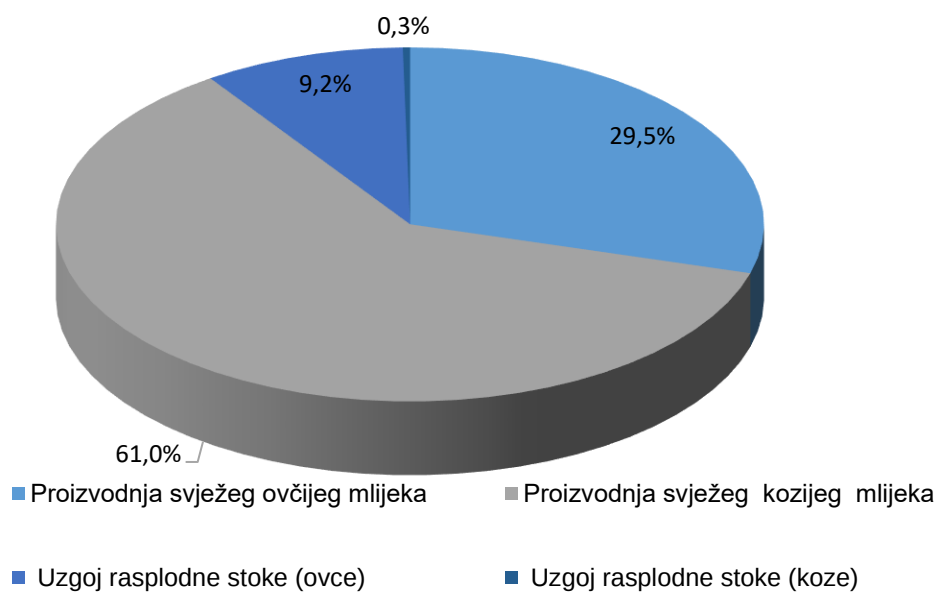
Značajan pad je zabilježen u proizvodnji goveđeg mesa i to: kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja za 14,2%, a kod tova junadi od teladi iz uvoza za 23,6%.

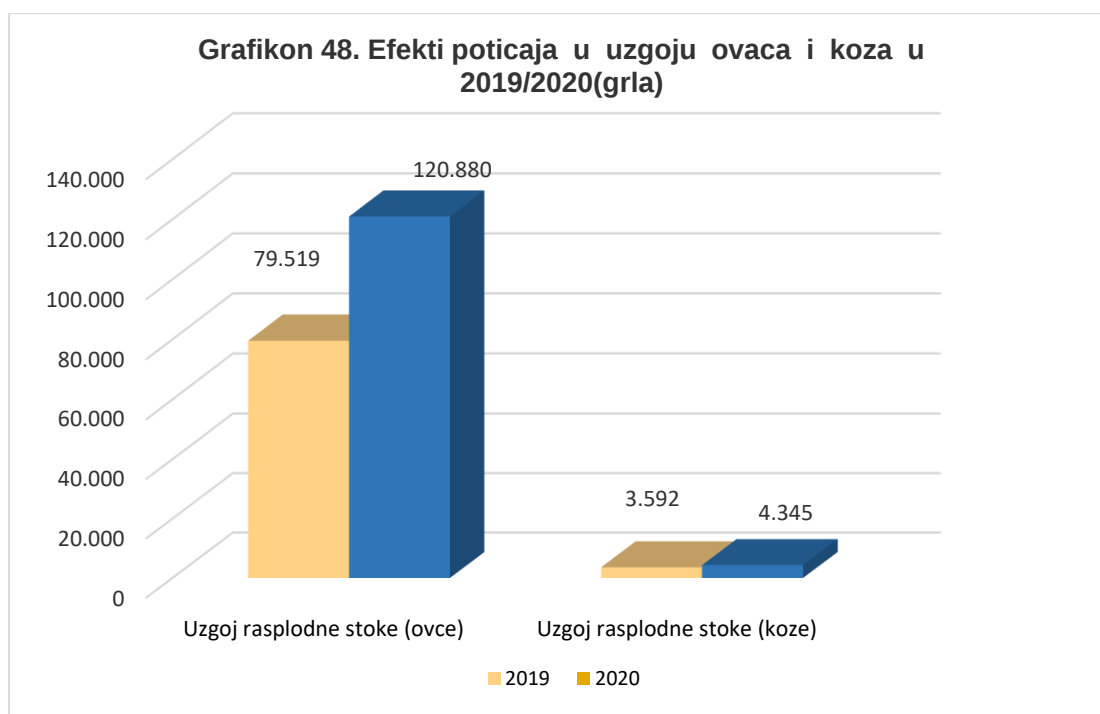
Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka izraženi kroz broj litara mlijeka u sistemu podrški imaju blagi rast od 6,6%, odnosno povećala se proizvodnje kravljeg mlijeka za 8,35 miliona litara u 2020. godini u odnosu na proizvodnju u 2019. godini.

Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2019/2020 godini (litara)

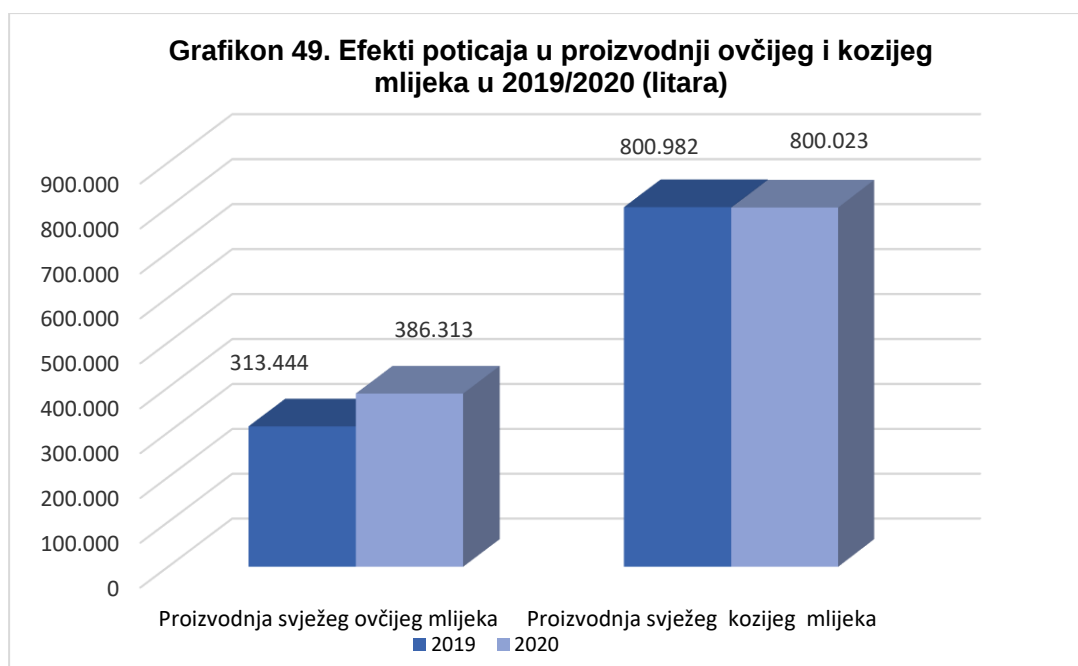

Grafikon 47. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2020.god.(%)

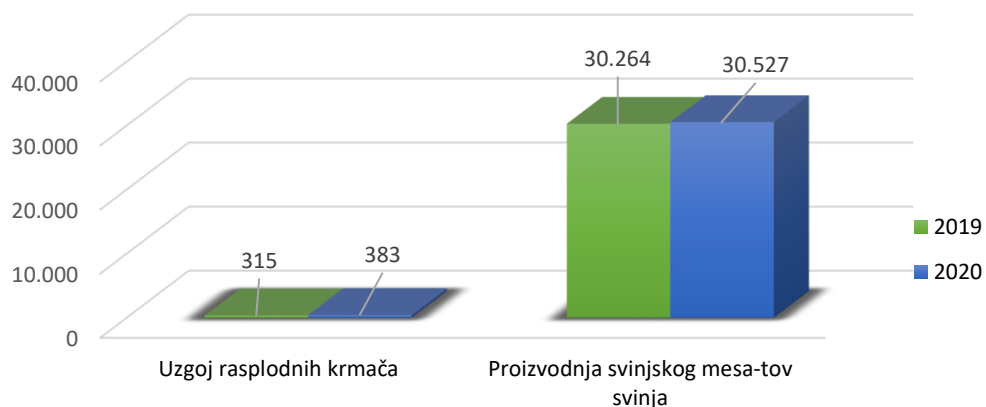

U 2020. godini u odnosu na 2019. godinu efekti poticaja u ovčarstvu i kozarstvu izraženi kroz broj grla imaju značajan rast (za ovce 52%, a za koze 21%), međutim ovo nije realna slika, kao što je i ranije naglašeno, jer je veliki broj zahtjeva iz ove proizvodnje upućen Federalnoj upravi za inspekcijske poslove da u saradnji sa kantonalnom inspekcijom izvrši dodatnu kontrolu.

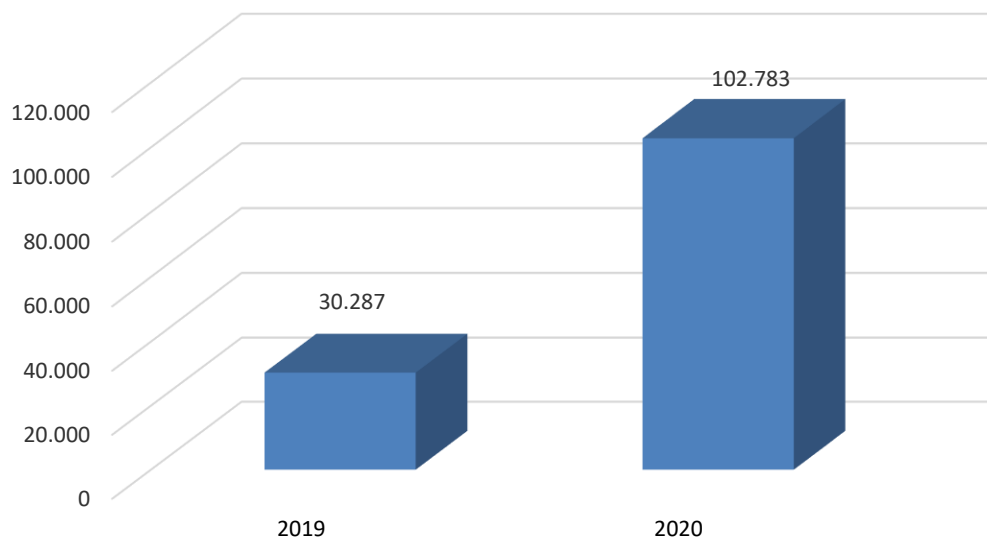
Efekti poticaja u proizvodnji svježeg ovčjeg mlijeka izraženi u litrama bilježe značajan rast od 23,2%, dok za proizvodnju kozjeg mlijeka možemo reći da je u 2020. godini ostala na istom nivou kao u 2019. godini.

Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2019/2020 (grla)

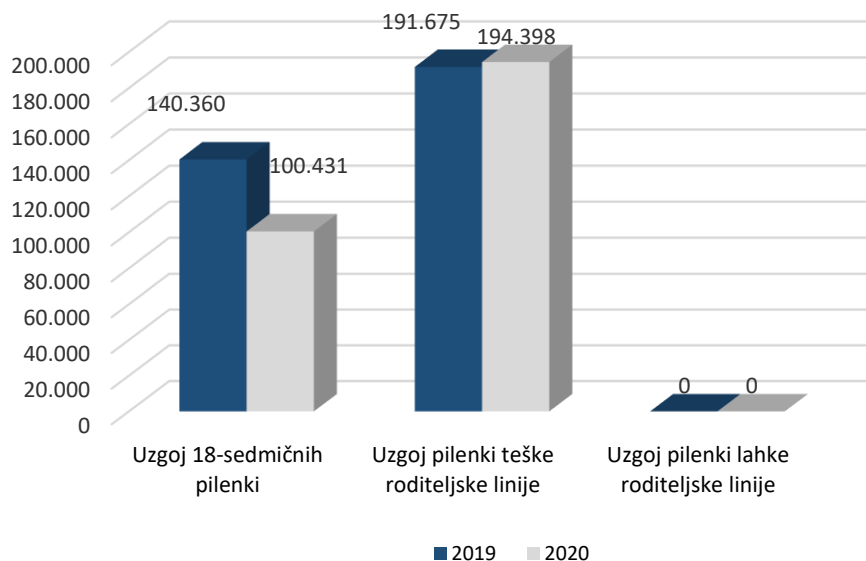

U 2020. godini efekti poticaja u svinjogojstvu bilježe rast u uzgoja rasplodnih krmača za 21,6% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno došlo je do povećanja od 315 grla na 383 grla. Dok kod tova svinja u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu možemo zaključiti da nije došlo do značajnih promjena.

Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2019/2020 (košnice pčela)

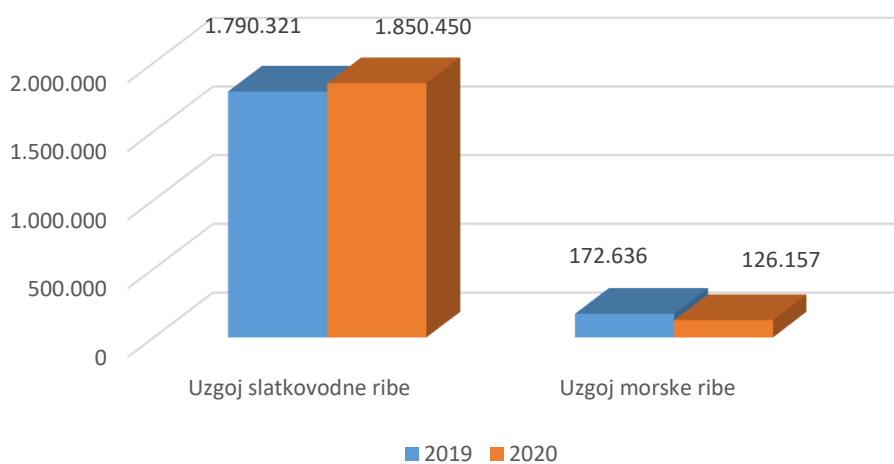

Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2019/2020 (kljun)

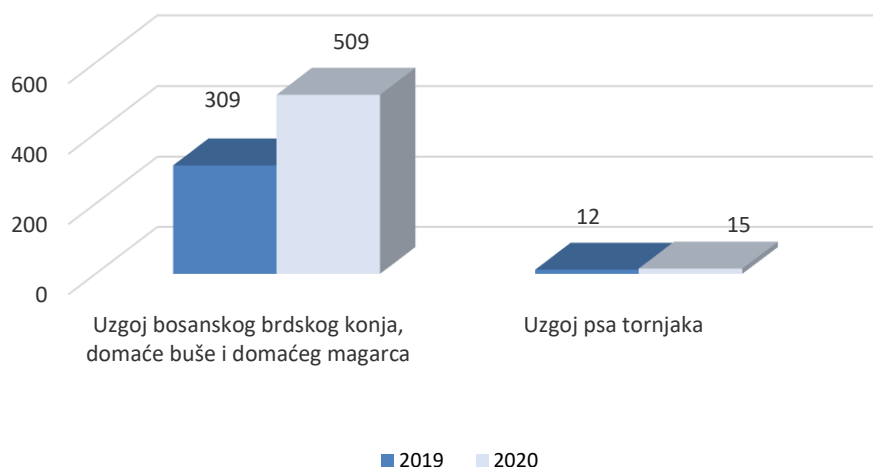

Efekti poticaja u pčelarstvu u 2020. godini u odnosu na 2019.godinu bilježi izrazito visok rast za oko 240%, a u peradarstvu efekti poticaja bilježe blagi rast za 1,4% kod uzgoja pilenki teške roditeljske linije, dok kod uzgoja 18-sedmičnih pilenki bilježi se značajno smanjenje proizvodnje za 28,4%.

Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2019/2020 (kg)

**Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina
2019/2020 (grla)**

U ribarstvu efekti poticaja su rezultirali s jedne strane značajnim smanjenjem kod uzgoja morske ribe za 27%, dok su sa druge strane rezultirali malim povećanjem kod mjere uzgoja slatkovodne ribe za oko 3,4%.

Efekti poticaja izraženi u broju grla kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca su povećani sa 309 grla u 2019. na 509 grla u 2020. godini, odnosno može se zaključiti da je došlo do značajnog povećanja od 64%. Kod mjere uzgoja psa tornjaka, gdje se inače potiče uzgoj veoma malog broja životinja, bilježi se i malo povećanje. U 2020. godini poticane su tri životinje više u odnosu na prethodnu godinu.

VI. RURALNI RAZVOJ

U 2020 . godini u skladu sa Programom u okviru modela ruralnog razvoja planirani su nerealizovani i osnovani zahtjevi klijenata iz prethodnog perioda po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine i investicije u okviru kreditne linije za finansiranje poljoprivredne proizvodnje uz grant sredstva FMPVŠ-a kod Razvojne banke FBiH, kao i niz novih mjera u odnosu na prethodnu godinu. Naime, u okviru mjera Ruralnog razvoja u 2020. godini propisane su sljedeće mjere:

1. Investicije u poljoprivredna gazdinstva

- a) Investicije u nove poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju;
- b) Investicije u novu opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju;
- c) Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke;
- d) Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje;
- e) Investicije u podizanje trajnih nasada;
- f) Podrška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda.

2. Organska proizvodnja

Tabela 36. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2020. godini

D		Vrsta podrške	Planirano prema Programu	Odobreno u KM
D/1-1		Nerealizovani i osnovani zahtjevi klijenata iz prethodnog perioda po modelu ruralnog razvoja iz 2012.godine	2.200.000,00	2.018.917,44
D/1-2		Investicije u okviru kreditne linije za finansiranje poljoprivredne proizvodnje uz grant sredstva FMPVŠ-a kod Razvojne banke FBiH	2.000.000,00	2.000.000,00
D/1-3		Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u 2020.godini	8.578.339,27	
	a)	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju		1.963.112,87
	b)	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju		1.063.648,09

	c)	Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke		765.161,40
	d)	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje		3.549.749,12
	e)	Investicije u podizanje trajnih nasada		137.469,20
	f)	Podrška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda		913,89
D/2-1		Certifikacija organske proizvodnje	30.516,91	30.516,91
		UKUPNO D	12.808.856,18	11.529.488,92

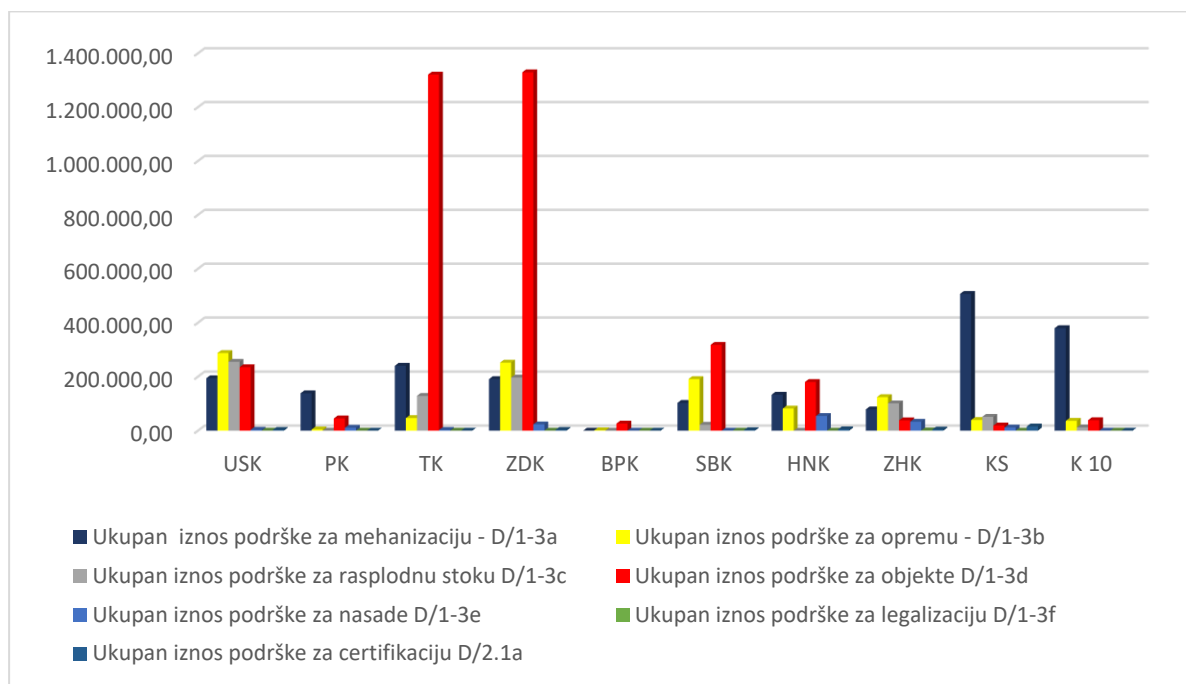
Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Tabela 36.a. Indikatori povećanja/smanjenja efekata poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2019/2020 godini

D		Vrsta podrške	Isplaćeno u 2019. godini (KM)	Isplaćeno u 2020. godini (KM)	Indikator povećanja/smanjenja efekata poticaja
D/1-3		Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije			
	a)	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju	607.019,02	1.963.112,87	323,4%
	b)	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju	142.111,41	1.063.648,09	748,5%
	c)	Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke	373.084,17	765.161,40	205,1%
	d)	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje	0	3.549.749,12	0,0%
	e)	Investicije u podizanje trajnih nasada	0	137.469,20	0,0%
	f)	Podrška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda	0	913,89	0,0%
D/2-1		Organska proizvodnja			
		Certifikacija organske proizvodnje	18.296,41	30.516,91	166,8%
		UKUPNO D	1.140.511,01	7.510.571,48	658,5%

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Grafikon 55. Ukupan iznos novčane podrške po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2020. g. (KM)

Iz prikazanog grafikona se vidi da je najviši iznos novčane podrške za mjeru D/1-3a zabilježen u KS u iznosu od 506.435,54 KM, a najniži u ZHK – 78.680,79 KM. Najviši iznos za mjeru D/1-3b bio je u USK – 287.278,03 KM; a najniži u BPK 1.057,54 KM. Za mjeru D/1-3c najviši iznos podrške zabilježen je u USK 254.823,65 KM, a najniži u K10 11.847,14 KM. Za mjeru D/1-3d najviši iznos zabilježen je u ZDK 1.329.266,74 KM, a najniži u KS – 18.949,30 KM. Za mjeru D/1-3e najviši iznos zabilježen je u HNK 54.227,48 KM, a najniži u TK 2.858,00 KM. Za mjeru D/1-3f najviši i jedini odobreni iznos zabilježen je u ZHK – 918,89 KM. Za mjeru D/2-1a najviši iznos bio je u KS – 15.456,34 KM, a najniži u SBK – 1.592,79 KM.

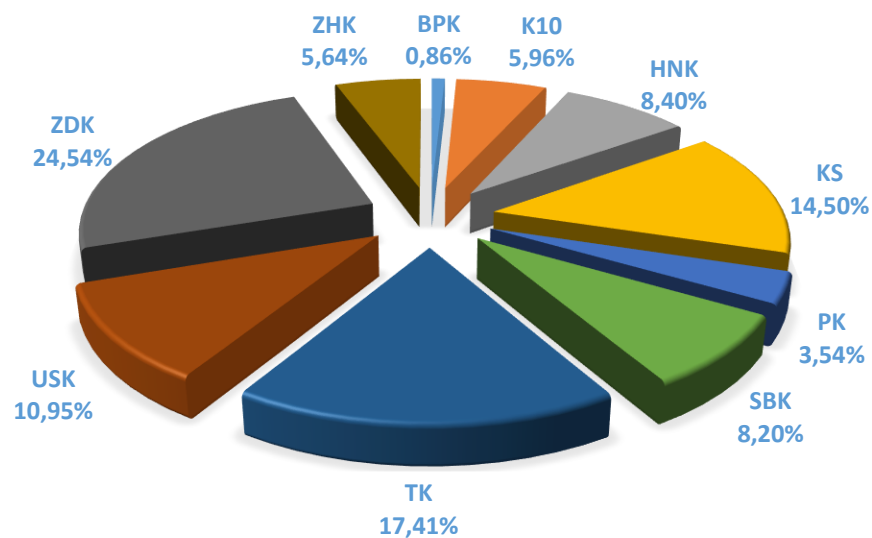
Tabela 37. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po kantonima u Federaciji BiH

VRSTA PODRŠKE	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
Model ruralnog razvoja	82.047,06	568.049,09	800.837,37	1.381.413,65	336.914,79	781.390,02	1.659.365,16	1.043.840,13	2.338.352,18	537.279,47	11.529.488,92

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

U ukupnom zbiru federalnih poticaja je 2.000.000,00 KM koje su direktno uplaćene na račun Razvojne banke FBiH

GRAFIKON 56. RASPODJELA ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI ZA RURALNI RAZVOJ PO KANTONIMA U 2020.G.

VII. OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI

U okviru Programa novčanih podrški u 2020. godini planirane su slijedeće ostale vrste podrški kako slijedi u tabeli:

Tabela 38. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH

E		Ostale vrste podrški	Planirano prema Programu	Odobreno u KM
E/1-1	a)	Sufinansiranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	149.949,32	149.949,32
E/1-2	a)	Sufinansiranje opremanja laboratorija	40.000,00	40.000,00
E/1-3	a)	Podrška projektima promocije poljoprivredno prehrambenog sektora	0,00	0,00
	b)	Izrada Operativnog programa razvoja zadrugarstva u Federaciji BiH 2021.-2027.godina	0,00	0,00
	c)	Izrada Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji BiH 2021.-2027.godina		0,00
	d)	Izrada Programa ruralnog razvoja u Federaciji BiH 2021.-2027.godina		0,00
	e)	Izrada Programa uzgoja autohtonih salmonidnih vrsta ribe za potrebe poribljavanja otvorenih voda u Federaciji BiH 2021.-2027.godina		0,00
E/1-4	a)	Sufinansiranje troškova realizacije aktivnosti zadruga	184.428,05	184.428,05
	b)	Sufinansiranje troškova realizacije aktivnosti udruženja		
	c)	Sufinansiranje troškova realizacije aktivnosti saveza		
E/1-5	a)	Sufinansiranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	50.000,00	50.000,02
E/1-6	a)	Podrška različitim programima pokretanja proizvodnje i mjere zemljišne politike	7.138.313,00	5.531.260,01
		UKUPNO E	7.562.690,37	5.955.637,40
Sudske presude i rješenja po žalbama				
F		Vrsta podrške	Planirano prema Programu	Odobreno u KM
	1.	Novčane podrške - ostvareno pravo u ponovljenim postupcima provedenim po pravom. sudskim presudama iz prethodnih godina i pravosnaž. rješenj. donesenim u drugostep. postupku po žalbama	450.000,00	287.797,87
		UKUPNO F	450.000,00	
UKUPNO (A+C+D+E+F)			87.000.000,00	83.547.847,09

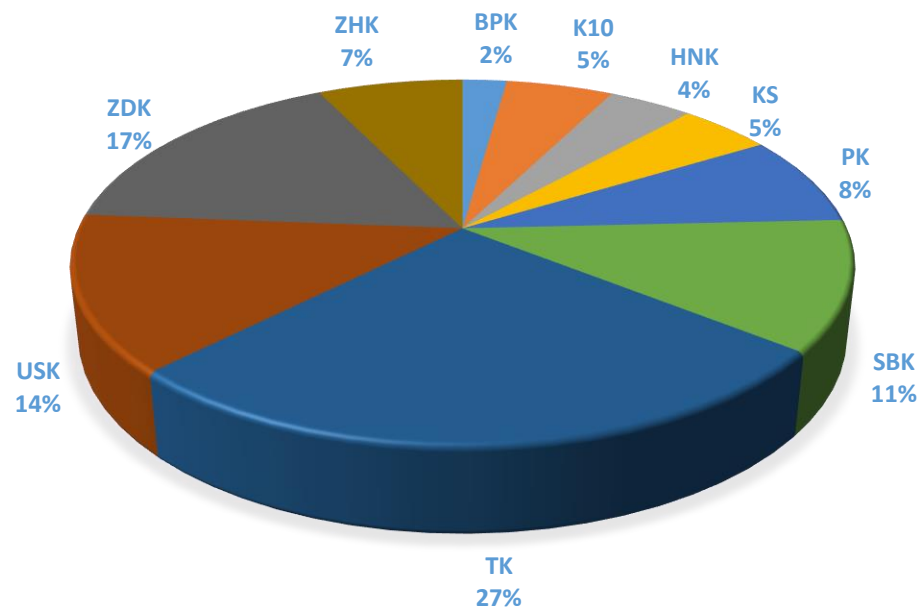
Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Tabela 39. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrški po kantonima u 2020. godini

VRSTA PODRŠKE	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
Ostale novčane podrške	130.211,83	316.286,13	248.964,57	273.786,47	473.625,51	682.795,29	1.593.645,61	822.662,20	985.050,97	428.608,82	5.955.637,40

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

GRAFIKON 57. RASPODJELA ODOBRENIH OSTALIH NOVČANIH PODRŠKI PO KANTONIMA U 2020. GODINI

VII. PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI IZ PROGRAMA U 2020.G.

Tabela 40. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2020.g.

Odobrene podrške za 2020.g.	Iznos	Učešće %
Biljna proizvodnja	10.533.099,95	12,61%
Animalna proizvodnja	55.241.822,95	66,12%
Ruralni razvoj	11.529.488,92	13,80%
Ostale novčane podrške	5.955.637,40	7,13%
Ponovljeni postupci po žalbama i sudskim presudama	287.797,87	0,34%
UKUPNO	83.547.847,09	100,00%

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2020.g.

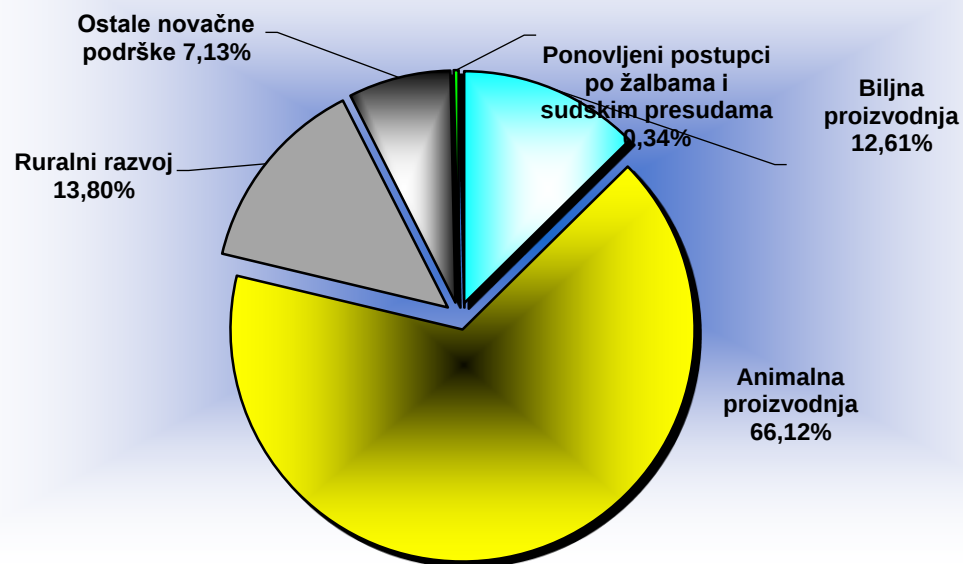
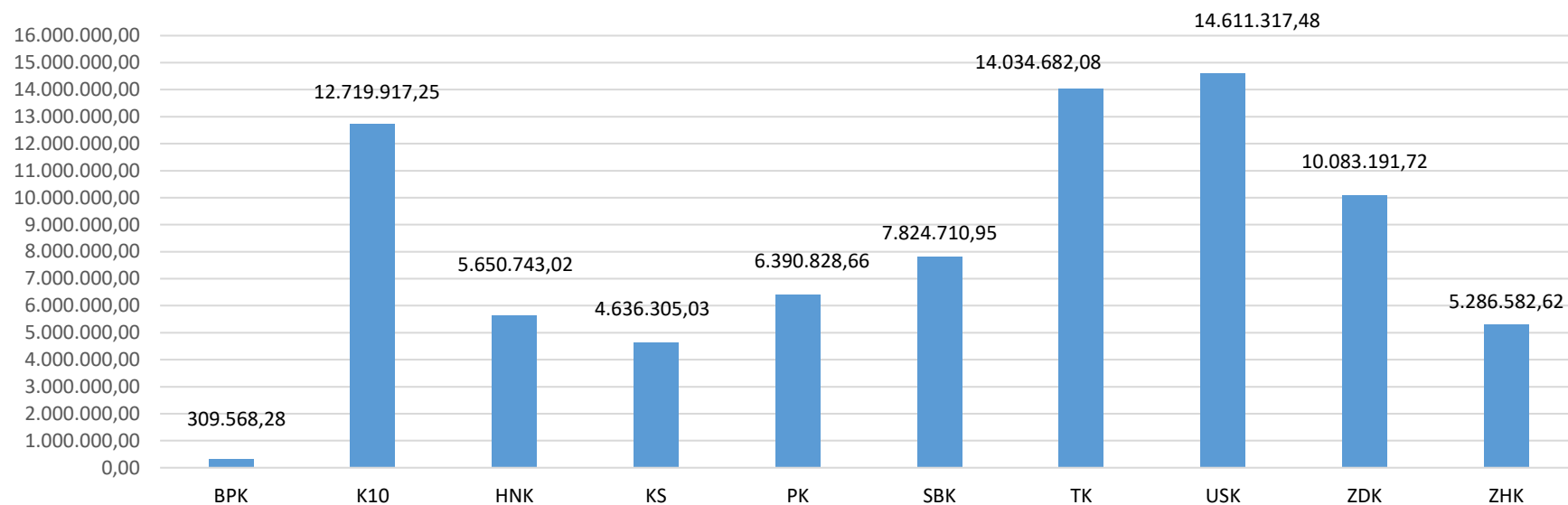

Tabela 41. RASPODJELA ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI U 2020.g. PO KANTONIMA – ZBIRNO

KANTON	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
SVEGA UKUPNO	309.568,28	12.719.917,25	5.650.743,02	4.636.305,03	6.390.828,66	7.824.710,95	14.034.682,08	14.611.317,48	10.083.191,72	5.286.582,62	83.547.847,09
POSTOTNO UČEŠĆE	0,37%	15,22%	6,76%	5,55%	7,65%	9,37%	16,80%	17,49%	12,07%	6,33%	100,00%

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

**Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih podrški po kantonima u 2020.g.
83.547.847,09 KM**

IX. KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI U 2020. GODINI

U 2020. godini intenziviran je broj zahtjeva za kontrole prema nadležnim kantonalnim upravama za inspekcijske poslove, Federalnoj upravi za inspekcijske poslove (FUZIP) kao i kontrole Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i nadležnih kantonalnih ministarstava.

Federalna uprava za inspekcijske poslove i nadležne kantonalne uprave za inspekcijske poslove su izvršile nadzor kod 1.241 klijenata po modelu poticaja proizvodnji u 2020. godini, gdje je konstatirano da 50 klijenata ne ispunjavaju propisane uslove.

Timovi za kontrolu Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva izvršili su kontrolu na terenu svih administrativnom kontrolom odobrenih zahtjeva za model ruralnog razvoja (659), kao i kontrolu na terenu 19 zahtjeva po modelu ostalih vrsta novčanih podrški.

Ovo Ministarstvo informiralo je Vladu Federacije BiH o procesu kontrole nerealiziranih zahtjeva novčanih podrški iz prethodnih perioda, na osnovu koje je donesen Zaključak Vlade Federacije BiH V. broj: 639/19 od 30.05.2019. godine kojim je zaduženo ovo Ministarstvo da izradi spiskove klijenata za koje je potrebna dodatna kontrola i nadzor za realizaciju podrške, a da Federalna uprava za inspekcijske poslove u suradnji sa kantonalnim poljoprivrednim inspekcijama organiziraju i provedu dodatnu kontrolu i nadzor. Ministarstvo je također utvrdilo spiskove i dostavilo nadležnim inspekcijskim organima, na koje je uvršteno 2.864 klijenata, kod kojih je potrebno izvršiti dodatnu kontrolu i nadzor u realizaciji novčanih podrški po modelu poticanja proizvodnji, i to za klijente koji su podnijeli zahtjeve za: uzgoj rasplodne stoke-ovce 2017. godine; uzgoj rasplodne stoke-ovce 2018. godina, za proizvodnju kravljeg mlijeka 2018. godine i za ostale proizvodnje za koje je utvrđeno da klijenti nemaju kontinuitet proizvodnje.

Od ovog ukupnog broja nadzora, u skladu sa Zaključkom Vlade Federacije BiH, broj: 639/19 od 30.05.2019. godine, zatraženo je od FUZIP-a da se kod 721 klijenta izvrši dodatna kontrola i nadzor u realizaciji naprijed navedenih mjera podrške po modelu poticanja proizvodnji, a ista je izvršena kod 340 klijenata, od čega je kod 93 utvrđeno da ne ispunjavaju uslove za podršku.

Također, od ovog ukupnog broja nadzora, a u skladu sa Zaključkom Vlade Federacije BiH, broj: V.639/19 od 30.05.2019. godine, zatraženo je od nadležnih kantonalnih inspekcija da se kod 2.143 klijenta izvrši dodatna kontrola i nadzor u realizaciji mjera podrške po modelu poticanja proizvodnji, a izvršena je kod 1.515 klijenata, od čega je kod 59 utvrđeno da ne ispunjavaju uslove za podršku.

U skladu sa gore navedenom Informacijom i Zaključkom Vlade FBiH, klijenti kod kojih nije izvršen nadzor, obrada i isplata zahtjeva koji ispunjavaju uslove, vrši se po dospijeću zapisnika nadležnih inspekcija, u skladu sa Odlukom o usvajanju Programa utroška

sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim poduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu, Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (Službene novine Federacije BiH br. 23/21).

Ukupan iznos nerealiziranih zahtjeva na dan 31.12.2020. iznosio je 1.593.339,98 KM , od čega je za 1.417.395,42 KM upućen zahtjev za inspekcijskim nadzorom, dok je za zahtjeve u iznosu od 175.944,46 KM (74 zahtjeva), iz prethodnih razdoblja, obustavljen postupak do rješavanja prethodnog pitanja (sudski postupci).

X. REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIJENATA

Registracija poljoprivrednih gazdinstava i klijenata, te ažuriranje podataka za poljoprivredna gazdinstva provodi se u 79 općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ukupan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava (PG) u 2020 godini je bio 81.584. Od toga je 77.988 porodičnih gazdinstava 3.596, pravnih subjekata i obrta (PS). registrovanih članova/članica porodičnih poljoprivrednih gazdinstava 149.997 a zaposlenih /ica u pravnim subjektima i obrtima je 21.400.

Ukupna površina registrovanih poljoprivrednih gazdinstava je 118.113, 55 ha.

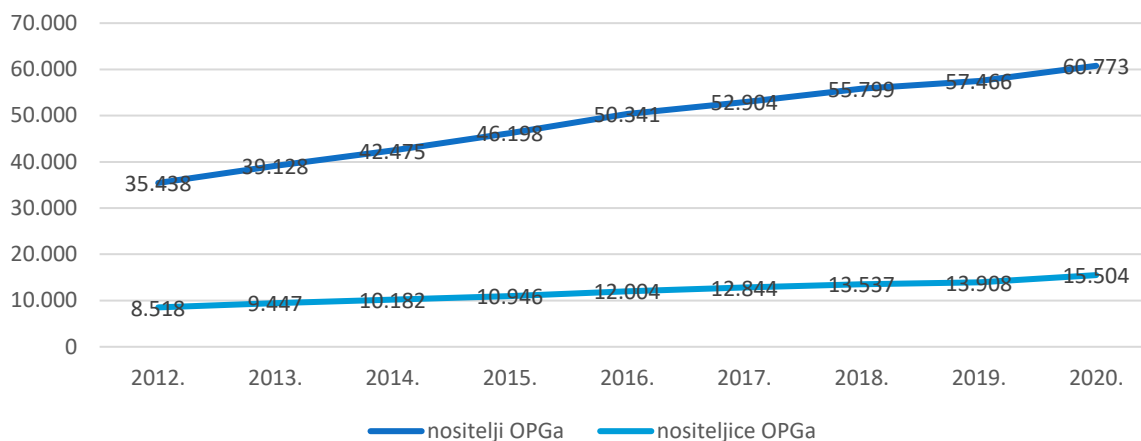
Tabela 42. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2020. godini

kanton	Ukupan broj registriranih PG	Ukupna površina gosp. [ha]	Broj registriranih OPG	Broj registriranih PG-PS	Broj članova OPG	Broj uposlenih na PG-PS
Bosansko-podrinjski kanton	1543	2.051,00	1434	109	2863	134
Hercegovačko-neretvanski kanton	5941	10.806,10	5716	225	11112	2324
Kanton 10	3381	14.821,75	3121	260	6573	608
Kanton Sarajevo	4872	4.544,17	4475	397	8159	2930
Posavski kanton	2563	11.709,39	2440	123	3906	364
Srednjobosanski kanton	13745	11.280,91	13326	419	27091	4280
Tuzlanski kanton	17676	21.293,13	17093	583	29459	6071
Unsko-Sanski kanton	12102	24.442,35	11559	543	26239	1047
Zapadno-hercegovački kanton	2983	3.272,71	2798	185	5886	1047
Zeničko-dobojski kanton	16778	13.892,03	16026	752	28709	2595
FBiH	81584	118.113,55	77988	3596	149997	21400

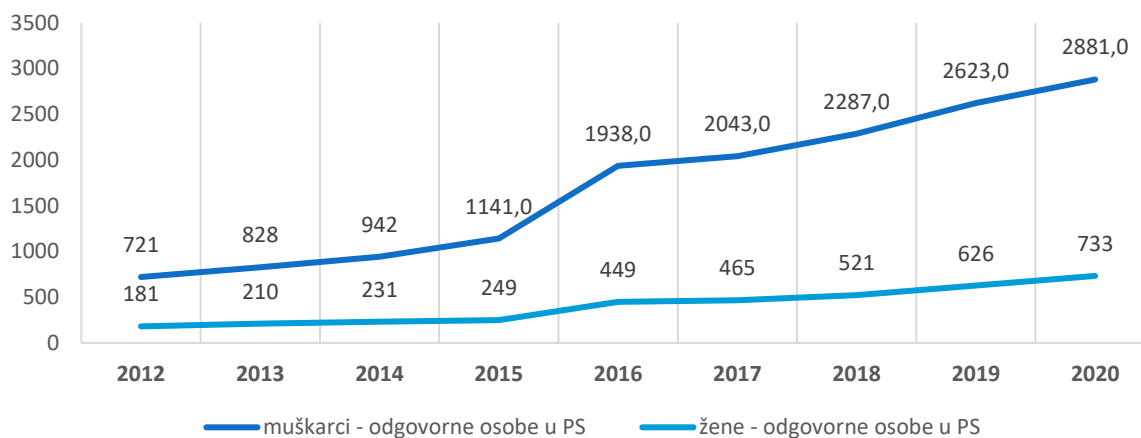
Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Grafički prikazi spolne strukture nositelja/nositeljica porodičnih poljoprivrednih gazdinstava i odgovornih osoba u pravnim subjektima i obrtima koji su upisani u RPG i RK.

Grafikon 60. GENDER PODACI ZA PERIOD OD 2012 -2020 GODINE
obiteljska/porodična poljoprivredna gospodarstva

Grafikon 61. GENDER PODACI ZA PERIOD 2012-2021 GODINE
pravni subjekti /obrti poljoprivredna gospodarstva

XI. PREPORUKE

1. U cilju unapređenja poljoprivrednog sektora, kao i harmonizacije mjera novčanih podrški sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU, potrebno je ubrzati donošenje strateških dokumenata, zakonskih i podzakonskih propisa, ili izvršiti izmjene i dopune postojeće zakonske regulative iz oblasti poljoprivrede, svako u okviru svoje nadležnosti.
2. U cilju podizanja konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora u Federaciji BiH potrebno je osigurati jednostavniji pristup kreditima za poljoprivrednike i preduzetnike, pogotovo za mala i srednje razvijena gazdinstva, s posebnim osvrtnom na Razvojnu banku Federacije BiH.
3. Omogućiti upošljavanje novih službenika u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ili internim premještanjem službenika u okviru organa državne službe radi potpunog i blagovremenog izvršavanja tekućih zadataka ministarstva i ispunjavanja međunarodnih obaveza.
4. Osigurati zaštitu državnog poljoprivrednog zemljišta od strane svih nivoa vlasti (pravobranilaštva, inspekcije) u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 52/2009), a koji se tiče prometa, korištenja, raspolaganja i zaštite državnog poljoprivrednog zemljišta kao jednog od najvećih prirodnih bogatstava i dobra od općeg interesa za Federaciju BiH.
5. Obezbjediti uslove za uvođenje informacijskog sistema o poljoprivrednom zemljištu, te inicirati donošenje karti upotrebne vrijednosti i programa gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem za sve one općine koje to još uvijek nisu učinile.
6. Planirati budžetska sredstva za Program subvencioniranja javnih preduzeća iz oblasti prehrambene i duhanske industrije za uvezivanje radnog staža - finansiranje neizmirenih obaveza preduzeća na osnovu uplate za PIO/MIO zaposlenicima koji ostvaruju uslove za penzionisanje.
7. U skladu sa nadležnostima, zahtijevati od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine da što prije pristupe realizaciji aktivnosti iz njihove nadležnosti, i to: izradu i usvajanje novih Zakona o hrani BiH, Zakona o veterinarstvu BiH, Zakona o izmjenama Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH, Zakona o vinu BiH, Zakona o organskoj poljoprivrednoj proizvodnji BiH, stvaranje uslova za povlačenje IPARD sredstava kroz uspostavljanje Agencije za plaćanja, unapređenje poljoprivredne statistike i informacionog sistema (uspostavu dijelova budućeg IACS sistema u BiH kroz Sistem računovodstva na farmama (FADN), Informacionog sistema o zemljišnim parcelama (LPIS), Poljoprivrednog tržišnog informativnog sistema (PTIS) kao jednog od uslova za zaštitu domaće proizvodnje i dr.).